

2015/2016

Aportacions de l'Escoltisme a l'Educació Social

Una experiència de treball conjunt

Alumne: Javier Mata Ruiz

Tutores: Rosa Valls i Laura Ruiz

Treball Final de Grau

Universitat de Barcelona – Grau en Educació Social

Agraïments

Gràcies al Marcos, a la Yolanda, al Gary, a la Núria i a la Lucia, m'heu fet gaudir durant aquest quatre anys d'aprenentatge i ens hem recolzat en aquesta recta final.

Gràcies a la Rosa Valls i a la Laura Ruiz, el vostre acompanyament ha sigut el meu mapa en aquesta ruta.

Gràcies a l'Agrupament Escolta Roland Philipps que m'ha educat durant 20 anys i encara avui continua aportant-me tot el que necessito.

Gràcies a tu Txell, sense tu i la teva manera de ser aquest treball no hauria estat possible. Gràcies per haver passat de ser una referent i el meu mirall a ser una amiga.

Gràcies a vosaltres petits gegants, les petites accions són les que defineixen a les persones i vosaltres, sense dubtar-ho, em va donar un cop de mà i, amb això, us va definir. Gràcies perquè, potser no sou conscients, però de vosaltres he après més que de ningú.

Gràcies a la meua mare, el meu pare i el meu germà, el vostre suport incondicional m'ajuda a continuar.

I, sens dubte, gràcies a ella. Gràcies per ser la persona que ha encès llums quan el camí era fosc; la persona que ha aguantat les meves preocupacions, incerteses, neguits, pors i enfonsaments; la persona que ha fet possible que en cada davallada torni a pujar amb més força i la persona que fa, cada dia, d'educadora social amb mi. Gràcies Neus, sense tu avui no estaria escrivint aquestes paraules.

RESUM/RESUMEN/ABSTRACT

Resum

L'escoltisme és un moviment educatiu que s'ha constituït com un pilar fonamental de l'educació en el lleure. Com a tal, s'ha convertit en un suport de l'Educació Social a l'hora de treballar amb la infància i adolescència desemparada. Aquest document presenta un estudi de cas que té la finalitat d'analitzar les aportacions que fa l'Escoltisme a l'Educació Social estudiant el treball educatiu conjunt fet entre un Centre Residencial d'Acció Educativa i un Agrupament Escolta. Per recopilar la informació s'han realitzat entrevistes als educadors i monitors de lleure. A més, s'ha dut a terme un grup de discussió entre els educands protagonistes de l'experiència. Les conclusions que han sorgit arran de l'estudi mostren els beneficis obtinguts amb l'experiència, els vincles afectius establerts durant el procés i la importància de tenir en compte l'educació en el lleure com a àmbit de l'Educació Social.

Paraules Clau: Escoltisme, Centre Residencial d'Acció Educativa, Educació en el Lleure, Infància i Adolescència Desemparada i Educació Social

Resumen

El Escultismo es un movimiento educativo que se ha constituido como un pilar fundamental en la educación en el ocio. Como tal, se ha convertido en un soporte de la Educación Social a la hora de trabajar con la infancia y adolescencia desamparada. Este documento presenta un estudio de caso que tiene la finalidad de analizar las aportaciones que realiza el Escultismo a la Educación Social, estudiando el trabajo educativo conjunto hecho entre un Centro Residencial de Acción Educativa y un Grupo Scout. Para recopilar la información se han realizado entrevistas a educadores y monitor. Además, se ha llevado a cabo un grupo de discusión entre los educandos protagonistas de la experiencia. Las conclusiones que han surgido a raíz del estudio muestran los beneficios obtenidos con la experiencia, los vínculos afectivos establecidos durante el proceso y la importancia de tener en cuenta la educación en el ocio como ámbito de la Educación Social.

Palabras Clave: Escultismo, Centro Residencial de acción educativa, educación en el ocio, infancia y adolescencia desamparada y educación social.

Abstract

The Scouting is an educational movement which has been constituted as a fundamental pillar in the education and leisure. It has become a Social Education basis when working with the helpless childhood and adolescence. This document presents a case study which aim is to analyse the contributions made to the Social Education of the Scouting, providing knowledge drawn from the educational work between a Residential Centre of Educational Action and a Scout Group. In order to gather the information, several interviews have been done to educators and teachers. Additionally, it has been performed a discussion group between the principal actors of this experience. The conclusions issued from the study show a collection of benefits got from the experience, emotional bonds established during the process and the importance of taking into account the Education within the leisure as a field of the Social Education.

Key Words: Scouting, Residential Centre of Educational Action, Education in leisure, Helpless Childhood and Adolescence and Social Education.

Índex

1. Introducció	6
2. Objectius.....	8
2.1. Objectiu General	8
2.2. Objectius Específics	8
3. Estat de la Qüestió	9
3.1. Investigacions prèvies sobre la protecció a la infància desamparada.	9
3.2. Investigacions prèvies sobre el moviment escolta	11
3.3. Contextualització protecció de la infància i adolescència	13
3.4. El menor en situació de risc	16
3.5. Característiques Infants i Adolescents de CRAE.....	18
3.6. Necessitats dels menors residents en centres residencials	20
3.7. La necessitat de gaudir del temps lliure	21
3.8. Contextualització del moviment escolta	23
3.9. El moviment escolta a Catalunya	25
3.10. L'educació escolta.....	26
3.11. Aportacions de l'escoltisme	30
4. Metodologia	32
4.1. Justificació i objectiu de la metodologia.....	32
4.2. Disseny i Fases de la metodologia	33
4.3. Aspectes ètics de la recerca	39
5. Anàlisi de resultats	40
5.1. Relacions i Vincles Afectius	40
5.2. Mètode Escolta	44
5.3. Complementació Educativa.....	47

5.4. Beneficis	52
6. Conclusions	56
7. Difusió i Impacte	60
8. Bibliografia.....	61
9. Annexes	66
9.1. Guió Grup de discussió	66
9.2. Guió Entrevista Educadora Social	67
9.3. Guió Entrevista Monitors de Lleure	68
9.4. Consentiment informat Adolescents CRAE	69
9.5. Consentiment informat Educadors CRAE	70
9.6. Consentiment informat Monitors de lleure	71
9.7. Transcripció Grup de Discussió	72
9.8. Transcripció Entrevista 1	80
9.9. Transcripció Entrevista 2	90
9.10. Transcripció Entrevista 3	94

1. Introducció

L'àmbit de l'educació en el lleure s'ha anat consolidant com una rama més on l'Educació Social pot actuar. En els últims anys, s'ha incorporat aquest perfil professional dintre de les entitats de lleure per dotar de més qualitat educativa les activitats realitzades. Tanmateix existeixen moltes entitats dintre d'aquest món formades per gent voluntària que no necessàriament han d'estar especialitzats en aquest camp. Un clar exemple d'això ho trobem dintre del moviment escolta. Un moviment estès a escala mundial amb més de cent anys d'història, que encara continua mantenint el mètode educatiu instaurat a principis del segle XX i que té l'objectiu de contribuir a l'educació dels infants, adolescents i joves per convertir-se en ciutadans actius, amb esperit crític i compromís social (Miniac, 2009).

Per altra banda, en el treball per la protecció a la infància i adolescència l'Educació Social jugar un paper molt important. Gràcies al conjunt de professionals que es dediquen a contribuir a la millora del benestar d'aquestes persones, milers d'infants i adolescents en situació de desemparament poden continuar desenvolupant-se cada dia. D'entre totes les mesures de protecció que dicta la Llei dels Drets i Oportunitats dels Infants i Adolescents, del 27 de maig del 2010, els Centres Residencials d'Acció Educativa són els espais on el professional de l'Educació Social té més pes dintre de l'àmbit.

Aquest document presenta la investigació d'una experiència concreta en la qual un Agrupament Escolta i un Centre Residencial d'Acció Educativa de la ciutat de Barcelona van realitzar un treball educatiu conjunt per contribuir al benestar i desenvolupament integral de quatre adolescents. Els adolescents que tenen entre 14 i 17 anys, durant una època de la seva estada al centre, van compaginar la seva vida quotidiana amb el fet de formar part d'un agrupament escolta. Aquesta investigació pretén arribar a unes conclusions generals extretes a partir de la vivència d'aquest cas per analitzar les aportacions que realitza l'Escoltisme a l'Educació Social, i així poder aportar nou coneixement en aquest camp, contribuir a la millora de l'Educació Social i obrir possibles línies de futures investigacions.

Per entendre el motiu de la recerca, s'ha d'entendre que el lleure és una necessitat fonamental per a tothom, per això és important identificar en quines activitats invertim

el nostre temps de lleure. En l'actualitat, *“els joves utilitzen el seu temps de lleure en activitats no organitzades (videojocs, xats, sortir amb els amics, ...)”*(Maniac, 2009, pàg. 89) per aquesta raó, des dels Centres Residencials d'Acció Educativa es busca acompanyar a l'infant o adolescents en tots els moments incloent les estones de lleure. Per això, aquesta investigació és una eina per trobar evidències que comprovïn si realment, és una bona alternativa per a qualsevol centre residencial comptar amb la col·laboració d'una entitat d'educació en el lleure.

Aquesta investigació s'ha centrat en l'Escoltisme, ja que és un moviment que manté el seu mètode educatiu després de més d'un segle i que fa responsable al mateix educand de la seva formació i del seu desenvolupament personal i social durant el seu temps de lleure (Agàpito, 2009). A més, els professionals de l'Educació Social que treballen per la protecció de la infància i adolescència desemparada, han de vetllar pel benestar i desenvolupament integral d'aquestes persones constantment i l'escoltisme és una molt bona eina. L'últim factor que motiva aquesta investigació és un factor personal. És el fet de què vaig pertànyer al moviment escolta durant una època de la meua vida i al llarg de la meua trajectòria, he conegut diferents entitats d'educació en el lleure en les que, entre els seus educands, tenen a infants o adolescents que provenen d'un centre residencial d'acció educativa, aquest fet sempre m'ha plantejat incògnites que busco resoldre amb dita investigació.

Amb aquest Treball de Final de Grau de l'ensenyament de grau d'Educació Social es volen recollir totes les competències assolides durant els quatre anys d'ensenyament i que serviran per poder desenvolupar una futura tasca com a professional de l'Educació Social. Per fer-ho, la distribució del treball pretén mostrar cascuna de les etapes del procés de la investigació. Dintre del document, primerament es troba la definició dels objectius juntament amb les preguntes d'investigació que s'han utilitzat per poder fer definir cap a on es dirigia aquesta. Seguidament, es troba l'estat de la qüestió que pretén mostrar les diferents investigacions que s'han fet sobre aquesta temàtica i fonamentar amb teoria tot el treball de camp, l'anàlisi i les conclusions. Després es troba un apartat que explica tota la metodologia utilitzada, les etapes de la investigació i com s'ha desenvolupat cadascuna d'aquestes. I, per acabar, es pot llegir l'anàlisi dels resultats estrets arran del treball de camp i les conclusions que s'han extret gràcies a tot el procés.

2. Objectius

Per definir quins són els objectius de la investigació, cal marcar unes preguntes d'investigació per entendre quina és la línia que aquesta vol seguir. Per plantejar aquestes preguntes d'investigació cal detallar quina és la problemàtica que s'investiga. El problema de la investigació es va plantejar a causa que al llarg de la meua trajectòria com a monitor en una entitat de lleure, he conegut diferents entitats d'educació en el lleure en les que, entre els seus educands, tenen infants o adolescents que provenen d'un centre residencial d'acció educativa i és un fet que he vist repetit més d'un cop. A partir d'aquesta realitat, vaig plantejar perquè els CRAES tendeixen a apuntar als seus infants i adolescents a entitats d'educació en el lleure.

8

Les preguntes d'investigació que es van redactar per poder definir quins eren els objectius de la investigació van ser: Quins són els beneficis obtinguts arran d'aquest treball conjunt? De què els hi ha servit obtenir aquests beneficis? S'ha treballat coordinadament entre aquestes dues entitats? Que els hi ha aportat el mètode escolta? El mètode escolta s'ha complementat amb el mètode educatiu del centre residencial? Quins vincles i relacions s'han creat a causa d'aquesta experiència?

2.1. Objectiu General

L'objectiu general de la investigació és un objectiu ampli que engloba a totes les preguntes d'investigació proposades anteriorment i és el següent:

- Analitzar les aportacions de l'Escoltisme a l'Educació Social a partir d'una experiència de treball conjunt.

2.2. Objectius Específics

Els objectius específics són el conjunt d'objectius que tenen la intenció de donar resposta a una o dues preguntes d'investigació i que estudien aspectes concrets de la investigació.

Els objectius específics són els següents:

- Analitzar el mètode escolta com a mètode educatiu.
- Verificar el treball educatiu complementari entre les dues entitats.
- Descobrir quines relacions i vincles afectius s'han creat amb l'experiència.
- Identificar els beneficis que han obtingut els adolescents protagonistes de l'experiència.

3. Estat de la Qüestió

Per fonamentar aquesta investigació, s'ha fet una recerca bibliogràfica per establir un estat de la qüestió adient als paràmetres de la temàtica investigada. L'objectiu d'aquesta recerca bibliogràfica era trobar un conjunt d'investigacions anteriors a aquesta sobre la mateixa temàtica. D'aquesta manera podríem establir quins possibles precedents s'han creat gràcies a les investigacions prèvies i podríem assentar unes bases col·lectives.

9

D'aquesta primera recerca bibliogràfica no s'han pogut extreure altres investigacions prèvies sobre aquesta temàtica, no s'ha trobat cap tipus d'investigació prèvia sobre com l'Escoltisme pot incidir directament sobre la infància desemparada. Per tant, d'això en podem deduir que estem davant d'una investigació pionera sense referències prèvies que podrà obrir una nova línia d'actuació en el camp de la investigació científica.

Tenint en compte aquest fet, s'establirà un estat de la qüestió en el que s'integraran aquelles investigacions prèvies sobre el moviment escolta i sobre la protecció de la infància i adolescència desemparada i seguidament es reflectiran el conjunt de teories que ens serviran per establir un marc teòric propi per tal de fonamentar els resultats i les conclusions extretes del treball de camp fet a la investigació. Per la construcció d'aquest marc conceptual, s'ha fet un recorregut en relació a la protecció a la infància i adolescència desemparada. Partint d'una contextualització sobre aquesta protecció i identificant les causes d'aquesta problemàtica, les característiques i les necessitats específiques. Seguidament, s'ha fet el recorregut sobre el moviment escolta a partir també d'una contextualització, de la definició del moviment i de la identificació de les diferents aportacions que realitzat a la societat.

3.1. Investigacions prèvies sobre la protecció a la infància desemparada.

En relació a la protecció de la infància i adolescència desemparada, cal destacar l'obra de Colton i Hellinckx (1995), en la qual es fa un recorregut per tots els països de la unió europea analitzant les diferents mesures de protecció que existeixen. Segons Colton i Hellinckx (1995), a Europa predomina l'acolliment familiar per sobre de l'atenció residencial. Com ens expliquen a la seva obra, això és degut al canvi de mirada que hi hagut en la comunitat internacional en relació a com abordar el tema de la protecció de la infància.

En el cas d'Alemanya, segons Colla-Müller (1995), per fomentar l'acolliment familiar, Alemanya destina ajudes econòmiques (roba, estudis, lloguers, vacances, etc.) a aquelles famílies que assumeixen les responsabilitats que comporta fer-se càrrec d'un cas de desemparament. També es dóna un servei terapèutic i pedagògic tant a les famílies com als infants que es troben en aquesta situació. A més, el cas francès va una mica més enllà, ja que com ens explica Corbillon (1995), es treballa amb la família d'origen des dels serveis socials durant tot el procés, es donen els recursos econòmics i materials necessaris perquè aquesta pugui mantenir la guarda i custòdia del seu infant o adolescent. En cas que sigui un cas extrem i s'hagi de treure la custòdia, el treball conjunt entre la família d'origen, la família acollidora i els serveis socials està garantit.

En aquest marc, diferents autors nacionals han realitzat un conjunt d'investigacions per demostrar la importància de les figures de les famílies d'acollides i donar així un protagonisme més gran en el nostre sistema de protecció de la infància i adolescència. Marre i Bestard (2004), van realitzar una investigació relacionant els casos d'adopció que es donaven a Espanya i van veure com un percentatge molt alt dels casos d'adopció que s'aproven a l'estat espanyol eren adopcions d'infants o adolescents transnacionals, només el 16% eren famílies que acollien a infants i adolescents nacionals.

“Así pues, el acogimiento residencial es una medida que no ha perdido fuerza apenas con el paso de los años y esto es una muy mala noticia para la protección en general” (Del Valle, 2003, pàg. 377.) En aquesta línia, Bravo i Del Valle (2001) remarquen la importància de canviar el corrent de pensament nacional i fer una mirada introspectiva crítica. Defensen que si canviem el model de protecció a la infància i adolescència que tenim instaurat actualment, els infants i adolescents desemparats del país milloraran la seva qualitat de vida, ja que remarquen la importància de la xarxa comunitària que ha establert el menor durant la convivència amb la seva família d'origen. Per aquesta raó, mentre continuem amb el model establert, des dels centres residencials s'hauria de donar importància al treball comunitari.

“Hay que tratar de mantener a un niño en su misma comunidad, aun cuando deba dejar el domicilio familiar para ingresar en una residencia, evitaría los sentimientos de desarraigo, la pérdida del grupo de amigos del barrio y los frecuentes cambios de centro escolar. [...] Por otro lado, desde la residencia

se deberían promover actividades en la comunidad, de manera que los niños se integren en equipos deportivos, actividades culturales, etc. donde se relacionen con personas ajenas al ámbito residencial” (Bravo i Del Valle, 2001, pàg. 8).

Per altra banda, si es comença a potenciar les famílies d'acollida, es podran evitar els casos de llarga permanència en aquest tipus de recurs, casos actuals d'infants que entren sent petits dintre d'un centre i no surten fins als 18 anys per continuar en un clima institucionalitzat a la xarxa de pisos per a joves extutelats. A més, les famílies d'acollida donen un major contacte amb la família d'origen i això mostra un grau més alt de recuperacions. Per últim, en els casos d'impossible recuperació s'ha d'agilitzar el procés d'adopció, ja que el temps que es prolonga l'estança en un centre, canvia segons la proporcionalitat de l'etapa infantil (Del Valle, 2009).

Com podem observar al llarg d'aquest apartat, la tendència en l'àmbit internacional en relació a les mesures de protecció a la infància i adolescència desemparada, és l'abolició de les institucions d'atenció residencial cap als infants i adolescents desemparats. Per tant, el conjunt d'investigacions sobre la infància desemparada que hi ha actualment a escala internacional van en aquesta línia, en establir els beneficis que suposa per a la persona conviure amb una nova família d'acollida en comptes d'en un centre residencial.

3.2. Investigacions prèvies sobre el moviment escolta

En relació al moviment escolta, la primera investigació que s'ha trobat, ha estat la investigació portada a terme per Rusell (1917). Aquest autor, va ser la primera persona que va detectar l'Escoltisme com un moviment educatiu i va recollir les seves pràctiques educatives en un document per mostrar que el moviment escolta tenia més pes i més sentit del que es pensava. De totes la resta d'investigacions sobre el moviment que s'han trobat cal destacar a Morales (2008). Aquest autor, en la seva tesi doctoral, ens exposa la potencialitat del moviment escolta. L'autor arriba a la conclusió de què l'Escoltisme és una eina pel desenvolupament humà, entén l'Escoltisme com *“un proceso de desarrollo humano, de conciencia, de percepción de sí mismo y del mundo, de relaciones amistosas, familiares y de pareja”* (Morales, 2008, Pàg. 39). En aquesta línia també trobem les investigacions fetes per Rosenthal (1986) que es centren el caràcter de la persona que forma part del moviment escolta. L'autor destaca el caràcter compartit per tota la gent

que forma part d'aquest moviment amb l'objectiu d'impulsar el canvi de mentalitat general. Per acabar en la línia pedagògica de l'escoltisme, la investigació més important que s'ha fet fins ara ha estat la de Wonesch (1999), en ella l'autora ens detalla com la pedagoga Maria Montessori va influir en la línia pedagògica de l'Escoltisme i com Baden-Powell es va fonamentar en els seus estudis i investigacions per dotar de sentit i de coherència el seu discurs pedagògic.

Per altra banda, quan es parla de moviment escolta, la majoria d'investigacions tendeixen al recorregut històric del moviment, a més de centrar-se en l'evolució d'aquest per arribar a entendre com va ser en un inici i com és avui en dia. En aquesta línia d'investigació trobem a Laneyrie (1985) que en la seva obra ens fa un recorregut històric del moviment i els canvis que ha patit des dels seus inicis fins als anys 80. Prèviament, Van Effenterre (1963) en la seva investigació de caràcter històric, fa un recorregut de les adaptacions del mètode educatiu que té l'escoltisme i com aquest va haver d'anar-se ajustant segons l'època històrica que s'estava vivint en aquell moment. Verga i Vittorio (2002), van aprofundir en la clandestinitat de l'Escoltisme durant les grans dictadures europees, centrant-se sobretot en el temps del dictador italià Mussolini però fent referències als casos similars a Alemanya i a Espanya.

Per acabar amb aquest apartat, trobem un autor català que és referència en l'àmbit internacional. És el cas d'Eduard Vallory, el qual ha dedicat gran part de la seva bibliografia a treballar i a investigar temes relacionats amb el moviment escolta. El primer cop que va incorporar l'Escoltisme en el seu discurs va ser al parlar sobre la importància d'educar a la infància i adolescència perquè es consideressin ciutadans actius i participessin de la vida pública i comunitària (Vallory, 2003). Més endavant va centrar les seves obres a investigar sobre el moviment, d'aquesta manera va aprofundir en l'evolució de l'Escoltisme fins a l'actualitat fent el recorregut sobre la transició de la religió dintre del moviment fins a la realitat laica que l'identifica actualment (Adoher, Jiménez i Vallory, 2005) i demostrant la importància del moviment a escala mundial, centrant el discurs en la història del moviment i aprofundint en la creació de les diferents organitzacions mundial dels escoltes arreu del món (Vallory, 2010).

Com podem observar al llarg d'aquest punt, totes les investigacions anteriors que s'han fet sobre el moviment escolta, estan relacionades en descobrir la metodologia utilitzada

pel moviment, en aprofundir en el caire pedagògic d'aquest, en relacionar-lo en el conjunt de possibles millores envers l'educació formal o en aprofundir en el caràcter històric d'aquest moviment.

Per tant, caldrà establir el nostre propi marc teòric per tal d'identificar aquells conceptes clau que es relacionen entre la interacció de les dues variables, per una banda el moviment escolta i per l'altra la protecció de la infància i adolescència. Amb aquest marc teòric propi, podem fonamentar els resultats i les conclusions extretes arran de la investigació.

3.3. Contextualització protecció de la infància i adolescència

Al llarg de la història ha anat evolucionant la concepció de la infància i l'adolescència, segons Llobet (2005) les primeres mesures que es van prendre per abordar la problemàtica de la infància desemparada eren unes mesures proteccionistes, ja que el caire paternalista estava molt present i el que actualment s'entén per infància i adolescència, en aquella època s'entenia com a menor. A finals del segle XX, a la dècada dels 80, va haver-hi un canvi de mentalitat en les mesures correccionalistes que hi havia instaurades, aquest canvi va portar a les institucions a plantejar-se la necessitat d'establir un conjunt de drets i deures per la infància i adolescència, d'aquesta manera la protecció canvia i el que es busca és protegir els drets i deures d'aquests. És per aquest motiu que la utilització de la paraula menor per referir-se a la infància i adolescència té connotacions paternalistes, ja que recorda a les primeres mesures de protecció que es van abordar, en canvi el terme d'infància i adolescència té més sentit en el context actual (Villalta i Llobet 2015).

Per la realització d'aquest canvi de mentalitat, el punt d'inflexió va ser la Convenció dels Drets dels Infants emesa per l'Assemblea General de les Nacions Unides el 20 de novembre del 1989, data simbòlica que marca el dia internacional del Dret dels Infants (Marzo, 2009). Dita convenció, ha provocat que les administracions públiques dels estats adherits, tinguin l'obligació de protegir a aquestes persones creant mesures i mecanismes per garantir el compliment dels seus drets. D'aquesta manera, l'infant passa de ser un objecte passiu de drets a ser un subjecte actiu amb una sèrie de drets i deures que s'ha de protegir (Marzo, 2009).

Durant la dècada dels anys 90, es van crear un seguit de lleis i normatives amb l'objectiu de protegir la figura de l'infant i adolescent. A l'actualitat, trobem vigent la llei 14/2010, del 27 de maig, dels Drets i les Oportunitats en la Infància i l'Adolescència (LDOIA). Aquesta llei constitueix el marc legal actual que hi ha a Catalunya per garantir els drets i deures dels infants i adolescents amb l'objectiu de promoure el seu desenvolupament i benestar integral, tant personal com social. A més, estableix una regulació per la prevenció, la protecció i l'atenció que necessita qualsevol persona menor d'edat al territori (Generalitat de Catalunya, 2010).

Segons la LDOIA (2010), la responsabilitat de vetllar pel benestar dels infants i adolescents del territori i defensar el compliment dels drets d'aquests, recau en la Generalitat de Catalunya. La delegació d'aquesta responsabilitat es dona al departament, actualment anomenat, Departament de Treball, Afers Socials i Família, del qual forma part la Direcció General d'Atenció a la infància i l'Adolescència (DGAIA) que posseeix la total competència en relació a la prevenció protecció i atenció del conjunt d'infants i adolescents del territori. Des del Departament de Treball, Afers Social i Família, doten a aquest organisme dels recursos i les eines necessàries per desenvolupar les seves tasques. Però la DGAIA és l'encarregada de garantir el benestar i la qualitat de vida del menor.

La LDOIA (2010), també recull el conjunt de mesures aplicables segons les possibles realitats diferents d'un menor. Com podem comprovar al document, existeixen tres tipologies diferents de mesures aplicables:

- Mesures de suport a les persones joves tutelades, extutelades i amb dificultats socials.
- Mesures de protecció als infants i adolescents estrangers sense referents familiars.
- Mesures de protecció als infants i adolescents desemparats.

Tenint en compte les característiques d'aquesta investigació, aquesta contextualització de la protecció del menor es centrarà en les mesures de protecció de la infància i adolescència desemparada. Les mesures d'aquesta tipologia que actualment estan vigents a Catalunya són:

- L'acolliment familiar: Es pot classificar en funció de la durada (Acolliment familiar simple o acolliment familiar permanent) o en funció de la família que acull (Acolliment en família extensa o acolliment en família aliena).
- L'acolliment familiar professionalitzat en UCAE: Aquesta modalitat es distingeix de les anteriors ja que la porten a terme famílies formades en el tema, ja que són acolliments per infants i adolescents de necessitats especials.
- L'acolliment de caps de setmana i vacances: Són famílies col·laboradores i només acullen a infants majors de 9 anys residents en centres que necessiten gaudir d'un espai familiar en aquestes èpoques.
- L'acolliment preadoptiu: Aquest tipus d'acolliment es du a terme quan és impossible que hi hagi una reunificació familiar d'un infant amb la seva família d'origen.
- Mesures de transició a la vida adulta i autonomia personal: Aquestes mesures es donen quan la reunificació amb la família d'origen no es possible i la persona està a la adolescència, el que busquen és crear un pla de vida futur per a l'adolescent quan hagi de deixar el centre.
- L'acolliment en centre: En aquest cas trobem centres de tres tipus, el Centre d'Acollida (CA), el Centre Residencial d'Educació Intensiva (CREI) i el Centre Residencial d'Acció Educativa (CRAE).
 - **CA**: És un centre residencial que atén de forma urgent a infants i adolescents de 0-18 anys que acaben de separar de la seva família d'origen, l'estada en aquest centre és limitada.
 - **CREI**: és un servei residencial d'estada limitada dirigit a adolescents i joves de 12-18 anys que presenten alteracions de la conducta o patologies mentals i requereixen un sistema d'educació intensiva.
 - **CRAE**: una mesura de protecció a la infància i a l'adolescència on s'ha declarat una situació de desemparament. El CRAE és un recurs alternatiu que té la funció d'oferir una atenció integral als infants i/o adolescents de forma transitòria a causa d'un medi familiar inexistent, deteriorat o amb greus dificultats per cobrir les seves necessitats bàsiques.

Tenint en compte les característiques d'aquesta investigació, es seguirà el recorregut de la construcció d'aquest marc teòric centrant la recerca bibliogràfica en la mesura de Centre Residencial d'Acció Educativa.

3.4. El menor en situació de risc

Estar en situació de risc, és un terme molt ampli, el qual fa referència a molts aspectes de la persona, pot incloure aspectes de salut, aspectes econòmics, aspectes socials, etc. *“S'entén per situació de risc la situació en què el desenvolupament i el benestar de l'infant o l'adolescent es veuen limitats perjudicats per qualsevol circumstància personal, social o familiar, sempre que per a la protecció efectiva de l'infant o l'adolescent no calgui separació del nucli familiar”* (Generalitat de Catalunya, 14/2010, pàg. 104). D'això podem deduir que, un menor està en una situació de risc social quan el benestar i el desenvolupament d'aquest es veu aturat o perjudicat, o quan els seus progenitors no assumeixen, o no poden assumir, les seves responsabilitats com a guardadors i tutors legals (Generalitat de Catalunya, 2010). Qualsevol situació de risc, comporta unes conseqüències per la família de la persona que la pateix, però dites conseqüències han d'estar equiparades amb la gravetat de la situació. Per aquest motiu, no totes les situacions de risc comporten una situació de desemparament. A més, sempre es procura que l'infant o adolescent pugui mantenir-se en el seu nucli familiar. Per tant, per declarar desemparament, ha d'haver-hi maltractament o abandonament, a causa de negligència o intencionalitat, per part dels seus progenitors (Balsells, Del Arco i Miñambres, 2009). Aquesta investigació està centrada en quatre situacions de desemparament, per tant es centrarà la informació recollida en aquesta tipologia de situacions de risc.

En el Protocol Tècnic del departament de Benestar Social de l'Ajuntament de Barcelona elaborat a l'any 2007 per la prevenció del maltractament infantil, defineixen el maltractament com:

“Els maltractaments d'infants i adolescents es produeixen quan qualsevol persona, institució o la mateixa societat, per acció, omissió o tracte negligent, no accidental, priva l'infant o adolescent dels seus drets i del seu benestar, amenaça o interfereix el seu desenvolupament físic, psíquic i social” (Abril, Català, Causapie i Vallés, 2007, Pàg. 15).

La LDOIA (2010), recull un seguit de factors que provoquen que es declari el desemparament del menor. Si un d'aquest factors es dona, el menor serà declarat desemparat i pesará a tenir la tutela legal d'aquest la DGAIA:

- Si les persones que havien d'assumir la guarda i custòdia del menor no ho fan, o bé no la poden exercir d'una forma adequada.
- Si l'infant o adolescent presenta signes de maltractament físic, psíquic, prenatal o emocional.
- Si hi ha una desatenció per part dels progenitors cap a l'infant o adolescent.
- Si l'entorn sociofamiliar és conflictiu o s'exerceix la violència masclista.
- Si l'alteració psicològica, els trastorns o les drogodependències dels progenitors repercuteix en el desenvolupament i el benestar de l'infant
- Si es subministra a l'infant o adolescent, drogues, substàncies estupefaents, o qualsevol element tòxic per part dels progenitors o de qualsevol altra persona amb consentiment d'aquests.
- Si la situació econòmica dels progenitors, no permet dotar a l'infant o adolescent dels elements bàsics per continuar amb el seu desenvolupament i mantenir el seu benestar.

L'organisme encarregat de detectar aquests factors, fer una diagnosi i valoració de la situació i concretar un conjunt d'accions per actuar en funció de la gravetat són els Equips d'Atenció a la Infància i Adolescència (EAIA). Per identificar quines situacions són de risc i, per tant, valorar si s'ha de declarar desemparament o no, l'EAIA forma part de l'Equip Bàsic d'Atenció Social Primària (EBASP). Aleshores, a partir dels casos que es reben a l'EBASP diàriament, l'EAIA fa la seva valoració (De Paul, 2009). Com s'ha dit anteriorment, l'EAIA sempre procura establir unes línies de treball amb la família per tal de millorar la situació, si la família respecta aquestes línies i procura millorar la qualitat de vida de l'infant o adolescent, no s'activa el protocol de desvinculació del menor amb la família. Només en casos on la família no dona una bona resposta al treball proposat per l'EAIA o casos molt extrems on no queda més remei, s'inicia el protocol de desvinculació del menor amb aquell nucli sociofamiliar i s'activa alguna de les mesures de protecció citades anteriorment.

3.5. Característiques Infants i Adolescents de CRAE

Una de les mesures de protecció que es pot aplicar a qualsevol menor en risc, és la mesura d'acolliment en centre. Aquesta mesura consisteix en ingressar al menor en un centre amb unes característiques idònies pel menor segons la seva situació. Dit centre pot ser de caràcter públic o concertat, i en ell s'apliquen accions educatives per mantenir el benestar del menor i treballar pel seu desenvolupament integral. Hi ha tres tipus de centres, els centres d'acollida (CA), els centres residencials d'educació intensiva (CREI) i els centres residencials d'acció educativa (CRAE) (Generalitat de Catalunya, 2016).

Donades les característiques de la investigació, ens centrarem en el CRAE. Com ens expliquen Arteaga i Del Valle (2009), el CRAE és un recurs que s'ofereix als infants o adolescents desemparats amb la finalitat de què puguin rebre una atenció integral de forma transitòria durant una etapa de la seva vida. Per fer-ho el CRAE té com a objectiu cobrir les necessitats bàsiques que abans no es cobrien a causa d'un medi sociofamiliar amb dificultats o inexistent.

Actualment, existeixen diferents tipus de centres residencials d'acció educativa, aquesta divisió de centres es pot fer tenint en compte dos factors. El primer factor és concretar si el centre es de caire públic o privat. El segon factor és mirant la població a la que dona resposta. Existeixen centres els quals només atenen a una població delimitada per una franja d'edat, separant aquestes franges d'edat en funció de l'etapa evolutiva. Però també existeixen centres que atenen a totes les edats i etapes evolutives del menor, aquests centres es denominen transversals i és on s'acostumen a ingressar els germans que han patit la mateixa situació (Balsell i Alsinet, 2000). En el cas d'aquesta investigació estem davant d'un centre transversal que dona resposta tan a infants com a adolescents.

Tenint en compte la composició estructural, ens centrarem en les persones que viuen cada dia en un centre residencial. Dintre d'un centre d'aquestes característiques, la població pot ser molt variada. A més, cal remarcar que en el moment que parlem de persones cadascuna té les seves característiques particulars que la fan diferent a la resta. Encara així, diferents autors han treballat per definir un conjunt de característiques comunes d'aquesta població. Petits trets característics que tenen en comú les persones que habiten en aquests centres. El llistat de característiques que es troba a continuació, s'ha elaborat gràcies al recorregut de diferents aportacions.

En un primer moment, Camí i Camí (2006) van insistir en la necessitat de trobar aquelles característiques comunes que unien als menors desemparats per poder educar en un centre residencial amb una gran coherència pedagògica. Tres anys més tard, Bravo i Del Valle (2009) van ampliar aquesta primera aproximació a les característiques comunes que té la infància i adolescència desemparada, en la seva aportació ens mostren diferents punts en comú que es donen en els casos de menors desemparats que viuen en un centre residencial. *Lázaro (2009)* es va centrar en la importància de establir la resiliència com a una necessitat d'aquesta població per poder treballar en base a les seves característiques. Més endavant, Bravo, Del Valle i Sainero (2011) van ampliar la informació fent una investigació per centrar aquells punts comuns que té la personalitat dels infants i adolescents en situació de desamparament, en referència a la salut mental dels menors acollits en una residència. Finalment, Brun-Gasca, Costas, Delgado i Fornieles (2012), es van centrar en els problemes emocionals i conductuals que es generen a conseqüència d'aquestes situacions. Aquest recorregut, ha servit per poder elaborar una idea general de com són els quatre adolescents protagonistes de l'experiència. Per concretar la informació, s'ha elaborat el següent llistat de característiques dividides en tres blocs:

Problemes de socialització:

- Dificultats en el rendiment acadèmic per falta de motivació cap als aprenentatges escolars o prelaborals.
- Rebuig i violència cap a la família
- Dificultats per generar habilitats socials. Manca de relació cap als adults i els grup d'iguals.
- Conducta agressiva cap a situacions de sofriment personal.
- Dificultats per liderar un grup i per implicar-se fent aportacions.

Problemes Emocionals:

- Dificultats per comprendre, identificar, expressar i gestionar les emocions pròpies.
- Falta d'afectivitat o afectivitat exagerada.
- Falta de confiança en si mateix i una baixa autoestima.
- Inexistència de vincles afectius.

Problemes de salut:

- Carències en els hàbits d'higiene
- Trastorns de conducta
- Dificultats psicològiques, ansietat, estrès i depressió serien exemples

Cal insistir en la idea esmenada anteriorment de que aquest llistat de característiques comunes, és una petita aproximació a la realitat i que cada infant o adolescent que resideix en un centre residencial tindrà la seva pròpia realitat i les seves pròpies característiques, però es creu important establir aquest paràmetres per situar al professional que ha de treballar amb ells.

3.6. Necessitats dels menors residents en centres residencials

Un cop s'han establert els aspectes comuns que caracteritzen als infants o adolescents que viuen en un centre residencial, cal definir quines són les seves necessitats. Com s'ha comentat anteriorment, la protecció del menor es porta a terme per poder cobrir les necessitats bàsiques i així permetre que existeixi un desenvolupament integral de la persona i que es mantingui un benestar. Aquestes necessitats bàsiques, estan dividides en tres grans blocs i cada bloc emmarca un conjunt de necessitats. En el primer bloc trobem les necessitats cognitives, en el segon les necessitats de caràcter físic i biològic i en el tercer bloc les emocionals i socials (López, 1995).

Segons López (1995), dintre del bloc de les necessitats cognitives, trobem diferents necessitats bàsiques. L'exploració física i social, el menor ha de poder explorar el seu propi cos i ha de tenir l'oportunitat d'acostar-se a la societat per formar part d'ella. Això condueix a una segona necessitat que és la comprensió de la realitat física i social, gràcies a l'exploració es podrà educar tenint en compte la importància de conèixer aquestes dues dimensions. A més, també s'englobaria la necessitat de l'estimulació sensorial dintre d'aquest bloc. En el bloc de necessitats físiques i biològiques, trobem aquells aspectes més tangents i avaluable a l'hora de analitzar si estan coberts o no. Dintre d'aquest bloc s'englobarien l'alimentació, la salut, la higiene, la son i l'activitat física. En canvi, l'últim bloc es centra en aquells aspectes on la persona estableix la seva manera de ser i d'actuar. Les necessitats que engloba aquest bloc són les xarxes de relacions socials, la seguretat emocional, la integració lúdica i la participació autònoma i progressiva (López, 1995).

Com s'ha comentat anteriorment, si l'infant o adolescent no rep resposta per cobrir aquestes necessitats bàsiques es declara desemparat, i és obligació del centre cobrir aquestes necessitats. Un cop s'ha donat aquest cas, el menor desenvolupa un seguit de necessitats específiques produïdes pel maltractament. Aquestes necessitats específiques s'inclouran en algun dels blocs anteriorment esmenats, en funció del tipus de maltractament produït, de la gravetat d'aquest i l'edat evolutiva del menor (Del Valle i Fuertes, 2000).

Segons López (2008), en el bloc de necessitats cognitives el menor maltractat haurà d'afegir la necessitat de tenir un referent positiu a les seves necessitats bàsiques. A més pot presentar diferents problemes de llenguatge, en la lectoescriptura i dificultats per crear estratègies per la resolució de conflictes. En el bloc físic i biològic, s'afegiran les necessitats de restablir el desenvolupament físic del menor degut al retràs provocat pel maltractament. A més, pot presentar dificultats en el creixement motriu si hi ha hagut danys físics. L'últim bloc, afegeix a les necessitats bàsiques problemes d'autoestima, falta d'autonomia i iniciativa per realitzar qualsevol acció, dificultats per demanar ajuda, aïllament i descontrol de la impulsivitat i agressivitat.

3.7. La necessitat de gaudir del temps lliure

A banda de les necessitats específiques esmenades en l'apartat anterior, aquests menors també tenen les mateixes necessitats que la resta d'infants o adolescents. Entre aquestes necessitats destaca l'oci o temps lliure. Com s'especifica a l'estudi realitzat per l'Agència Catalana de Consum (2011), els adolescents entre 12 i 18 anys tenen una mitjana de 6,5 hores de temps lliure al dia. El mateix estudi defineix temps lliure com el moment que l'individu és lliure de les seves obligacions. La manera de gaudir d'aquest temps ve donada per factors socials, econòmics, culturals i per l'oferta que tingui la persona en el seu entorn més proper.

En el context actual, ens trobem en una societat del benestar i de consum on la ciutadania entén gaudir del seu temps lliure com una possessió compulsiva dels béns, això provoca que el concepte d'oci hagi canviat juntament amb el concepte de relació i vincle amb la resta de la societat (Llorca, 2010). Per aquesta raó, Llorca (2010) remarca la importància de treballar la concepció del temps lliure amb la infància i l'adolescència, ja que en funció de la idea que es facin de gaudir d'aquest espai del seu temps, definiran com serà la seva

edat adulta. Alhora, també té gran importància la vivència completa d'aquesta etapa, incloent-hi el temps d'oci, per la relació que estableix la persona amb el món i com es situa a la societat, per tant, encara que sigui una etapa transitòria, cal dotar-la de qualitat com qualsevol altre període vital.

En aquesta línia, Trilla, Gros Salvat, López i Martín (2003), també ens remarquen la importància de l'educació en lleure, l'obra entén aquesta educació com un procés vital i complementari a l'educació formal que es realitza en els centres educatius i a l'educació informal que realitza la família o grup d'iguals. Segons Trilla, et al. (2003) l'educació en el temps d'oci és una fusió entre l'educació formal i l'educació informal, ja que el conjunt d'entitats que realitzen aquesta funció a la societat tenen un objectiu pedagògic i una intencionalitat clara i definida de realitzar una acció educativa amb les persones que participen, però les seves metodologies ben diferenciades de les metodologies pedagògiques que s'utilitzen als centres educatius, deixen espais oberts on entra en joc l'educació informal. Per aquesta raó, l'autor ens destaca perquè existeix aquesta importància de treballar coordinats entre els centres educatius d'educació formal, les famílies i les entitats d'educació en el lleure.

Per contra, com ens remarca Beck (1998), actualment hem creat la societat del risc, una societat basada en l'ambició de pujar contínuament en l'escala de classes creada, a la qual cosa l'autor denomina "efecte ascensor". Com a conseqüència d'aquest efecte hem reduït importància de la construcció de la nostra pròpia identitat cultural i de la creació d'un vincle amb les subclasses socials. Per contra, estem immersos en procés d'individualització de la persona on la importància recau en ella mateixa i en el conjunt de béns materials que posseeix. Aquesta és la raó que ens porta a donar tanta importància als diners, importància que els hi donem quan són diners guanyats per nosaltres mateixos, per tant dediquem gran part dels nostres esforços a guanyar més diners per ascendir de classe social i la resta del temps l'invertim a gastar-nos aquests diners d'una manera idònia per què la resta de la societat pugui veure en quina classe social estem situats i que no pensin que hem baixat de categoria.

En aquesta línia, Bauman (2010), ens destaca la idea que actualment tot és ràpid, tot va corrents i tot és volàtil, "líquid", i allò que esperem del temps lliure no n'és una excepció. Ens deixem arrossegar per allò material i pel consum, ho volem tot de forma immediata

i convertim en necessitat el desig il·limitat de béns o serveis. Per tant, la dinàmica d'oci està generant canvis en els models de convivència comunitària i en els valors socials establerts com a primordials. D'aquest context, es pot deduir que estem vivint una època on les grans empreses ofereixen un oci i un temps lliure de plaer immediat, on les persones consumim un producte o un servei que ens genera satisfacció abans de començar el seu consum i que continuem gaudint un cop ha finalitzat. Aquesta concepció social, deixa de banda l'educació en el lleure, i com a tal, al moviment escolta on l'educació i el subjecte es fabriquen a poc a poc, on es treballa des d'un projecte que permet gaudir el present amb uns fonaments de futur i que crea relacions grupals construïdes a partir de valors ben diferenciats dels que estem parlant.

3.8. Contextualització del moviment escolta

Aquesta marginació cap a la funció que realitzen els agrupaments escoltes per educar en el lleure i en la llibertat a una gran part de la infància i adolescència catalana, ens obliga a reivindicar la seva impotència, sobretot en l'actualitat. Com s'ha esmenat anteriorment, l'Escoltisme és un moviment associatiu juvenil que té més de cent anys d'història. Per aquest motiu, si volem entendre la importància de dit moviment, hem d'analitzar com es va assentar i com es van establir les bases.

Robert Baden-Powell, conegut com el pare del moviment escolta, a l'edat de cinquanta anys era considerat un prestigiós tinent general anglès. Dita consideració se li va atorgar arran de la seva gran trajectòria i del seu comandament exitós de la defensa de la ciutat de Mafeking (a la colònia britànica de Sudàfrica) el 1899. Aquest fet, va suposar un precedent molt important al moviment escolta, ja que l'èxit de la defensa de la ciutat va recaure en donar responsabilitats als infants, adolescents i joves que vivien a la ciutat, van assumir les tasques vitals per la vida diària i d'aquesta manera les persones adultes estaven totalment alliberades per centrar-se en la defensa (Vallory, 2010).

"A l'agost del 1907, Baden-Powell va fer una prova d'aquesta adaptació aplegant una vintena d'adolescents de classes socials diferents i els va fer conviure deu dies en tendes d'acampada a la petita illa anglesa de Brownsea, on es cuinaven el menjar, feien jocs, aprenien tècniques i escoltaven històries exòtiques que el mateix Baden-Powell els explicava" (Vallory, 2010, Pàg. 18).

A principis del següent any, gener del 1908, va escriure *Scouting for Boys* (Escoltisme per a nois) un llibre que recollia l'experiència basada en aquell campament. La publicació de seguida es va esdevenir en tot un èxit i a l'abril es va publicar el primer número de la revista setmanal *The Scout*, amb una tirada de cent mil exemplars per setmana. D'aquesta manera, la publicació es va convertir en un Best-Seller, i una gran part de la infància i adolescència britànica va escriure a l'editorial del llibre i de la revista explicant que havien format un grup de *Scouts* amb els amics. Per aquesta raó, l'any 1909, l'editorial va finançar una trobada entre tots els adolescents fans del llibre a la qual van assistir aproximadament mil nois. En veure aquesta realitat, es va decidir fundar la primera associació d'escoltes de l'història *The Scout Association* (Vallory 2010).

Com es pot deduir, l'escoltisme neix com un moviment improvisat i no organitzat. A més, en veure l'èxit de l'obra de Baden-Powell, es va traduir a diferents idiomes com el francès, l'alemany, l'espanyol, l'italià, etc. Per tant, van començar a sorgir grups d'adolescents o joves que practicaven l'Escoltisme arreu del món. Per exemple, a Barcelona, el 1912 es va fundar *Exploradores Barceloneses* que és considerada la primera associació escolta catalana (Balcells, 2009).

La finalitat de Baden-Powell des del primer campament el 1907 sempre havia estat aconseguir l'autoeducació dels adolescents, formant petits grups amb un objectiu comú, en un medi natural i amb la supervisió d'una persona adulta, encara que ell no era pedagog sinó militar. Amb l'arribada de la primera guerra mundial, escoltes de tot Europa van anar al camp de batalla i van començar a matar-se entre ells, la qual cosa va provocar una contraposició molt gran amb la frase que ell mateix va escriure: "*Deixa el món millor de com l'has trobat*" (Baden-Powell, 2007, pàg. 377). Per aquest motiu i per les acusacions de doctrina militarista que estava rebent d'una part de l'opinió pública, Baden-Powell, va aprofundir en el seu discurs pedagògic basant-se i estudiant la tesi de la pedagoga Maria Montessori. Va ser aleshores, quan l'escoltisme va treballar en la seva organització, en la creació del mètode escolta, en l'educació en valors i per la pau (Vallory, 2009).

Segons Vallory (2010), el 1920 Baden-Powell, va veure l'oportunitat d'oferir a totes les persones que es sentien escoltes al món l'oportunitat de participar en la creació de l'organització del moviment. Per aquest motiu, es va organitzar una trobada a Londres, anomenada Jamboree, en la que van participar 8.000 escoltes de 32 països diferents. Dit

esdeveniment es repeteix cada quatre anys. En aquesta primera *Jamboree*, es van trobar 33 organitzacions escoltes diferents, van acordar la creació d'una organització internacional que agrupés a totes i es va anomenar *Boy Scouts International Bureau*. La creació d'aquesta organització mundial, va ser un suport molt important per a les organitzacions escoltes que hi havia a escala estatal i va potenciar la creació de noves organitzacions. D'aquesta manera el nombre de persones escoltes va augmentar considerablement, es van anar afegint països, un dels més significatius va ser la creació i adhesió de l'organització d'escoltes d'estats units, ja que la rebuda entre els adolescents estatunidencs va ser molt significativa, la qual cosa va provocar que la *Boys Scouts of America*, aportés un gran pressupost a l'organització mundial i un gran nombre de nous escoltes.

Gràcies a aquesta expansió massiva del moviment, les diferents trobades i congressos escoltes es van començar a fer arreu del món. Finalment, a la Conferència Escolta Internacional del 1973 realitzada a Kenya, l'organització mundial ja tenia 18 milions d'escoltes afiliats, en aquesta conferència es va decidir que el nom *Boy Scouts International Bureau* canviés a *World Organization of the Scout Movement (WOSM)*, que és com es denomina actualment l'organització mundial dels escoltes i agrupa aproximadament 40 milions d'escoltes (Vallory, 2010).

3.9. El moviment escolta a Catalunya

Centrant-nos en l'escoltisme del nostre territori, l'escoltisme català, Marquès (1999) ens explica que durant tot el procés de la creació de l'actual organització mundial dels escoltes, s'han patit èpoques on la realitat que envoltava al moviment no donava facilitat per a l'expansió d'aquest. Això és donat a causa que ni el feixisme ni el comunisme toleren el moviment quan estan en el poder, donat que monopolitzen la formació i l'educació que rep la població i adoctrinen al jovent per implementar els seus ideals. Això es reflecteix amb l'Escoltisme català durant les dictadures feixistes de Primo de Rivera i Francisco Franco, on les entitats i associacions escoltes van haver de mantenir-se d'una forma clandestina perquè no fossin dissoltes per les autoritats. Durant aquesta època de reclusió del moviment, fou un personatge clau en l'escoltisme català Batista i Roca, que, encara que era etnòleg i filòleg i no pedagog, va mantenir viva la idea d'educar futurs catalans, amb ideals, que mantinguessin la seva llengua, les seves identitats culturals i

tinguessin un raonament crític amb la societat que els envoltava. Gràcies a això, el conjunt d'escoltes d'aquella època que hi havia a Catalunya, van lluitar per pal·liar les necessitats socials de l'època. Una de les lluites més importants en les que ha participat l'escoltisme és la de defensar els drets de les dones i la igualtat de gènere. L'Escoltisme va ser un moviment pioner en donar els espais i els recursos a un grup de noies adolescents per organitzar-se i autogestionar-se sense la necessitat de què un home ho supervises, més endavant als anys 60 el moviment va incloure a les dones encara més dintre de les activitats i va tornar ser pioner a l'hora de treballar la coeducació amb els infants i adolescents. Aquests fets van fer molt popular el moviment escolta i a Catalunya l'any 1974 hi havia aproximadament 13.000 infants i adolescents adherits (Marquès 2009).

Amb el final de la dictadura franquista i l'inici de la democràcia, l'escoltisme català va continuar creixent i renovant els seus objectius constantment. Dues setmanes després de les primeres eleccions democràtiques de l'estat espanyol, el 30 de juny de 1977, es va constituir la Federació Catalana d'Escoltisme i Guiatge que agrupava al conjunt d'associacions escoltes existents al territori català. Dintre de l'Estat espanyol trobem l'*Asociación de Scouts de Espanya*.

3.10. L'educació escolta

El moviment escolta és un moviment educatiu, i així ho reflecteixen Franch, Rial i Riba (1999) quan diuen que s'entén l'educació com la transformació d'un caràcter, un caràcter que és d'una manera i canvia, creix i és capaç de reconèixer aquests canvis durant un procés. Per aquesta raó s'entén l'Escoltisme com un complement educatiu a l'escola o a la família, ja que l'Escoltisme provoca aquesta transformació del caràcter. L'objectiu és que la persona, parteixi d'on parteixi, acabi tenint un caràcter obert, sincer i convençut, que mostri la coherència de les seves accions amb el seu esperit lleial i servicial cap a la resta de la societat. Per aquesta raó, "*podem definir l'escoltisme dient que és un procediment d'educació, un mètode*" (Franch, et. Al., 1999, pàg. 55), que té un conjunt de característiques essencials. La suma de tots els elements ens permetrà situar-nos i identificar que aporta aquest moviment a la societat i a la persona.

La primera d'aquestes característiques és la seva definició, encara que al llarg del recorregut de contextualització del moviment podem extreure la definició, cal situar una

definició clara i coherent per saber que és exactament fer escoltisme i que no. La definició que ens fa Vallory (2010) és:

“L'Escoltisme és un moviment educatiu per a gent jove, autogovernat, independent i no partidista, de base voluntària, obert a tothom sense distinció d'origen, nacionalitat, raça o creença, d'acord amb una finalitat i uns principis compartits i un mètode propi, i institucionalment estructurat en dues organitzacions internacionals: L'Organització Mundial del Moviment Escolta i l'Associació Mundial de Noies Escoltes” (Vallory, 2010, pàg. 66.)

D'aquesta definició, podem extreure vuit elements que són l'essència de l'escoltisme, el conjunt dels quals l'identifiquen i el distingeixen de qualsevol altra organització civil.

Un moviment: La paraula té una doble lectura, ja que per una banda fa referència als seus inicis improvisats on no es va pensar en com s'organitzaria la gent i simplement es van posar en marxa un seguit d'accions que es van anar consolidant en l'essència d'avui en dia. I per altra banda, la paraula moviment també reflecteix allò que cada dia fan els escoltes, l'activitat que té sempre el cos d'una persona que és escolta i que és compartit per tots.

Educatiu: És un moviment educatiu que té com a objectiu desenvolupar el potencial dels adolescents i joves com a individus i com a ciutadans del món. L'escoltisme educa als seus membres d'una manera integral i continuada. Segons els tres tipus d'educació que distingeix la UNESCO (Formal, no formal i informal), el moviment escolta estaria inclòs dintre de l'educació no formal, ja que és una activitat organitzada que no està emmarcada dintre del sistema oficial establert però té uns objectius educatius conscients i explícits.

Institucionalment organitzat: La gran creixuda del moviment i el fet que estigui present a la majoria de països del món, ha obligat a crear institucions que vetllen pel bon funcionament i per la coherència entre valors i actuacions del moviment. Aquesta institucionalització s'ha organitzat de manera democràtica i flexible adaptant el moviment a les diferents realitats de cada país.

Autogovernat: Un dels objectius de l'escoltisme és educar a les persones en la llibertat i el pensament crític, per aquesta raó dintre del moviment escolta es creu important que

tothom pugui fer sentir la seva veu. Aquesta creença provoca que des de la unitat més petita fins a l'organització mundial, estigui obligada a ser autogestionada pels seus integrants, decidint en tot moment cap on mirar i cap a on avançar.

Independent i no partidista: L'objectiu del moviment és aconseguir un desenvolupament integral de les persones que hi formen part. L'escoltisme no pot prendre part de cap ideologia política ni religiosa, ja que forma part del desenvolupament de cada persona establir els seus ideals i posicionar-se davant de possibles conflictes.

Per a gent jove: L'escoltisme va destinat a l'etapa vital on la persona estableix els seus criteris i les seves formes de fer, per això fins a l'adolescència la persona no pot decidir d'una manera definitiva si és escolta. Tanmateix des de la infància ja pot començar a treballar i a descobrir tot allò que envolta al moviment, de la mateixa manera que una persona, un cop a passat a l'edat adulta continua sent escolta. Però dintre d'aquest procés evolutiu, la gent jove de l'època són els protagonistes i, els escoltes que ja han passat per aquesta etapa s'hauran de fer a un costat per deixar el protagonisme a la següent generació.

De base voluntària: Aquest element també té una doble lectura, ja que l'essència de l'escoltisme és l'altruisme constant que mostra l'escolta en el moment en què serveix a la seva societat educant als futurs membres d'aquesta sense rebre cap recompensa material. Per altra banda, ser escolta o no és una decisió pròpia, per tant tothom que forma part del moviment escolta, ho és de manera voluntària.

Obert a tothom sense distinció: L'escoltisme és un moviment que no distingeix entre origen, raça, creença o nivell socioeconòmic. Tothom pot participar i s'integra d'igual manera dintre del grup, això també dóna sentit a la idea d'educar en la llibertat, en el respecte i en la responsabilitat amb la resta.

La segona d'aquestes característiques essencials que estableixen els paràmetres de què és fer escoltisme és la finalitat del moviment. Tot moviment ha de tenir una finalitat, d'aquesta manera es justifica la seva existència. En el cas de l'Escoltisme la finalitat és contribuir al desenvolupament integral de les persones que formen part perquè puguin assolir el màxim del seu potencial integral com a individus i la seva responsabilitat com a ciutadans membres de les comunitats locals, nacionals i internacionals. Per tant, podem

deduir que la finalitat de l'Escoltisme és l'educació d'aquestes persones. Com a conseqüència d'aquesta educació, es dona una transformació social, gràcies als objectius explícits de contribuir al benestar de les persones que formen part, s'estableix un compromís per millorar la societat que les envolta (Vallory, 2010).

El tercer element essencial del moviment escolta són els principis, és a dir en quins valors es basa l'escoltisme. L'acció educativa que es du a terme en el moviment escolta es basa en un sistema de valors que està expressat d'una forma metodològica a través d'un codi de comportament anomenat la llei escolta. Dit codi són 10 lleis que tot escolta ha d'assolir a la seva vida diària si vol ser considerat com a tal. En el moment que la persona decideix de manera voluntària assumir aquest codi de comportament com a model de conducta es diu que realitza la promesa escolta. Els valors s'emmarquen dintre de tres dimensions que són considerades els tres principis bàsics de l'Escoltisme i el pilar fonamental del moviment. La primera dimensió de valors és el deure de l'escolta amb la seva espiritualitat, aquest principi té la finalitat d'ajudar a la persona a transcendir del món material i buscar els valors espirituals de la vida. La segona dimensió és el deure envers els altres, aquest principi engloba als valors que fan que et sentis ciutadà del món i la necessitat d'implicar-te en la teva comunitat. La tercera i última dimensió és el deure envers un mateix, on s'engloben aquells valors que destaquen la importància de l'individu, fan que la persona es senti protagonista de la seva vida i de les seves decisions i senti la responsabilitat d'establir el seu propi desenvolupament (Vallory, 2010).

L'última característica essencial del moviment escolta que ens descriu Vallory (2010), és el mètode escolta. Amb ell es reflecteixen els mitjans emparats per assolir la finalitat que anteriorment hem expressat. Aquest mètode consisteix en 7 elements que estan relacionats entre ells i depenen de la resta, segons Vallory (2010) els 7 elements són:

Els principis compartits: El principis que hem comentat anteriorment són compartits pels escoltes d'arreu del món, el que significa que tots els escoltes tenen els mateixos valors.

Aprendre fent: Una de les bases del mètode escolta és la pedagogia activa, l'escoltisme no creu en la transmissió de coneixements, sinó que busca que la persona aprengui mitjançant l'errada i la correcció, que aprengui a base de pràctica.

Treball en petits grups: El treball en un grup petit facilita la socialització de la persona i proporciona més oportunitats per adquirir autonomia, participació i responsabilitat dintre del gran grup, ja que tots els petits grups treballen per l'objectiu comú del gran grup.

L'acompanyament adult: L'educador es veu com un guia que dóna consells i ajuda a aixecar-se a la persona quan ha caigut. En cap cas l'educador té la solució única i absoluta dels dilemes, simplement ha de donar les eines necessàries perquè l'educand trobi el seu camí i descobreixi les seves possibilitats i potencialitats.

El progrés personal: Cada persona és responsable del seu propi desenvolupament, la persona ha de marcar els seus propis objectius i treballar amb esforç per assolir-los, ningú li dirà si els ha assolit o no, la mateixa persona ha de tenir la voluntat de millora i ser conscient de les seves limitacions.

La natura i l'aire lliure: És el marc ideal per desenvolupar les activitats del moviment escolta, ja que proporciona una gran sensibilitat mediambiental i contribueix al benestar integral de la persona. A més, en un ambient amb poques comoditats es dóna més valor al grup, a la socialització i a descobrir la nostra part espiritual.

El marc simbòlic: És l'últim element del mètode i consta del conjunt de símbols que agermanen a tots els escoltes del món, gràcies aquest marc simbòlic es crea sentiment de pertinença i reforça el sentit de voler assolir els valors conjunts.

3.11. Aportacions de l'escoltisme

Arribats aquest punt, cal analitzar quines són totes aquelles aportacions que fa l'Escoltisme a la persona i a la societat, d'aquesta manera podrem analitzar si aquestes aportacions generals que es planteja a la teoria es veuen reflectides en aquesta experiència concreta. Segons Franch, et al. (1999), es poden extreure un conjunt d'aportacions que fa l'Escoltisme a les persones que formen part i a les societats que l'integren dintre del teixit social. Aquestes aportacions, vénen donades per la dimensió del moviment escolta i la seva manera de treballar educativament, del conjunt d'aportacions s'han extret aquelles que tenen relació amb les necessitats específiques de la infància i adolescència deseparada, per així poder fer la relació a l'anàlisi del treball de camp.

A l'acció educativa que es realitza amb l'escoltisme es té una visió global de les persones que formen part. Això vol dir que la tasca educativa no es centra en cap aspecte concret de la persona sinó que busca un desenvolupament integral d'aquesta treballant segons les seves actituds i buscant el canvi d'aquesta per la transformació social, creant així un compromís envers ella mateixa, envers la seva espiritualitat i envers els altres. L'escoltisme també provoca que la persona sigui protagonista dels seus actes i, com a conseqüència, que es preocupi per la societat que l'envolta fent-la responsable i provocant la necessitat d'assolir responsabilitats. D'aquesta manera també es desenvolupa la capacitat de reflexió crítica de les persones que en formen part, ja que el conjunt d'accions que es porten a terme dintre d'aquest moviment van en funció dels interessos de les persones, en cap cas la persona es sent obligada a fer allò que no vol fer i això ajuda a clarificar el que volem i el que no volem. A més, entre els escoltes es creen vincles i s'estableixen relacions interpersonals en tot moment, ja que el treball en equips mòbils fa possible la creació d'aquests vincles i provoca que també s'estableixin entre persones de diferents generacions. L'escoltisme ensenya a les persones a confiar en la resta i a confiar en elles mateixes educant des de la sinceritat i remarcant la importància d'aquesta. A tot això s'ha d'afegir la importància que el moviment dona a la coeducació i a la igualtat real entre ambdós sexes fent que les persones que formen part d'aquest siguin conscients de les incoherències de dites desigualtats. Per tant, l'escoltisme realitza una acció educativa complementària a la que realitzen les famílies i les escoles o instituts, atenent directament les necessitats concretes de les persones que formen part (Franch, et al, 1999).

4. Metodologia

En aquest apartat s'explicarà quina metodologia s'ha utilitzat per realitzar aquesta investigació, a l'apartat es pot llegir quina és la metodologia escollida i la justificació de l'elecció, com s'ha dissenyat l'estudi, quines fases s'han seguit i com s'han tingut en compte els aspectes ètics de la recerca.

32

4.1. Justificació i objectiu de la metodologia

La metodologia utilitzada per realitzar aquesta investigació ha estat una metodologia qualitativa, ja que amb aquesta investigació el que es busca és analitzar les aportacions de l'Escoltisme a l'Educació Social, basant-se en una experiència real viscuda amb 4 adolescents d'un CRAE del barri de Sants a la ciutat de Barcelona que, durant un període de 4 anys, van formar part d'un agrupament del barri de Gracia de la ciutat de Barcelona. Per tant, aquesta investigació està enfocada en l'estudi d'un cas concret, és a dir, extreure unes conclusions a partir d'una experiència viscuda entre dues unitats educatives concretes que van treballar coordinadament. D'aquesta manera, també es pretén crear un precedent, per futures investigacions més àmplies en relació al tema. La metodologia escollida és aquesta perquè un estudi de cas es basa a fer una descripció i anàlisi d'unitats socials o entitats educatives úniques amb la finalitat de comprendre profundament una realitat singular. Estudia un cas o situació amb intensitat en un període de temps curt.

L'objectiu de la metodologia és fer una descripció i anàlisi detallada de les unitats socials i entitats educatives que hem dit anteriorment i tindrà la finalitat de comprendre profundament aquesta realitat singular, en un període de temps curt. Les característiques principals d'aquesta metodologia i que per tant té aquesta investigació són:

- *Analitzar la particularitat que té la situació sobre la que es fa l'estudi*
- Descripció del cas
- Comprendre el cas
- Perfil inductiu, va des de lo particular a lo general.

Per dissenyar l'estudi de cas s'ha realitzat un procés de 4 fases o etapes, les quals se han anat seguint cronològicament per tal de poder portar a terme l'estudi que es presenta en

aquest document. El seguiment de les fases fet per l'investigador es pot veure en el següent cronograma:

FASE	Octubre	Novembre	Desembre	Gener	Febrer	Març	Abril	Maig
Elecció del tema investigat	■							
Revisió de la literatura	■	■	■	■	■			
Definició dels objectius i planificació treball de camp			■	■	■			
Obtenció de la informació						■	■	
Anàlisi de la informació							■	■
Redacció de resultats i conclusions								■

4.2. Disseny i Fases de la metodologia

El disseny de la metodologia escollida, l'estudi de cas, segueix un procediment acotat a les necessitats de la recerca. Aquest procediment s'ha dividit en 4 fases, el conjunt de les quals, ens servirà per extreure unes conclusions finals sobre el tema investigat:

Fase I. Revisió de literatura científica

Fase II. Treball de Camp

Fase III. Anàlisi de la Informació

Fase IV. Redacció de resultats i elaboració de les conclusions.

Fase I. Revisió de literatura científica

Per tal de fer una bona revisió de la literatura científica que existeix sobre el tema investigat, s'ha seguit un procediment concret, amb l'objectiu d'acotar al màxim la recerca d'informació i seleccionar aquella informació més concreta i correlativa al tema

investigat. Aquesta revisió de la literatura ha ocupat gran part de la investigació, ja que és un gran pilar d'aquesta. Gràcies a la revisió de la literatura, s'ha pogut fonamentar amb arguments sòlids el total de la investigació, s'han pogut definir uns objectius concrets, s'ha pogut plantejar un treball de camp lògic i s'han pogut contrastar els resultats amb les teories extremes de la dita revisió. Aquest procés ha servit per poder extreure unes conclusions lògiques, contrastades i útils.

Cal destacar que aquesta cerca d'informació bibliogràfica no ha sigut fàcil. Aquesta investigació és innovadora, aquest fet ha provocat algunes dificultats a l'hora de fer la cerca. Donat que la tendència europea, des de ja fa uns anys, és potenciar les famílies d'acollida o adoptives i l'eliminació de centres residencials per infants i adolescents desemparats, no s'han obtingut resultats envers casos que s'hagués investigat els beneficis que suposa per aquests tipus de centre, treballar conjuntament amb una entitat que formi part del moviment escolta. Tanmateix, Catalunya és una regió on l'educació en el lleure està molt potenciada per tota la comunitat educativa, de tal manera que les entitats d'educació en el lleure han passat a formar part d'un tret cultural identitari. Aquest factor també ha provocat que molts dels autors que fan referència a la importància de treballar per l'educació en el lleure siguin fonts locals i no tots formin part de la comunitat científica internacional.

Com a conseqüència d'aquests factors, les fonts d'informació han anat variant i s'ha hagut de refer el marc conceptual inicial. En un primer moment, es va procurar analitzar les diferents corrents de pensament que existien a la comunitat científica internacional. La intenció era conèixer quines havien estat els resultats de diferents investigacions que tinguessin alguna relació amb aquesta investigació. Per poder realitzar aquest pas, es va fer una cerca d'informació bibliogràfica a la base de dades *Web of Science*. L'elecció d'aquesta base de dades es va donar a causa de les bones referències obtingudes en l'assessorament de l'investigador. Encara que la cerca no va obtenir els resultats esperats, va servir per veure quin era la tendència internacional a l'hora de treballar amb infants i adolescents en situació de desemparament. Això va servir per ampliar els coneixements sobre la temàtica treballada i poder argumentar amb coherència el perquè no existeixen antecedents d'una investigació amb aquestes característiques.

Per poder donar sentit aquesta investigació i fonamentar amb coherència el treball, es va buscar els corrents de pensament a escala nacional i com la comunitat científica en l'àmbit nacional, definia les línies d'actuació per treballar amb aquestes persones. La recerca en aquest àmbit, es va centrar en la base de dades *Dialnet*. Aquí es va trobar articles de revistes científiques on es definien les necessitats específiques que tenien els infants i adolescents desemparats que resideixen en un centre. Per complementar aquesta informació, es van utilitzar diferents articles extrets de *Google Scholar*. Tota aquesta cerca, es va complementar amb suport de llibres extrets del *Catàleg de la Xarxa de Biblioteques públiques de Catalunya* i amb el *Catàleg de Biblioteques de la Universitat de Barcelona*.

Per altra banda, es va fer una cerca d'informació per establir quin paper pot jugar l'Escoltisme per complementar el treball dels educadors socials dintre dels centres residencials d'acció educativa. Per obtenir aquesta informació, es va realitzar una cerca bibliogràfica a la base de dades *Dialnet*, la qual va aportar diferents articles sobre la concepció de l'escoltisme a l'estat espanyol, trajectòria i línies d'actuació actuals del moviment. Aquesta cerca bibliogràfica es va completar amb llibres obtinguts a la *Biblioteca del Campus Mundet de la Universitat de Barcelona*. D'on es van extreure les dades que fan referència a la contextualització de l'Escoltisme i a les aportacions que fa el moviment a la societat. A més, amb els documents cercats a la biblioteca, es va poder definir quin era el context actual del moviment a Catalunya.

Per realitzar tot aquest procés de recerca i poder acabar definint quins articles fonamenten el treball de camp i les conclusions extretes, s'han utilitzat un seguit de paraules clau que han acabat sent les diferents referències d'aquesta investigació. Les paraules clau utilitzades en la recerca han estat: *Escoltisme, Educació en el lleure, Centre residencials d'acció educativa, Infants i adolescents desemparada, Sistema de protecció del menor, Helpless Childhood and adolescence, Boy scout, Leisure Clubs i Helpless minor protection*.

Fase II. Treball de Camp

Un cop es va aconseguir contextualitzar la investigació en un marc teòric amb arguments epistemològics i contextuals i es va establir un estat de la qüestió en la comunitat científica, es va plantejar el treball de camp necessari per a l'obtenció dels resultats i

poder així extreure les conclusions comparant dits resultats amb el marc teòric i els objectius establerts. Per realitzar el treball de camp, el primer pas va ser definir la mostra de la investigació i el segon pas va ser definir quines serien les diferents tècniques que s'utilitzarien per a la recollida d'informació.

Mostra

Primer de tot, cal destacar que al tractar-se d'una investigació de caràcter qualitatiu, concretament d'un estudi de cas, en cap cas parlarem de mostra, sinó d'informants (Gómez, Latorre, Sánchez i Flecha, 2006). A més, la selecció d'informants en aquest cas ha estat per accessibilitat i ha sigut no probabilística, ja que s'han hagut d'ajustar els criteris de selecció a les característiques de la investigació i no ha depès de la probabilitat. Tenint en compte aquestes característiques, es va buscar un conjunt d'entitats que complissin els requisits establerts per les necessitats de la investigació. Per tant, es van buscar centres residencials d'acció educativa que haguessin viscut la realitat investigada, és a dir que els educands residents del centre haguessin participat en les activitats d'un agrupament escolta. Gràcies a les facilitats de contacte per la proximitat de l'investigador amb un centre residencial d'acció educativa, i la ràpida prestació per part de les entitats, la selecció dels informants va ser senzilla. Finalment, els informants que han participat a la investigació han estat 4 adolescents entre 14 i 17 anys, residents d'un CRAE del barri de Sants, 1 Educadora Social de 40 anys que fa la funció de directora al CRAE i 2 monitors de lleure que formen part de l'agrupament escolta, noi i noia de 24 i 23 anys respectivament.

Tècniques i instruments

El segon pas que s'ha realitzat per establir el treball de camp, ha sigut definir quines tècniques i quins instruments s'utilitzarien per recollir la informació aportada. Segons Gómez, et al. (2006), la tècnica és la manera que fa servir per obtenir la informació i els instruments són el conjunt d'eines que es necessiten per poder obtenir la informació d'aquesta manera. Sabent això, es va establir la utilització de dues tècniques diferents amb els seus corresponents instruments.

La primera tècnica utilitzada va ser el grup de discussió, es va determinar utilitzar la tècnica del grup de discussió per extreure la informació necessària que vingués donada pels mateixos residents del centre. És important tenir en compte les dificultats i

necessitats existents en persones en aquesta situació, per aquest motiu hi havia interès a obtenir la informació de les persones protagonistes en viure l'experiència investigada d'una manera coherent amb el que s'havia treballat. Aquest fet va ser determinant per tal de definir la tècnica utilitzada. Per poder portar a terme el grup de discussió, es va determinar quins instruments s'utilitzarien per a establir una lògica entre l'objectiu de la investigació i l'obtenció de la informació. Aquests instruments van consistir en un guió orientatiu que reflectia els temes a tractar en el grup de discussió (Veure Annex 9.1.) i l'enregistrament de la sessió per poder detallar les informacions obtingudes arran de la conversa (Veure Annex 9.7.). L'instrument del guió, es va elaborar basant-se en la correlació dels objectius amb les teories plasmades dintre del marc teòric de la investigació, en aquest procés de reflexió per acabar elaborant el guió del grup de discussió, va servir per poder acotar el marc teòric a les necessitats reals de la investigació. Finalment, el grup de discussió es va realitzar amb quatre residents actuals del centre residencial en qüestió que durant algun temps van estar participant en les activitats del mateix agrupament escolta. En ser quatre persones menors d'edat el consentiment informat es va signar per ells i per la seva tutora legal (Veure Annex 9.5.).

La segona tècnica utilitzada per l'obtenció d'informació ha estat l'entrevista. Aquesta tècnica s'ha utilitzat amb dos subjectes diferents. En el moment inicial, la investigació estava plantejada per obtenir els resultats de quatre subjectes diferents mitjançant dues tipologies d'entrevistes, però la realitat del centre residencial que ha participat en la investigació ha obligat a remodelar el disseny i només s'han portat a terme tres entrevistes, 1 a la directora del centre i 2 als monitors voluntaris de l'agrupament. El primer model d'entrevista (Veure Annex 9.2.) s'ha dissenyat per recollir la informació provinent de la visió i sensació que tenen els educadors socials sobre l'experiència viscuda. El segon model (Veure Annex 9.3.), està plantejat per conèixer quines són aquestes sensacions i visions des del punt de vista dels monitors voluntaris de l'entitat de lleure. Finalment, no s'han pogut realitzar totes les entrevistes previstes inicialment, ja que només s'ha realitzat una entrevista a un educador, i no a dos com inicialment s'havia previst, per un motiu aliè a la investigació. A l'agrupament escolta no hi hagut cap inconvenient i s'han pogut realitzar les dues entrevistes previstes. La idea d'utilitzar dos subjectes per una mateixa entrevista sorgeix de la necessitat de contrastar si hi ha discrepàncies o coincidències en alguns dels aspectes investigats. Per la utilització

d'aquesta tècnica, els instruments utilitzats han estat el guió de l'entrevista semiestructurada i la gravadora per enregistrar les respostes.

Transcripció i codificació de la informació enregistrada

Un cop feta la recollida d'informació mitjançant les tècniques esmenades a l'apartat anterior, es va transcriure tota la informació obtinguda (Veure Annexos 9.8., 9.9. i 9.10.), per tal de poder realitzar la posterior anàlisi de resultats. A més, a cada transcripció se li va donar una referència per tal de facilitar l'anàlisi dels resultats, en el cas d'aquesta investigació, les referències han sigut les següents:

- Grup de discussió adolescents CRAE – Gr.D.
- Entrevista Educadora Social – E1
- Entrevista Monitor de Lleure – E2
- Entrevista Monitora de Lleure – E3

Fase III. Anàlisi de la informació

Un cop realitzat el treball de camp i s'havia obtingut tota la informació necessària, es va arribar a la tercera fase. Aquesta fase ha consistit en l'anàlisi de la informació obtinguda, per poder realitzar aquesta anàlisi, s'han creat diferents categories i dimensions amb l'objectiu de classificar la informació obtinguda en el treball de camp.

Categories i dimensions

A continuació es mostra una taula amb les diferents dimensions i categories que s'han definit per realitzar l'anàlisi de la informació. Les dimensions establertes són dues: la dimensió transformadora, on s'han inclòs totes les unitats d'informació que facin referència positiva envers la categoria i la dimensió exclusora, on s'han inclòs totes les unitats d'informació que fan referència negativa envers la categoria. Les categories que s'han creat han sigut un total de 5. Cadascuna de les categories creades, té relació amb un dels objectius específics de la investigació. En aquest cas les categories creades són: 1) Beneficis, 2) Complementació Educativa, 3) Mètode Escolta i 5) Relacions i Vincles afectius. La taula quedaria de la següent manera:

	Beneficis	Complementació Educativa	Mètode Escolta	Relacions i Vincles afectius
Dimensió transformadora	1	2	3	4
Dimensió Exclusora	5	6	7	8

Cada casella d'aquesta taula agruparà aquelles unitats d'informació que comparteixin la mateixa dimensió i categoria, d'aquesta manera es podrà interpretar i descriure la informació obtinguda.

Fase IV. Redacció de resultats i conclusions

Aquesta ha estat l'última fase realitzada a la investigació. Aquesta fase ha consistit en la redacció final dels resultats obtinguts a la investigació. Aquesta redacció està basada en un document que agrupa totes les unitats d'informació en els diferents quadrants de dimensió i categoria. Aquesta redacció de resultats s'ha realitzat en concordança amb l'estat de la qüestió. Un cop s'havien redactat els resultats, s'han estret les conclusions d'allò que ha aportat la investigació.

4.3. Aspectes ètics de la recerca

Per acabar amb aquest apartat on s'ha definit la metodologia seguida de la investigació, cal aclarir la part ètica i moral d'aquesta. En primer lloc, durant tot el text d'aquest treball no surt cap dada personal de les persones que han participat en la recerca. A més, tampoc surt el nom de les dues entitats col·laboradores amb la investigació. Tanmateix, les persones que van participar en la recerca van signar una declaració de conformitat, un document on exposava que la persona acceptava a participar en aquesta investigació amb la condició que les seves dades personals no fossin revelades. En aquest document hi ha una clàusula que explica que la persona en qualsevol moment de la investigació pot fer-se enrere sense cap inconvenient. S'adjunta una còpia de els dits documents (Veure Annexes 9.4, 9.5., i 9.6.), els originals romandran a càrrec de l'investigador.

5. Anàlisi de resultats

Un cop realitzat el treball de camp que ha servit per recollir la informació que ens han proporcionat els nostres informats, cal analitzar la informació recollida per tal de poder assolir els objectius plantejats al principi de la investigació. Per la realització d'aquesta anàlisi s'ha realitzat un buidatge de les aportacions de cadascuna de les persones informants de la investigació, tenint en compte les categories i dimensions explicades a l'apartat anterior. El contrast d'aquest buidatge amb el marc teòric en el qual es fonamenta la investigació, ha fet que s'obtinguin els següents resultats:

5.1. Relacions i Vincles Afectius

Segons Brun-Gasca, et al. (2012), una de les principals característiques que tenen en comú els infants i adolescents que resideixen en un centre és la falta de relació i vincle afectiu. Aquesta teoria queda contrastada segons els resultats obtinguts en aquesta categoria, ja que tots els informants, coincideixen en aquesta postura, totes les aportacions en relació aquesta temàtica estan enfocades cap a aquesta direcció. Els residents del CRAE que van participar en les activitats organitzades per l'agrupament, tenien por i estaven molt neguitosos els dies previs a la seva incorporació a l'entitat. Aquests nervis i aquestes por, venien donades a causa dels seus problemes relacionals. Un exemple d'aquestes por ho trobem en el següent afirmació:

“Yo estaba muy nerviosa, bueno a mí no me habían explicado nada. Pensaba que era como unas colonias con el cole, pero sin conocer a nadie. Por eso estaba muy nerviosa, porque iba a ir muchos días con gente con no conocía de nada.” (Gr.D.)

Encara així, es valora positivament l'ambient familiar que té l'entitat, valoren que dintre dels espais creats a l'agrupament es sentien part del grup i que havien creat un vincle amb la resta de persones que conformaven l'entitat, en relació a aquest aspecte és important remarcar la necessitat que tenen els infants i adolescents que resideixen en un ambient institucionalitzat de crear un vincle amb altres persones, ja que els processos pels quals han passat, han impossibilitat que puguin crear aquest vincle (López, 2008).

“Yo llegue y pensaba que iba a ser como siempre, que iba a tener problemas y al principio estaba siempre a la defensiva esperando que vinieran los problemas y poco a poco fui viendo como la gente me respetaba” (Gr.D.)

Per tant, en la dimensió transformadora s'inclouria aquest canvi de mentalitat que va haver-hi en els informants protagonistes de l'experiència, els quals en un primer moment tenien por a enfrontar-se a un nou context de relacions socials i finalment van sentir-se part d'aquest context i van crear un sentiment de pertinença molt potent, ja que des del centre ens aporten que es sentien orgullosos i ho mostraven. A més, segons López (2008), la necessitat d'extreure als infants i adolescents acollits en centre de l'aïllament constant està compartida per totes les persones que viuen en aquesta situació.

Per assolir aquest canvi en la mentalitat, es destaca com un aspecte important la creació d'activitats per part de l'agrupament que fomentaven la cohesió dels educands i el treball en equip: *“Las actividades que hacíamos en el cau eran diferentes al as del cole, [...] en el cole solo vas a estudiar y en el cau vas a pasartelo bien y aprendes” (Gr. D.)*. També destaquen un segon factor que és la mentalitat oberta de les persones que formaven part de l'entitat i la disposició a la relació sense tenir en compte el procedència dels membres que conformaven el grup. Aquestes dades tenen relació amb la teoria exposada per Vallory (2010) quan expressa que l'Escoltisme és un moviment obert a tothom i que no fa distincions entre cultures, creences religioses o classes socials.

Un altre aspecte que trobaríem classificat en aquesta categoria dins de la dimensió transformadora és la dada que remarquen els informants sobre que no havien vist aquest comportament, citats anteriorment, en les relacions socials que havien establert en altres espais com podrien ser els espais d'activitats esportives o els espais d'educació formal. En aquest sentit, apunten que en altres espais s'han trobat la competitivitat com un factor molt important i que durant la seva etapa dintre del moviment escolta han canviat aquesta perspectiva donant així més importància al treball cooperatiu. Això està en relació amb l'argument de què el moviment escolta aporta aquesta perspectiva a les persones que formen part, ja que és una de les claus del mètode escolta, fomentar el treball en equip en grups petit i mòbils perquè els educands es relacionin amb tot el grup (Franch et al., 1999).

“Es que la diferencia clara es que los compañeros del cau son amigos más que compañeros, los del cole y los de otros laos solo los ves ahí en esos sitios. Algunos son más amigos porque te llevas mejor pero ninguno de nosotros quedamos con ellos, en cambio con los del cau sí.” (Gr.D.)

A més a més, se li ha d'afegir la valoració per part dels informants educadors que apunta a un gran canvi en la timidesa dels educands protagonistes de l'experiència, a l'hora d'afrontar nous contextos de relació. En aquest aspecte, tots els informants coincideixen en un canvi notori el qual ha provocat que passessin de ser persones introvertides i reservades a ser persones molt més extravertides. *“El cau el va ajudara a conèixer nova gent i desinhibir-se dels seu problemes, problemes que provocaven que fos un noi molt tancat, molt seu, la seves pors, els seus dubtes” (E1, Educadora Social).* Com es mostra en el marc teòric, una de les característiques comunes dels infants i adolescents acollits en centres residencials és les dificultats per generar habilitats socials i la manca de relació cap als adults i els grups d'iguals (Brun-Gasca et al., 2012).

Per altra banda, com a dimensió transformadora d'aquesta categoria també trobem l'aportació dels monitors sobre les bones relacions establertes amb tota la comunitat del centre, infants i adolescents participants i educadors, i com aquestes relacions han servit per fer millores en la seva qualitat educativa. Aquest aspecte entra dintre dels paràmetres de Vallory (2010) sobre la importància de renovació constant i pensament crític per part de les persones que formen part del moviment escolta. A més, mostra una bona pràctica educativa, ja que des del mateix centre residencial procuren que existeixi i estigui present el treball comunitari amb altres entitats (Del Valle, 2001).

“Ho vaig notar molt a les assambles, suposo que allà al centre també deuen de fer. Per norma general els xavals quan arriben el hi costa una mica començar a participar a les assambleas que anem fent, ells en canvi de seguida participaven i donaven la seva opinió. Això va ajudar molt a la resta de companys, va ser com un impuls.” (E2, Monitor de Lluere)

Per contra, en aquesta categoria també trobem aportacions que estarien emmarcades a la dimensió exclusora. Aquestes aportacions són menors que les aportacions incloses en la dimensió transformadora, encara així s'han de tenir en compte per determinar la realitat de la categoria en general. Segons Brun-Gasca, et al. (2012), entre les

característiques comunes dels infants i adolescents residents en centres, trobem les dificultats per generar habilitats socials, l'aïllament i manca de relació amb els grups d'iguals i la baixa autoestima, el fet d'haver participat en les activitats d'un agrupament escolta, com hem vist ha fet possible que aquestes característiques quedessin al marge per aquests adolescents. Encara així, trobem aportacions que expressen malestar perquè haver viscut aquesta experiència ha provocat rebuig puntuals per part de les seves relacions socials de fora l'entitat. *"Hay gente de todo tipo, gente que no entiende y que sin saber las cosas dice que eres un friki por venir a estos sitios."* (Gr.D.). En l'actualitat, tal com expressen Beck (1998) i Bauman (2010), la societat actual es basa en uns criteris de selecció on la importància recau en el que és material i aquest efecte també ha repercutit en els adolescents protagonistes d'aquesta experiència.

Un altre aspecte dintre d'aquesta dimensió és el fet que aquestes relacions que s'han establert amb les persones de l'agrupament no han estat descatalogades totalment, malgrat la bona intenció de l'entitat i de les persones que la formen. Trobem algunes aportacions per part dels informants on es remarca la idea que per molt bona intenció que es tingués, sempre eren "els nens de CRAE". A més, el fet d'haver creat un vincle profund amb alguns dels companys de l'agrupament, ha potenciat això en el moment que, al viure en un ambient institucionalitzat no han pogut tenir una relació totalment normalitzada. En aquest sentit, Del Valle (2001) remarca la importància de potenciar l'acolliment familiar per afavorir la normalització de la vida de l'infant o adolescent desemparat. Un dels informants ens deia això:

"Quedar-se a dormir a casa d'un amic, una cosa molt típica d'aquesta edat. Clar nosaltres mai hem pogut fer la tornada, saps? És a dir, ells podien anar però no han pogut convidar a ningú, i és una pena, ni tan sols algun dia després del cau convidar-los a sopar aquí al centre i, això per ells és un sentiment un tant estrany, no creus?" (E1, Educadora social).

Com a conclusió, en aquesta categoria trobem dintre de la dimensió transformadora que les relacions creades a partir de l'experiència han contribuït el desenvolupament dels adolescents, han provocat la creació de vincles afectius, han servit per millorar la qualitat educativa de l'entitat i han creat sentiment de pertinença a un grup. Per contra, també

trobem dintre de la dimensió exclusora aportacions sobre els efectes negatius que els hi ha causat amb altres relacions socials creades en altres espais i han potenciat el sentiment de portar una vida poc normalitzada i institucionalitzada.

5.2. Mètode Escolta

Per analitzar els resultats obtinguts en aquesta categoria, devem tenir present el marc simbòlic, la natura i l'aire lliure, el progrés personal, els principis compartits, l'acompanyament adult, el treball en petits grups i aprendre fent, perquè aquests són els set elements que, combinats entre ells, configuren el mètode escolta i l'identifiquen com a mètode educatiu (Vallory, 2010). En relació a aquest mètode, trobem diferents aportacions que es podien incloure en la dimensió transformadora d'aquesta categoria.

El primer element del qual trobem referències dintre la informació recopilada al treball de camp és l'element dels principis compartits. Per part dels informants al grup de discussió, es remarca la idea que són conscients de quins eren aquests principis i quina funció tenia dintre del mètode, destaquen que van aconseguir fer seus aquests principis i això els identificava com a membres que formaven part del moviment i els unia a la resta de gent que també en formava part. A més, aclareixen que són uns principis que encara mantenen perquè formen part de la seva manera de ser. Aquesta aportació contrasta amb la teoria exposada per López (2008), on expressa la necessitat específica de controlar els impulsos i l'agressivitat per part dels infants i adolescents de CRAE. Gràcies a l'adquisició i reconeixement d'aquests principis compartits, aquesta necessitat queda coberta en certa mesura si l'adolescent fa seus dits principis i continua treballant en aquesta línia, tot això queda reflectit en aquesta aportació:

“Yo he aprendido muchas cosas, [...] muchos valores, he visto la importancia de respetar a los demás, a saber que formas parte de un equipo y debes hacer lo que te toca para que la cosa vaya bien, a ser justo conmigo y con los demás. Todo esto es algo que ya forma parte de mi en cierta manera, es como algo que he ganado” (Gr.D.)

També dintre del grup de discussió trobem aportacions que valoren positivament el fet d'aprendre amb la pràctica i establir contacte amb un ambient rural i natural. La quotidianitat i les dificultats d'aprenentatges teòrics són característiques comunes entre la gent que conviu en un espai institucionalitzat (Del Valle, 2001), per aquesta raó trencar

amb aquesta quotidianitat canviant l'espai on passen el màxim d'hores de la seva vida i buscar alternatives de transmissió de capacitat i competències, és molt important per aprofundir en el desenvolupament integral d'aquestes persones. Aquestes aportacions es relacionen amb l'element de la natura i l'element d'aprendre fent del mètode escolta.

A més, en relació al desenvolupament integral de la persona, trobem que un dels set elements del mètode escolta es basa en el progrés personal, el qual treballa aquest aspecte. En relació a això trobem aportacions tant del grup de discussió com de l'educadora del centre residencial que fan referència, ja que els adolescents protagonistes de l'experiència són conscients i saben identificar aquells aspectes en els quals han progressat durant la seva etapa dintre del moviment escolta, a més tenen assumit que encara que ja no formin part del moviment ho han de continuar treballant. L'educadora del centre també dona la seva visió sobre en quins aspectes han progressat durant aquesta etapa i afirma que aquests canvis s'han vist reflectits en la seva implicació dintre del centre: *“Ostres sí, molta més implicació, sobretot aquí al centre, [...] el que més remarco es que amb el cau he vist que ells van començar a voler superar coses i d'estar oberts a noves experiències.”* (E1, Educadora Social).

En aquest aspecte, algunes aportacions dels monitors voluntaris de l'agrupament també fan referència al seu progrés durant aquesta etapa educativa que han viscut a l'agrupament. Cal destacar que totes les aportacions en relació a aquest tema coincideixen en identificar l'aspecte en el qual més progrés personal cadascun dels protagonistes de l'experiència. Els resultats obtinguts amb aquestes aportacions, és relacionar amb les afirmacions que verifiquen l'escoltisme com un moviment amb la capacitat de fer que les persones que formen part progressin contínuament i que a més ho identifiquin (Franch et al., 1999).

“Recordo que quan va entrar era molt infantil i era molt nen i és va convertir en un adolescent amb nosaltres. Això es va notar en que va adquirir el sentit de la responsabilitat, quan va entrar era molt poc responsable i al sortir era molt responsable i sabia quan eren moments per jugar i moments per reflexionar i estar seriós.” (E3, Monitora de Lluere).

El treball en petit grup també és un element que es relaciona en les aportacions. El fet d'utilitzar el treball en grup com a un element del mètode educatiu utilitzat pel

moviment, ha provocat que els adolescents millorin en aquest aspecte dintre del centre. Segons aportacions per part de l'educadora del CRAE, trobem que durant aquesta etapa ha millorat la seva actitud envers les tasques quotidianes del centre que es realitzen en equip, l'educadora valora molt positivament aquest element del mètode escolta i ho identifica com a element clau en aquesta experiència. Per part dels monitors voluntaris de l'agrupament, ambdós coincideixen en el fet que no només els adolescents han millorat en aquest aspecte, sinó que el fet que aquests adolescents participessin en l'entitat de lleure, va provocar grans millores a l'hora de fer treball en equip, ja que la seva experiència al centre i la seva realitat diferent de la resta els va convertir en referents i tot el grup va adoptar el seu esperit de superació, la qual cosa va provocar que els objectius s'assolissin amb més facilitat.

“Era un noi que anava molt a la seva, no és que estigues apartat del grup però no es preocupava per estar més integrat i li agradava molt fer les coses pel seu compte. Jo crec que el cau es el que li va aportar, li va fer veure que hi ha vegades que una persona sola no pot resoldre problemes i que ha de treballar en equip per fer-ho.” (E3, Monitora de Lleure).

En referència al element del mètode escolta que té a veure amb el marc simbòlic del moviment, trobem la següent aportació: *“Los recuerdos los tengo súper presentes. Tengo todo: el foulard, el polo, fotos, los libros,... Todo está guardado y no lo tiraré.”* (Gr.D.). En aquesta línia identifiquem la importància que li donaven a aquests aspectes del moviment i com aquest element els ha fet sentir-se part del grup i de la comunitat escolta. Segons Brun-Gasca, et al. (2012), és un aspecte fonamental per aquestes persones i així evitar el aïllament i la desconexió social que habitualment es dona en aquest tipus de casos. Per part de l'agrupament, algunes aportacions van enfocades al fet que haver compartit aquesta realitat dintre de l'entitat, ha creat consciència cap a la resta d'educands de l'entitat sobre la importància i el valor de l'escoltisme i la inclusió de qualsevol persona dintre de la societat mitjançant aquest moviment.

Per contra, trobem que dintre d'aquesta categoria tenim algunes aportacions encasellades a la dimensió exclusora, totes les aportacions van en la mateixa línia i són extrems del grup de discussió. Es podria concloure que per part dels adolescents protagonistes de l'experiència, el fet de crear activitats on imperi el mètode educatiu de

l'agrupament, com per exemple activitats de reflexió sobre el progrés personal, activitat de coordinació d'equips, etc. Estan apreciades com avorrides i prescindible, en part entenen que s'han de fer però opinen que a vegades es sentien avorrits durant la realització d'aquestes activitats.

En conclusió, dintre de la categoria de mètode escolta, trobem que a la dimensió transformadora existeixen un gran número de referències als diferents elements del mètode escolta, com els principis adquirits i compartits, l'ambient natural, l'aprenentatge pràctic, el treball en grup i el progrés personal. I trobem que totes aquestes referències, valoren molt positivament el mètode escolta com a mètode educatiu. Per contra, trobem que a la dimensió exclusora, només s'identifica com un treball avorrit pels adolescents el mètode escolta en les activitats específiques que es busca aprofundir en aquesta metodologia educativa.

5.3. Complementació Educativa

Segons Vallory (2010), un dels set elements que compon el mètode escolta és la pedagogia activa, l'escoltisme no busca una transmissió de coneixements, busca l'aprenentatge mitjançant la pràctica, l'errada i la correcció. En aquest sentit, els informants en el grup de discussió, apunten que un dels aspectes que remarcarien de la seva etapa dintre del moviment escolta és el fet que van aprendre mitjançant la pràctica, per tant remarquen que era un aprenentatge útil, ja que posteriorment el podien aplicar a la seva vida personal, sigui al centre o al seu centre formatiu. Com ens remarca una informant:

“Yo creo que es un aprendizaje práctico todo, porque los niños estamos muy acostumbrados a que nos hagan las cosas como por ejemplo fregar los platos y llega un día en que nadie te los friega y tienes que ser tú mismo quien los friegue, pues si vas aprendiendo eso de pequeño también es importante.”

(Gr.D.)

En relació amb això, les aportacions van enfocades al fet que allò que van aprendre durant la seva participació en el moviment, eren coses de la vida quotidiana, conceptes bàsics i útils per la seva vida futura com adults fora del centre residencial, però també aplicables a la seva realitat actual dintre del centre. En relació a això, un dels informants ens deia el següent: *“Sí, porque son cosas que a la larga te van a servir, igual en el*

momento piensas que coñazo, pero ahora lo piensas y dices: bua, hay gente que no sabe plantar una tienda y yo con 9 años ya sabia” (Gr.D.). Corroboren que aquestes coses no les havien après en un espai diferent de l'agrupament i que això ha provocat que es sentin més capaços que la resta de companys del centre per realitzar algunes tasques del dia a dia de l'entitat. Això contrasta amb les dificultats en el rendiment acadèmic per falta de motivació cap als aprenentatges escolars que acostumen a tenir els infants o adolescents acollits en centres (Bravo i Del Valle, 2009). A més, complementa l'educació que reben al centre i fomenta la capacitat de resiliència tan necessària en aquestes persones (Lázaro, 2009).

Segons Trilla (2003), és important que existeixi una complementació entre l'educació que reben les persones en una entitat d'educació en el lleure i l'educació que reben aquestes en les escoles o els espais personals, educació formal i informal. Per aquesta raó, l'autor defensa la importància del treball continu amb un sentit pedagògic dintre de les entitats d'educació en el lleure. En base això, també trobem aportacions en el grup de discussió que valoren positivament el fet que les activitats realitzades a l'agrupament tinguessin un sentit i una continuïtat durant tot el curs, els informants aporten que van viure diferències entre les activitats que realitzaven a l'agrupament i les activitats que realitzaven a les colònies escolars. Entre aquestes aportacions cal destacar la següent:

“Las colonias del cole son más como jugar por jugar, sin un porqué. Es divertido también, pero todo lo hacen como porqué sí, vas a una casa, juegas y vuelves. Y en el cau, las actividades no son solo de jugar y ya está, también hay que pensar y algunas están relacionadas entre ellas. Además, el cau es cada semana y las colonias una vez al año.” (Gr.D.).

Dintre d'aquesta categoria, a la dimensió transformadora, també s'inclourien les aportacions que fan referència a les diferències que els adolescents han vist entre els educadors del centre i els monitors. La meitat dels informants, valoren positivament el fet que existeixin aquestes diferències entre els educadors i els monitors de l'agrupament, ja que amb cadascuna de les figures poden parlar coses diferents i diferencien entre les converses amb els educadors i les converses amb els monitors. Un exemple d'això seria la següent afirmació: *“Sí, porque yo que se los caps hace poco han pasado por tu edad y saben más cómo te sientes, los educadores son más mayores y claro*

cuesta encontrar cosas de que hablar y cuesta más relacionarte.” (Gr.D.). Aquest aspecte, es pot relacionar perfectament amb la necessitat de vincle que tenen les persones en aquesta situació, ja que el fet de sentir haver creat vincle amb dos referents que tenen característiques diferents fa que es sentin més normalitzats (Camí i Camí, 2006). A més algunes aportacions realitzades pels informants, expressen que alguns educadors del centre residencial havien estat escoltes de joves. Aquest fet, motivava als educands a participar a les activitats organitzades per l'agrupament, compartien records sobre el moviment escolta entre els educadors i educands i continuaven aprenent coses sobre el moviment escolta mentre estaven al centre. Dites aportacions, també ens mostren la dimensió transformadora d'aquesta categoria.

Per altra banda, segons la LDOIA (2010), la DGAIA s'ha d'ocupar que es compleixin els drets dels infants i adolescents en situació de desemparament. En aquest sentit trobem aportacions sobre les facilitats que la DGAIA ha donat al centre perquè els seus residents puguin ser participants de les activitats organitzades per l'agrupament, un exemple d'aquestes facilitats seria l'assessorament burocràtic al centre per tal de tenir la documentació necessària en ordre. A més, des del centre hi ha hagut comprensió i col·laboració cap a l'agrupament en aquest sentit. Així ho expressava un dels informants:

“Doncs mira tema documentació jo crec que si, perquè els nens de CRAE necessiten una documentació molt més estricta que la resta i no és tant el fet que el educadors no hagin volgut que participessin sinó que han hagut de moure molts fils per que poguessin participar i això ens ha dificultat. Encara que des del centre sempre ens ho han posat molt fàcil.” (E3, Monitora de Lleure.)

En això, li afegim el treball conjunt i coordinat d'ambdues entitats per resoldre problemes relacionats amb el pagament de les diferents activitats organitzades per l'agrupament en el cas que el centre no pogués assolir la totalitat. Segons les diferents aportacions, es destaca que tot aquest treball de coordinació va ser possible gràcies a una constant comunicació via telefònica o correu electrònic i una gran atenció de l'equip de voluntaris cap als dubtes dels educadors sobre aspectes relacionats amb l'agrupament i un apropament per part dels educadors per resoldre dubtes envers les necessitats dels adolescents. *“Amb les retallades que està patint el sector social, en algun moment vaig*

haver de demanar al cau si ens podien fer algun tipus de favor, sobretot pagar més tard o rebaixar una mica al preu.” (E1, Educadora Social).

Dintre de les aportacions que s'encasellen en aquesta categoria i a la dimensió transformadora també trobem que, des de la informant educadora del CRAE, es remarca que, a part de la disponibilitat, el motiu per apuntar-los a l'agrupament, era per la confiança que tenien de poder complementar la seva educació en un espai diferent de la resta d'espais dels quals participaven, ja que s'afirma que *"El cau ha proporcionat un ambient rural a aquests nanos que el centre no hagués pogut proporcionar"* (E1, Educadora Social). En aquest sentit, trobem que l'ambient natural forma part d'un dels punts del mètode escolta (Vallory, 2010). Per part dels informants educadors de l'agrupament escolta, s'aprofundeix en la idea de que els adolescents i el centre residencial també han aportat coneixement i maneres d'organitzar-se de l'agrupament, un exemple d'això seria:

"Bueno, no deixen de venir d'un espai que s'ha assemble una mica al cau no? En el fet que conviuen amb altra gent, hi ha uns horaris establerts, etc. Són característiques que un nen que viu amb la seva família no les té, per tant estan més acostumats a compartir espais amb altra gent i a saber que es seu i el que no i, a vegades, han sigut ells els que han educat a la resta de companys amb els seus petits actes" (E3, Monitora de Lleure).

Per acabar amb les aportacions que s'emmarquen en aquesta categoria i en la dimensió transformadora, remarcar que ambdues parts valoren molt positivament el treball motivador per part dels educadors del centre com la qualitat educativa en el conjunt de les accions realitzades per persones voluntàries sense una formació específica.

Per contra, en la dimensió exclusora trobem aportacions relacionades amb comparacions entre els monitors voluntaris i els educadors, on es destaca la idea que els educadors són més distants que els monitors i mostra que no han entès la diferència de tasques entre les dues figures i les accions que realitza cadascuna d'elles, un exemple d'això seria la següent afirmació: *"Los educadores están ahí porque es su trabajo. No son muy divertidos que digamos. Son más serios."* (Gr.D.). Això, pot afectar negativament als adolescents, ja que, segons Bravo, et al. (2011) en el conjunt d'adolescents de centre

residencial hi ha una manca de vincles afectius i, sobretot, de relacions amb els adults. Per tant aquesta comparativa pot repercutir en la seva concepció d'educadors.

A més, a l'equip d'educadors ha creat divisió d'opinions el fet de participar en aquesta experiència, ja que alguns dels membres de l'equip entenien l'esforç que havia de fer el centre per que el treball conjunt fos complementari però d'altres no hi estaven d'acord. En aquest cas la informant ho expressava de la següent manera:

51

“Clar després també hi havia educadors que no acabaven d'entendre perquè anaven i que es el que feien en allà. I em deien ostres es que el cau trenca la dinàmica del centre i clar ens em d'adaptar molt. I jo els hi deia mira, aquí en tots els anys que porten mai s'han amoïnat per no assolir un objectiu del PEI, en canvi allà ho senten de veritat i també s'estan desenvolupant com a persones, que més dona la dinàmica quan passa això? Es que en ells el hi anava molt bé.” (E1, Educadora Social).

Per acabar des de l'entitat de lleure, creuen que el treball complementari no s'ha acabat de donar i mai podrà ser un treball complementari real. La causa d'això és que consideren que l'agrupament escolta no disposa de tota la informació relacionada amb l'adolescent i, encara que entenen que és informació confidencial i no estan autoritzats per tenir-la, consideren que aquest treball educatiu complementari és parcial i no total. Així ho expressava una de les informants:

“Ens ha mancat informació relativa a aquesta persona, ja que des del centre no ens ho poden dir tot i en som conscient però que de vegades si això ha dificultat la nostra tasca en el sentit que si no et diuen tot, t'ho acabes trobant en el campament. Però bueno, entenem que és confidencial i que des del centre tampoc poden explicar-nos tot.” (E3, Monitora de Lleure).

Com a conclusió de la categoria de complementació, dintre de la dimensió transformadora trobem aportacions que assegurin que els espais i la forma diferent d'aprendre ha sigut diferent en aquesta experiència gràcies a l'aprenentatge pràctic i l'ambient rural, que ha tingut un lloc on per poder aplicar aquests coneixements, el centre; que ha existit una continuïtat i una lògica envers el procés educatiu, que es poden reconèixer diferències complementaries en l'educació dels monitors i dels educadors i

que hi hagut un suport de les dues entitats, tant als adolescents com entre elles. En canvi, a la dimensió exclusora trobem aportacions que afirmen que a causa de l'experiència els adolescents es poden crear una concepció negativa cap als educadors, que l'experiència pot causar divisions a l'equip d'educadors i de monitors voluntaris i que el treball educatiu complementari no pot ser real per la informació privada que el centre disposa dels adolescents i no pot donar a l'agrupament.

5.4. Beneficis

Anteriorment s'han concretat les necessitats específiques dels infants i adolescents que resideixen en un centre. El conjunt d'aportacions fetes pels informants que s'encasellen en aquesta categoria, serviran per poder concloure si, amb aquesta experiència, s'han cobert aquestes necessitats o no.

A la categoria dels beneficis obtinguts amb l'experiència s'han encasellat en la dimensió transformadora les aportacions que reconeixen els beneficis que han obtingut els adolescents gràcies a aquesta experiència. Al grup de discussió, moltes de les aportacions ens fan veure que els adolescents reconeixen un canvi en si mateixos actitudinal, emocional i psicològic.

“Yo he aprendido muchas cosas que no sabía, sobre todo a hacer, por ejemplo nudos, montar tiendas, cosas más teóricas. También a escuchar a las personas, a convivir con más gente, a respetar la natura, a valorar las cosas y a respetar los espacios personales.” (Gr.D.)

Amb el grup de discussió es pot observar com els adolescents són capaços de reconèixer tot allò que han après durant la seva etapa escolta i com ho poden aplicar en la seva vida diària. Per persones que viuen la situació que estan vivint ells és molt important arribar a aquest punt, ja que la baixa autoestima i les dificultats per rendir a un alt nivell acadèmic, fan que a aquestes persones els hi costi més sentir que poden fer el que es proposin i que poden servir per quelcom (Lázaro, 2009).

En aquesta línia argumental, les aportacions per part de l'educadora indiquen les capacitats potenciades en aquest temps i com això ha contribuït al funcionament del centre, ja que en ser els més grans del centre, són els referents dels infants de menys edat que resideixen en el mateix centre i per tant, aquests canvis i aquest assoliment de

noves capacitats ha repercutit en la motivació d'altres residents que ara tenen com a objectiu assolir-los ells també. *“Gràcies a la seva etapa en el moviment tots han començat a progressar en el seu desenvolupament mental. A més, s’ha notat una maduració emocional.”* (E1, Educadora Social)

Per altra banda, també trobem aportacions per al grup de discussió que destaquen que l'escoltisme també els ha aportat crear vincles i ampliar la seva xarxa social per conèixer gent de fora dels àmbits que acostumen a freqüentar habitualment. Així ho expressava un dels informants: *“Todos seguimos en contacto con la gente del cau, además hay grupos de Whatsapp, Facebook y vamos hablando y quedando”* (Gr.D.). Tenint aquestes aportacions en compte i la teoria de López (2008) que expressa la necessitat de relació que tenen les persones en aquesta situació, es pot deduir com un gran benefici per aquests adolescents el fet de haver tingut l'oportunitat i l'espai per crear aquests vincles afectius.

Dintre d'aquesta dimensió transformadora també trobem les aportacions que aprofundeixen en la idea que un cop a passat el temps, s'adonen compte que tenen moltes anècdotes i molts records per mantenir a la seva memòria i que són dels pocs bons records que han aconseguit a la seva vida. És per aportacions com aquesta que Del Valle (2001) expressa que el fet de viure en un ambient institucionalitzat, no deixa de recordar-te quin ha estat el teu problema i no pots assumir el problema i desenvolupar la capacitat de resiliència plenament. A més, el fet de mantenir aquests records ha sigut un nexa d'unió entre ells i els educadors que han sigut escoltes en algun moment de la seva vida, per tant el fet de viure aquesta experiència ha consolidat relacions educatives del centre entre educadors i educands.

“Pues yo no sé, al principio también me costó. Me pasó un poco como él. Y al final decidí dejarlo, pero no se los recuerdos los tengo súper presentes. Tengo todo el foulard el polo, fotos, los libros, todo guardado y no lo tiraré. Lo que más me gusta es que aunque no esté en el cau sigo contactando con la gente y hablando con ellos, me preguntan cómo estoy y tal.” (Gr.D.)

Una altra aportació que estaria dintre d'aquesta categoria i dimensió és la que fa referència a què dintre de l'agrupament escolta, aquests adolescents també han pogut compartir espai i han conviscut amb persones que tenen moltes dificultats i que la

realitat és diferent de la seva. Per exemple han compartit espais amb gent autista o gent que pateix Síndrome de Down. Aquest fet ha provocat que puguin veure que no són les úniques persones que han passat dificultats i que totes les persones tenen la capacitat de resiliència i només han d'explotar-la. Un exemple d'aixó seria aquest fragment:

“A part d'aquest nen de CRAE, a l'agrupament hem tingut un nen amb síndrome de dawn, també un nen amb un toc, una nena amb autisme i participaven com la resta de les activitats [...] A més, cada any fem el projecte de la bossa solidaria on fem una recollida d'aliments solidaria per un menjador social del barri.” (E3, Monitora de Lleure).

Per últim, dintre de la dimensió transformadora s'inclouria que el total de les aportacions fetes pels informants recomanarien a qualsevol centre residencial i a qualsevol agrupament escolta treballar conjuntament per trobar el conjunt de beneficis que s'han trobat en aquesta experiència.

Per contra, dintre d'aquesta categoria, a la dimensió exclusora es classifiquen aquelles aportacions que destaquen aspectes perjudicials de l'experiència. Cal destacar que en aquesta dimensió trobem moltes menys aportacions que a la dimensió anterior. Les primeres aportacions a destacar en aquesta dimensió estan estretes del grup de discussió i de l'entrevista amb l'educadora social, i totes van en la línia del procés inacabat. Com es pot observar en les aportacions dels informats, tots coincideixen que la seva etapa dintre del món escolta no ha estat complerta. Encara que l'educadora ens ha explicat el motiu:

“Però clar pensa que ell ara mateix diu: “Em queden 10 mesos per marxar del centre i encara no se a on viure”. Creus que un xaval que té aquesta preocupació pot permetre's el luxe de reflexionar sobre si ha fet bé acabant amb el procés del cau?” (E1, Educadora Social).

Encara sabent el motiu, com podem extreure de les aportacions del grup de discussió, els adolescents protagonistes de l'experiència, van sentir que havien abandonat un altre procés a la seva vida. Això, podria ser perjudicial per seu estat psicològic, ja que senten que no acaben res del que comencen i veuen que la seva vida és molt complicada mentre que la d'un altra persona de la seva edat no (Del Valle, 2001). També, en el grup de discussió trobem aportacions que ens mostren que al moment de prendre la decisió final de deixar-ho, van viure una època de malestar amb ells mateixos, ja que tenien indecisió.

“A mí en verdad, me costó dejar el cau aunque ya lo había pensado, daba vueltas todo el rato porque no estaba seguro de si dejarlo o no. Pensaba que al dejarlo perdería todas las amistades y tal. Me costaba mucho porque no para de pensarlo y no estaba del todo seguro. Y sentía tristeza porque iba a dejar a mucha gente con la que había compartido muchas cosas durante mucho tiempo.” (Gr.D.)

Juntament amb això, altres aportacions per part de l'educadora, ens remarca el fet de no haver acabat el procés, ja que considera que això els hi passarà factura més endavant quan recordin les seves anècdotes i les seves experiències en aquesta etapa i no puguin trobar una solució al fet que ho abandonessin prematurament.

L'última aportació que es classifica en aquesta categoria dintre de la dimensió exclusora també està estreta de l'entrevista amb l'educadora que remarca la idea que per molt que es procuri que aquestes persones tinguin una vida el més normalitzada possible, mai s'arriba a aconseguir la totalitat de normalització, ja que per molt incluiu que fos l'ambient a l'agrupament, ells tenien l'etiqueta dels nens de CRAE, la qual cosa significava que no deixaven d'estar marcats com els nens que vénen d'un centre residencial i que no són igual de normals que la resta. El fet que en un ambient tan idíl·lic com és l'ambient que crea el moviment escolta es tingui aquesta etiqueta, s'acaba assumint que és una etiqueta permanent la qual es mantindrà sempre amb tu. Ho expressava així: *“Clar el fet d'anar al cau era ser un més, però bueno no deixaven de ser els nens del centre que els portàvem a campaments amb la furgoneta que posa nom del CRAE en gran”* (E1, Educadora Social).

En conclusió, dintre d'aquesta categoria a la dimensió transformadora trobem el reconeixement per part dels adolescents protagonistes dels canvis actitudinals que han adoptat en la seva etapa escolta, l'assoliment de diverses capacitats que no tenien, la repercussió positiva pel funcionament del centre, els vincles afectius creat, els records de l'experiència i el contacte amb altres realitats. Per contra en la dimensió exclusora trobem que tenen dificultats per acabar el procés de l'escoltisme i crea frustracions i encara que l'espai està pensat per tothom i és incluiu encara existeixen etiquetes que situen a les persones en el lloc d'on volen sortir.

6. Conclusions

Gràcies a l'anàlisi de resultats que emmarquen el conjunt d'aportacions dels informants que han participat en aquest estudi, es poden establir el conjunt de conclusions explicades a continuació. Aquestes conclusions pretenen donar resposta a les preguntes d'investigació plantejades a l'inici de la recerca i així constatar si s'han assolit, o no, els objectius plantejats. Aquestes conclusions, aporten informació extreta sobre l'experiència concreta que s'ha investigat i afegeix diferents elements que s'haurien de considerar per futures investigacions encarades en aquesta línia. Entre el conjunt de conclusions que s'han extret de la investigació trobem els diferents beneficis que ha aportat als adolescents aquesta experiència, la identificació del mètode escolta com un bon mètode educatiu, la bona tasca educativa feta per ambdues entitats treballant de manera coordinada i l'enfortiment de les xarxes socials dels adolescents establint noves relacions i vincles afectius. A més, amb totes aquestes conclusions s'ha pogut analitzar les aportacions que realitza l'Escoltisme a l'Educació Social.

La primera conclusió a la qual s'ha arribat és que aquesta experiència, ha aportat un conjunt de beneficis als adolescents que l'ha van viure. És important tenir en compte que, en aquest cas, el moment on les persones protagonistes van viure l'experiència, va ser el mateix moment on aquestes persones van fer el canvi de la seva etapa d'infant a la seva etapa d'adolescent, és aquí on resideix l'impacte que va suposar l'Escoltisme per aquest procés de maduració. De l'anàlisi de resultats, podem extreure que el primer benefici obtingut pels quatre adolescents ha estat l'assoliment d'un conjunt de capacitats i competències durant aquesta etapa de la seva vida. Cal diferenciar, aquelles capacitats que totes les persones assoleixen durant aquesta evolució de l'etapa d'infància a l'etapa d'adolescència amb aquelles que es van assolir gràcies a la influència del moviment escolta en la seva vida. Tenim en compte aquest factor, es pot afirmar que les capacitats de treball en equip, respecte cap als altres, ser responsable de les seves accions, respecte cap a la natura i ser crític envers tot el que t'envolta, són capacitats adquirides arran d'aquesta experiència. Un segon benefici és que els mateixos adolescents són conscients d'aquesta evolució, ja que per norma general els adolescents residents en un centre són poc inclinats cap als aprenentatges i rebutgen el sistema escolar i els diferents aprenentatges que van fent al llarg de la seva vida.

Un tercer benefici obtingut és el fet que durant aquesta experiència, els adolescents han gaudit d'un espai de desconexió. Aquest espai és absolutament necessari per qualsevol persona que viu en una institució, ja que la monotonia i quotidianitat donades arran de viure en un ambient institucionalitzat, crea un sentiment de baixa autoestima i genera sensació d'aclapament, la qual cosa es tradueix en la necessitat d'evadir-se de la realitat. L'Escoltisme contraresta aquesta ansietat i aquesta necessitat d'evasió i ofereix un ambient sa i lliure, en el que la persona pot deixar veure la seva personalitat i mostrar el seu rerefons. El quart benefici contemplat és l'oportunitat de descobrir diferents realitats i diferents problemàtiques que viu la gent, ja que al participar en una entitat plena de diversitat realitzant projectes d'inclusió social, ha sigut un suport moral cap als adolescents en qüestió. L'últim benefici obtingut és el progrés personal fet pels quatre adolescents que van viure l'experiència. Des del centre i els mateixos educands, reconeixen que s'han assolit més responsabilitats dintre del centre, la qual cosa ha acabat desembocant en assumir rols de lideratge i participació de les activitats. Això, ha provocat que els adolescents es convertissin en referents dintre de la institució i que assumissin la tasca d'incloure als nous companys que han entrat a viure al centre després d'aquesta experiència. El fet d'haver-se convertit en bons referents, ha repercutit en el bon funcionament del centre i ha contribuït a la millora de l'autoestima dels adolescents.

Encara així, en relació als beneficis també s'ha arribat a la conclusió de què s'ha de tenir en compte que, l'etapa de l'adolescència en general, és una etapa en la qual les persones no troben el seu camí i això provoca el trencament de molt processos iniciats durant aquesta etapa. A més, si això se li suma el fet de viure envoltat d'una realitat dura i el conjunt de processos que s'acaben trencant en la vida d'un adolescent que resideix en un centre, fa molt més difícil el fet de poder mantenir aquests processos a l'etapa de l'adolescència. El fet que trenquessin amb aquest procés va suposar una davallada emocional i una càrrega de feina cap als educadors del centre residencial. A més, en aquest cas, contínuament s'han fet referències a la no normalització de la vida dels adolescents. El fet de compartir més espais amb persones d'una realitat diferents de la dels adolescents, provocava el fet que ells tinguessin una concepció més real de què portaven una vida no normalitzada i es creava un sentiment d'enveja cap a la resta de realitats que s'havia de treballar des del centre.

La segona conclusió que s'extreu d'aquesta investigació és que tot aquest conjunt de beneficis s'han pogut assolir gràcies al fet que el mètode escolta és un bon mètode educatiu. No podem obviar que estem parlant d'un mètode amb més de cent anys d'història, que encara continua funcionant i s'ha anat adaptant a la realitat de l'època i del territori. Amb aquesta investigació es pot concloure que el mètode escolta és obert a tothom i que pot educar a qualsevol persona independentment de la seva realitat. La clau d'aquest mètode resideix en què és un mètode individualitzat, en el qual la persona aprèn mitjançant la pràctica, que crea sentiment de pertinença i que dóna molta importància al treball en equip i a l'ambient natural.

A la tercera conclusió que s'ha arribat és que, per aconseguir tot això, és necessari el treball coordinat entre les dues entitats. Des de qualsevol centre residencial que es vulgui portar a terme una experiència similar, cal tenir en compte que no és qualsevol activitat extraescolar, ja que també forma part de la seva educació i aquest treball coordinat entre les dues entitats ajudarà a realitzar un bon procés i provocarà que els residents aprofundeixin en les seves mancances i desenvolupin moltes més capacitats i competències. Aquesta complementació per part de les entitats és necessària perquè els infants o adolescents que participin d'una experiència d'aquest tipus tinguin l'oportunitat de gaudir de diferents espais de relació i físics que molts dels centres residencials no poden proporcionar a causa de la seva realitat. D'aquesta manera, amb la coordinació entre entitats, aquests espais seran útils i productius i aportaran els beneficis als infants o adolescents que es pretenen obtenir en una experiència d'aquest tipus. També, provocarà que el mètode escolta sigui un mètode valuós i que sigui l'instrument que es necessita per poder assolir els objectius pedagògics dels infants o adolescents tant a l'agrupament escolta com al centre residencial. Com es pot comprovar en aquest cas, aquesta complementació ha fet valuós aquest mètode educatiu i ha provocat el conjunt de beneficis citats anteriorment.

Per últim, també s'ha arribat a la quarta conclusió de què amb aquesta experiència s'ha aconseguit la integració dintre d'un grup per part dels adolescents que han participat. L'aïllament i la falta de vincles afectius amb la resta és també una de les característiques que tenen aquestes persones. Així doncs, intrigar-se dintre d'un grup i sentir-se que formen part d'una comunitat, enforteix la seva xarxa social i canvia les seves mirades envers les relacions socials que van establert. A més, el fet de crear aquest vincle afectiu

amb els companys de l'agrupament també els ofereix un sentiment d'estima que és molt necessari en aquestes situacions. A més, cal remarcar que el vincle afectiu amb els companys de l'agrupament creat durant la seva etapa escolta, encara es manté i serveix per tenir un grup d'amics fora de l'entorn que contínuament els envolta.

Tenint tot això en compte, es pot concloure que les aportacions que pot fer l'Escoltisme a l'Educació Social són molt extenses i en aquesta experiència s'ha pogut extreure un petit recull de les dites aportacions. Amb aquesta investigació es conclou que l'Escoltisme ha aportat un conjunt de beneficis, noves relacions i vincles afectius, i la utilització del mètode escolta com un recurs i una eina educativa complementaria al conjunt de tècniques i recursos educatius que cada dia es fan servir en un centre residencial d'acció educativa. Analitzant aquest conjunt d'aportacions fetes per l'Escoltisme a l'Educació Social, es pot reivindicar la importància que té que els professionals de l'Educació Social es plantegin projectes de treball conjunt amb agrupaments escoltes. D'aquesta manera contribuiríem a millorar de l'Educació Social i aportaríem molta riquesa a l'Escoltisme.

Per acabar, cal destacar que aquestes conclusions estan extretes arran d'una experiència concreta i que cada cas representa diferents variables i s'haurien d'analitzar per comprovar si coincideixen. En futures investigacions es podria abastar molt més i analitzar diferents casos d'experiències similars, també es podria ampliar aquesta investigació a tot l'àmbit d'educació en el lleure, ja que el treball que realitzen les diferents entitats de lleure que no s'identifiquen amb el moviment escolta és un treball igual de vàlid i de consistent. És important realitzar investigacions que profunditzin en aquesta temàtica, ja que d'aquesta manera es podrà dotar de la importància que li correspon a tot l'àmbit d'educació en el lleure com a àmbit de l'Educació Social.

7. Difusió i Impacte

Aquest estudi té un caràcter social, per aquest motiu és important saber com difondre els resultats obtinguts a través de la investigació, no solament entre la comunitat científica, sinó també per l'àmbit institucional i popular. No tindria sentit haver realitzat aquest treball per només obrir noves línies de futures investigacions, també és important que un gran nombre de centres residencials i d'agrupaments escoltes puguin accedir als resultats i valorar si els interessa provar una experiència similar. Per la difusió de la nostra investigació s'han plantejat propostes que engloben tant la difusió entre la comunitat científica, entre les institucions públiques i la difusió popular.

60

La primera proposta té la finalitat de poder difondre els resultats obtinguts i les conclusions estretes entre la comunitat científica. La proposta consisteix en crear un article científic que reculli l'essència de la investigació, aquest article es proposaria com a publicació en les diferents revistes científiques especialitzades en el camp de les ciències socials. També es podria crear un llibre amb la mateixa essència i donar-lo a les diferents universitats catalanes especialitzades en les ciències socials.

La segona proposta consistiria a assistir a congressos i taules de debat que tinguessin relació amb la temàtica que s'ha investigat. Per altra banda també es buscaria realitzar conferències per poder expressar tot el que ha aportat aquesta investigació al camp de l'Educació Social. Amb aquesta segona proposta, es buscaria arribar a aquells educadors socials que no tenen accés als articles científics però que continuen tenint la necessitat d'ampliar la seva formació per millorar com a professionals.

La tercera proposta està pensada per arribar a les diferents entitats d'educació en lleure i als diferents centres residencials que existeixen. La proposta consisteix en crear un manual de "bones pràctiques" en el qual s'expliquessin les conclusions extretes de l'estudi, així els professionals i voluntaris que es dediquen a aquesta tasca actualment tindran un fonament per decidir si viure una experiència d'aquest tipus o no.

L'última proposta consistiria en crear una pàgina web pública en la qual es recolliria tota la informació que s'ha obtingut amb aquesta experiència i un espai de debat "online" perquè la gent pugui explicar les seves pròpies experiències personals envers aquesta temàtica, d'aquesta manera qualsevol persona interessada podria accedir a la informació recollida en aquesta investigació.

8. Bibliografia

Bibliografia Referenciada

- Abril, I., Català, C., Causapie, P., Planas, T., i Vallés, J. (2007). *Protocol Tècnic: Infància i adolescència en situació de risc i maltractament*. Barcelona: Ajuntament de Barcelona.
- Adroher, R., Jiménez, E., i Vallory, E. (2005) *L'escoltisme laic i transformació social. L'experiència d'Escoltes Catalans*. Vic, Espanya: Eumo Editorial.
- Agència Catalana de Consum. (2011). Els joves i el consum de serveis en el temps lliure. Estudis sobre els hàbits de consum dels joves a Catalunya. Recuperat de: <http://www.consum.gencat.cat>
- Baden-Powell of Gilwell, R. S. S., Tort, A., I Marquès, S. (2007). *Escoltisme per a nois*. Vic: Eumo.
- Balcells, A. (2009). L'escoltisme a Catalunya (1912-1975). En González-Agàpito, J. (Ed.), *Escoltisme, autoformació i ciutadania activa: un balanç de cara al futur*. (pp. 13-23) Barcelona: Pagès editors.
- Balsell, M. i Alsinet, C. (2000). *Infancia y adolescencia en riesgo social*. Lleida: Milenio.
- Balsells, M., Del Arco, I., i Miñambres, A. (2009). *La infancia en situación de riesgo social y sus familias: guía para el educador familiar*. Lleida: París.
- Bauman, Z. (2010). *Los retos de la educación en la modernidad líquida*. Barcelona: Guedisa.
- Beck, U. (1998). *La Sociedad del Riesgo*. Barcelona: Paidós.
- Bravo, A., i Del Valle, J. F. (2001). Evaluación de la integración social en el acogimiento residencial. *Psicothema*, 13(2), 197-204.
- Bravo, A., i Del Valle, J. F., i López, M. (2009) El acogimiento familiar en España: Implantación y retos actuales. *Papeles Del Psicólogo*, 30(1), 33-41.
- Bravo, A., i Del Valle, J. F. (2009) Crisis y revisión del acogimiento residencial: su papel en la protección infantil. *Papeles Del Psicólogo*, 30(1), 42-50.
- Bravo, A., Del Valle, J., i Sainero, A. (2011). *Salud mental de menores en acogimiento residencial. Guía para la prevención e intervención en hogares i centros de*

protección de la Comunidad Autónoma de Extremadura. Burgos: Junta de Extremadura.

Brun-Gasca, C., Costas, C., Delgado, L., i Fronieles, A. (2012). Acogimiento residencial: prolemas emocionales y conductuales. *Revista de Investigación en Educación*, 10 (1), 158-171.

Camí, A., i Camí, E. (2006). Educar en el medio residencial: Una forma de educación social. *Revista de estudios de Juventud*, (74) 137-147.

Colla-Müller, H. (1995). Atención a la infancia en Alemania. En Colton, M.J., i Hellinckx, W. (Ed.). *La atención a la infancia en la Unión Europea: Guía por Países sobre acogimiento familiar y atención residencial*. (pp. 87-115). Madrid: Ministerio de Asuntos Sociales.

Colton, M.j. i Hellinckx, W. (Ed.) (1995). *La Atención a la infancia en la Unión Europea: guía por países sobre acogimiento familiar y atención residencial*. Madrid: Ministerio de Asuntos Sociales.

Corbillon, M. (1995). Atención a la infancia en Francia. En Colton, M.j. i Hellinckx, W. (Ed.). *La Atención a la infancia en la Unión Europea: guía por países sobre acogimiento familiar y atención residencial*. (pp. 67-87). Madrid: Ministerio de Asuntos Sociales.

De Paul, J. (2009). La intervención psicosocial en protección infantil en España: evolución i perspectivas. *Universidad del País Vasco*, 4-12.

Del Valle, J. F. (2003). Acogimiento residencial: ¿innovación o resignación? *Infancia y Aprendizaje*, 26(3), 365-379.

Del Valle, J. F., & Fuertes, J. (2000). *El acogimiento residencial en la protección a la infancia*. Madrid: Pirámide.

Franch, M., Rial, R., & Riba, J. M. (1999). *Escoltisme i educació*. Vic : Eumo.

Generalitat de Catalunya. (2010). Llei 14/2010, del 27 de maig, dels drets i oportunitats en la infància i l'adolescència. Catalunya, Espanya.

González-Agàpito, J. (Ed.). (2009). *Escoltisme, autoformació i ciutadania activa: un balanç de cara al futur*. Barcelona: Pagès editors.

Gómez, J., Latorre, A., Sánchez, M., i Flecha, R. (2006). *Metodología comunicativa crítica*. Barcelona: El Roure.

- Laneyrie, P. (1985). *Les Scouts de Frances*. Paris, França: Cerf.
- Llobet, V. (2006). Las políticas sociales para la infancia vulnerable. Algunas reflexiones desde la Psicología. *Revista Latinoamericana de Ciencias Sociales, Niñez y Juventud*. 4 (1), 1-20.
- Llobet, V., i Villalta, C. (2015). Resignificando la protección. Los sistemas de protección de derechos de niños y niñas en Argentina. *Revista Latinoamericana de Ciencias Sociales, Niñez y Juventud*, 13 (1), 167-180.
- López, F. (1995). *Necesidades de la infancia y protección infantil*. Madrid: Ministerio de Asuntos Sociales.
- Marquès, S. (2009). L'escoltisme català en temps de democràcia. En González-Agàpito, J. (Ed.), *Escoltisme, autoformació i ciutadania activa: un balanç de cara al futur*. (pp. 23-31) Barcelona: Pagès editors.
- Marré, D. i Bestard, J. (Ed.) (2004). *La adopción y el acogimiento: presente y perspectivas*. Barcelona: Universitat de Barcelona.
- Marzo, M. (2009). *Educador social i infancia en situación de risc. L'atenció residencial a infants i adolescents a Catalunya*. Col·lecció "Infància i adolescència" (Vol. 1). Generalitat de Catalunya.
- Miniac, D. (2009). L'escoltisme i els reptes del futur. En González-Agàpito, J. (Ed.), *Escoltisme, autoformació i ciutadania activa: un balanç de cara al futur*. (pp. 85-93) Barcelona: Pagès editors.
- Morales, A. (2008). *El escoltismo: un movimiento promotor de desarrollo humano* (tesis de maestría) Universitat Iberoamericana. Mèxic D. F., Mèxic.
- Rosenthal, M. (1896). *The Character Factory: Baden-Powell's Boy Scout and the Imperatives of Empire*. Nova York: Pantheon Books.
- Russell, J.E. (1917). Scouting Education. *Teachers College Record* 18(1), 1-14.
- Vallory, E. (Ed.), (2003). *Educar en la política. Dotze raons per a la participació en la vida pública*. Barcelona, Espanya: Pòrtic.
- Vallory, E. (2010). *L'escoltisme mundial*. Barcelona, Espanya: Proa.
- Van Effenterre, H. (1963) *L'escoltisme*. Barcelona, Espanya: Edicions 62 s.

Verga, C. i Vittorio, C. (2002) *Le Aquile Randagie: Scautismo clandestino lombardo nel periodo 28 – 45*. Roma, Italia: Nuova Fiordaliso.

Wonesch, M. (1999) *Montessori Pedagogy and Scout Education: The common aspects of two Pedagogical Reform Educational Models and their Significance today in scholastic and extramural spheres*. (Treball final de màster) Universitat de Derby, Derby, Anglaterra.

Bibliografia Consultada

Arpon, M. M. (2009). *Educador social i infància en situació de risc: l'atenció residencial a infants i adolescents a Catalunya*. Col·lecció "Infància i adolescència" (Vol. 1).

Dávila Balsera, P., i Naya Garmedia, L. M. (2003). La infancia en Europa: una aproximación a partir de la Convención de los Derechos del Niño. *Revista Española de Educación Comparada*, 9, 83–133.

De la Herrán, a, García, C., i Imaña, a. (2008). Valoración del acogimiento residencial en centros de menores: Las vivencias de los jóvenes y sus familias. *Tendencia Pedagógica*, 13, 193–210.

Dealbert, E. C., i Camí Dealbert, E. (2006). Educar en el medio residencial: una forma de educación social. *Revista de Estudios de Juventud*, (74).

Domínguez, J., i Mohedano, R. (2014). El acogimiento de menores en el actual sistema de protección a la infancia: La importancia del contexto. *Azarbe. Revista Internacional de Trabajo Social Y Bienestar*, 3(1902), 149–155.

Fernández del Valle, J., i Bravo, A. (2000). Estructura y dimensiones de apoyo en la red social de los adolescentes. *Anuario de Psicología*, 31(2), 87–105.

Gauna, R. (2012). L'educació en el lleure a l'inici del segle XXI a Catalunya. *Educació Social. Revista D'intervenció Sòcioeducativa*, (50), 69–79.

Sindic de Greuges. (2009). *La protecció de la infància en situació d'alt risc social a Catalunya*.

Masó, P. S. (1992). Aproximació a les intervencions educatives en el temps lliure. *© Estudi General*, 1992, Núm. 12, P. 55-68.

Masó, P. S. (2002). El futur de l'educació en el lleure. *Deu reflexions*, 1–3.

- Montserrat, C., Casas, F., i Bertrán, I. (2013). Desigualdad de oportunidades educativas entre los adolescentes en acogimiento residencial y familiar. *Infancia Y Aprendizaje*, 36(4), 443–453.
- Olmedo, A., Sánchez, C., Benito, A., Vidal, A., i Rodriguez, E. (2008). Model de prevenció i detecció de situacions de risc social a la infància i l'adolescència des dels Serveis Socials Bàsics, 1–72.
- Palacios, J. (2003). Instituciones para niños: ¿protección o riesgo? *Infancia Y Aprendizaje*, 26(3), 353–363.
- Rodrigues, S., Barbosa-Ducharne, M., i del Valle, J. F. (2013). La calidad del acogimiento residencial en Portugal y el ejemplo de la evolución española. [The quality of residential child care in Portugal and the example of its evolution in Spain.]. *Papeles Del Psicólogo*, 34(1), 11–22.
- Seidenstücker, B. (n.d.). Servicios sociales para menores en alemania, 19–41.
- Shqip, A., Hrvatski, C., English, E., Deutsch, G., Hausa, H., Indonesia, I. B., ... Polski, P. (2016). Maltrato infantil en Alemania: la inocencia perdida, 2–3.
- Valls, N., Créixams, C., Borison, A., i Font, A. (2007). Aprenentatges en l'àmbit associatiu de l'educació en el lleure, 6, 47.

9. Annexes

9.1. Guió Grup de discussió

Temes a tractar en el grup de discussió:

Presentació: Explicar quin és l'objectiu, explicar perquè he escollit a ells i no a uns altres, remarcar la importància que tenen per mi, agrair l'esforç que estan fent. Acabar explicant perquè pot servir.

1. *Quina idea teníeu abans de participar o no tenien cap idea?*
2. *Quines són aquelles coses que us agradaven i aquelles coses que no us agradaven tant, de les activitats que fèieu a l'Agrupament?*
3. *Penseu que el fet de participar en un cau us ha canviat coses de la vostra vida? Quines?*
4. *Com us va sentir un cop va deixar de participar en les activitats? Quins canvis hi hagut quan participàveu i quan no?*
5. *Quan participaven que us deien els altres residents del CRAE? I els vostres amics de l'escola?*
6. *Si tinguessin l'oportunitat de parlar amb persones d'altres CRAE que mai han participat en una entitat de lleure, li recomanarien? Per què?*
7. *Quines diferències veien entre els monitors del cau i els educadors del CRAE?*
8. *Quines relacions creuen que tenien entre els monitors i els educadors?*

Tancament: Agrair la participació i preguntar si volen afegir alguna cosa més sense la gravadora. Pica-pica final, conversa informal sobre com va la seva vida.

9.2. Guió Entrevista Educadora Social

Entrevista Educador CRAE:

Presentació: Explicar quin és l'objectiu, explicar perquè he escollit aquest CRAE, remarcar la importància que té per mi, agrair l'esforç que està fent.

1. *En quin moment es va decidir apuntar als infants a les activitats organitzades per l'agrupament? Per què i per què ells i no uns altres?*
2. *A cadascun d'ells, que creus que li ha aportat el cau?*
3. *Hi hagut canvis en els infants durant el temps que participaven en les activitats de l'agrupament? Quins canvis? Com eren quan es van apuntar? I quan ho van deixar?*
4. *Creus que tot això que m'has dit a les preguntes anteriors ha millorat en el seu benestar i ha contribuït al seu desenvolupament?*
5. *Quines dificultats han sorgit per poder compaginar la vida al CRAE i participar en les activitats de l'agrupament?*
6. *Per part de la DGAIA, s'han donat facilitats per què poguessin participar a les activitats? Subvencions, permisos, etc.*
7. *Com valores la tasca dels voluntaris monitors de lleure del cau? Que remarcaries?*
8. *Creus que els educadors socials haurien de tenir més en compte a les entitats d'educació en el lleure per desenvolupar la seva tasca? Exemple no només infància, també a l'hora de treballar amb gent gran o diversitat funcional. Per què? Que creu que pot aportar aquest treball conjunt?*
9. *Vau establir relacions entre l'equip d'educadors i l'equip de monitors? En cas positiu preguntar si creu que aquestes relacions han ajudat a desenvolupar la tasca educativa per ambdues bandes i en cas negatiu preguntar que creu que hagués millorat si s'haguessin establert aquestes relacions*
10. *Recomanaries a altres educadors de CRAE que animin als seus educands a participar en les activitats d'una entitat d'educació en el lleure? Per què?*

Tancament: Agrair la seva participació, conversa informal i preguntar si vol dir quelcom més sense gravadora

9.3. Guió Entrevista Monitors de Lleure

Entrevista monitor de lleure:

Presentació: explicar quin és l'objectiu, explicar perquè he escollit aquest CRAE, remarcar la importància que té per mi, agrair l'esforç que està fent.

1. *Creus que tu o els teus companys van tenir alguns prejudicis o pors en el moment de saber que aquests infants eren d'un CRAE? Quins? Per què?*
2. *A l'hora d'adaptar-se al funcionament de l'entitat, han tingut més facilitats o més dificultats que la resta d'educands? Quines han estat les diferències? I les similituds? En el cas que sí. Què destacaries dels seus hàbits? En el cas que no*
3. *En cadascun dels casos, com eren quan van començar a formar part de l'agrupament? Com eren al final? Que ha canviat en aquest temps?*
4. *Com valors l'experiència de treballar amb una persona amb una realitat diferent? Que t'ha aportat com a monitor de lleure? Que creus que han aportat al seu grup d'iguals en el cau?*
5. *Creus que el fet que aquests infants resideixin en un centre ha sigut una dificultat per poder gaudir de les activitats com la resta (horaris, documentacions, etc.)? O pel contrari han tingut facilitats gràcies als educadors del centre?*
6. *S'han establert relacions amb els educadors o la direcció del centre? En el cas que sí Similars o diferents que amb la resta de famílies? Quins beneficis han aportat aquestes relacions? En el cas que no Per què no? Que ha canviat de la resta de famílies? Quins beneficis es podrien haver obtingut en el cas que si s'haguessin establert?*
7. *El treball amb d'inclusió d'un col·lectiu en risc (com és aquest cas) per part de l'entitat, va ser premeditat o va venir donat per la circumstància? Creus que la vostra entitat treballa la inclusió?*
8. *Recomanaries a altres entitats de lleure treballar la inclusió social animant als diferents residents de CRAES a participar en les activitats que organitzen? Per què?*

Tancament: Agrair la seva participació, conversa informal i preguntar si vol dir quelcom més sense gravadora.

9.4. Consentiment informat Adolescents CRAE

Per poder resoldre qualsevol dubte sobre el document, podeu contactar:

Cognoms i Nom: Mata Ruiz, Javier

Telèfon: 690 756 731

Correu electrònic: javimr40@gmail.com

En el marc del treball de fi de grau, jo, Javier Mata Ruiz, amb DNI 43568187T, declaro que realitzaré un estudi de cas sobre l'experiència viscuda per 4 residents del Centre Residencial Sants-Medir formant part de l'entitat d'educació en el lleure Agrupament Escolta Roland Philipps. Per poder realitzar aquesta investigació, es dinamitzarà un grup de discussió amb els 4 residents per tal de recollir les seves opinions i impressions sobre el tema investigat.

El present document, garanteix l'anonimat de les persones que participen en el grup de discussió i la confidencialitat de les dades recollides. Tanmateix, els resultats obtinguts seran utilitzats únicament per la recerca i es podran compartir exclusivament amb el centre implicat en la mateixa.

En el cas que es consideri important mantenir també l'anonimat del centre, marcar aquesta casella amb una creu. En el cas de no marcar-la, s'autoritza a l'investigador a utilitzar el nom del centre amb l'única finalitat anteriorment esmenada.

Jo, _____, amb DNI _____, en qualitat de tutora legal d'en/na _____, autoritzo que podrà ser enregistrada únicament la seva veu utilitzant una gravadora i dono el meu consentiment a la utilització de les dades sempre i quan tota la informació citada anteriorment en aquest mateix document sigui real. Tanmateix, jo, _____, accepto aquesta autorització:

Signatura del/la participant

Signatura del/la representant legal

Signatura de l'Investigador

Barcelona, a ____ de _____ del 2016

Aquest document és revocable en qualsevol moment de la investigació. Qualsevol persona que hagi signat aquest document, pot decidir en un moment donat, la revisió o anul·lació d'aquest sense que això afecti a la investigació. En el cas que durant el transcurs de la investigació la persona que ha signat aquest document, no exposi la seva voluntat de revisar-lo o anul·lar-lo, l'investigador es podrà acollir a ell un cop s'hagin presentat els resultats de dita investigació.

9.5. Consentiment informat Educadors CRAE

Per poder resoldre qualsevol dubte sobre el document, podeu contactar:

Cognoms i Nom: Mata Ruiz, Javier

Telèfon: 690 756 731

Correu electrònic: javimr40@gmail.com

70

En el marc del treball de fi de grau, jo, Javier Mata Ruiz, amb DNI 43568187T, declaro que realitzaré un estudi de cas sobre l'experiència viscuda per 4 residents del Centre Residencial Sants-Medir formant part de l'entitat d'educació en el Lleure Agrupament Escolta Roland Philipps. Per poder realitzar aquesta investigació, s'ha de concertar una entrevista amb un/a educador/a del Centre Residencial Sants – Medir que hagi tutoritzat als residents en qüestió.

El present document, garanteix l'anonimat de la persona que concedeix la entrevista i la confidencialitat de les dades recollides. Tanmateix, els resultats obtinguts seran utilitzats únicament per la recerca i es podran compartir exclusivament amb el centre implicat en la mateixa.

- En el cas que es consideri important mantenir també l'anonimat del centre, marcar aquesta casella amb una creu. En el cas de no marcar-la, s'autoritza a l'investigador a utilitzar el nom del centre amb l'única finalitat anteriorment esmenada.

Jo, _____, amb DNI _____, autoritzo que podrà ser enregistrada únicament la meua veu utilitzant una gravadora i dono el meu consentiment a la utilització de les dades sempre i quan tota la informació citada anteriorment en aquest mateix document sigui real. Per que així consti signo:

Signatura del/la participant

Signatura de l'Investigador

Barcelona, a ____ de _____ del 2016

Aquest document és revocable en qualsevol moment de la investigació. Qualsevol persona que hagi signat aquest document, pot decidir en un moment donat, la revisió o anul·lació d'aquest sense que això afecti a la investigació. En el cas que durant el transcurs de la investigació la persona que ha signat aquest document, no exposi la seva voluntat de revisar-lo o anul·lar-lo, l'investigador es podrà acollir a ell un cop s'hagin presentat els resultats de dita investigació.

9.6. Consentiment informat Monitors de lleure

Per poder resoldre qualsevol dubte sobre el document, podeu contactar:

Cognoms i Nom: Mata Ruiz, Javier

Telèfon: 690 756 731

Correu electrònic: javimr40@gmail.com

71

En el marc del treball de fi de grau, jo, Javier Mata Ruiz, amb DNI 43568187T, declaro que realitzaré un estudi de cas sobre l'experiència viscuda per 4 residents del Centre Residencial Sants-Medir formant part de l'entitat d'educació en el lleure Agrupament Escolta Roland Philipps. Per poder realitzar aquesta investigació, s'ha de concertar una entrevista amb un/a voluntari/a de l'entitat de lleure Agrupament Escolta Roland Philipps que hagi acompanyat educativament com a monitor/a de lleure als residents en qüestió.

El present document, garanteix l'anonimat de la persona que concedeix la entrevista i la confidencialitat de les dades recollides. Tanmateix, els resultats obtinguts seran utilitzats únicament per la recerca i es podran compartir exclusivament amb l'entitat implicada en la mateixa.

- En el cas que es consideri important mantenir també l'anonimat de l'entitat, marcar aquesta casella amb una creu. En el cas de no marcar-la, s'autoritza a l'investigador a utilitzar el nom de l'entitat amb l'única finalitat anteriorment esmenada.

Jo, _____, amb DNI _____, autoritzo que podrà ser enregistrada únicament la meua veu utilitzant una gravadora i dono el meu consentiment a la utilització de les dades sempre i quan tota la informació citada anteriorment en aquest mateix document sigui real. Per que així consti signo:

Signatura del/la participant

Signatura de l'Investigador

Barcelona, a ____ de _____ del 2016

Aquest document és revocable en qualsevol moment de la investigació. Qualsevol persona que hagi signat aquest document, pot decidir en un moment donat, la revisió o anul·lació d'aquest sense que això afecti a la investigació. En el cas que durant el transcurs de la investigació la persona que ha signat aquest document, no exposi la seva voluntat de revisar-lo o anul·lar-lo, l'investigador es podrà acollir a ell un cop s'hagin presentat els resultats de dita investigació.

9.7. Transcripció Grup de Discussió

1. *¿Que pensabas antes de apuntarte del cau?*

I: Yo por primera vez fui a campamentos y el J y S me explicaron cómo habían sido los del año pasado porque ellos habían ido, y me explicaron que era muy divertido, que jugaban mucho que hacían todo el rato coña y pensaba que era un sitio de pasarlo bien y ya está. Luego me di cuenta que era algo más serio, como más de compromiso.

2. *Ósea el S y el J fueron de campamentos antes que tú.*

J: Sí

3. *Y vosotros, ¿Por qué fuisteis de campamentos?*

J: Yo antes de venir de campamentos no sabía que era el cau, yo había ido a un casal. Y pues el cau es muy diferente al casal y a todo lo que había ido, pero antes de venir no sabía que era exactamente.

4. *¿Y quien te ofreció ir de campamentos?*

J: Los educadores del centro, nos dijeron que nos lo íbamos a pasar bien y decidimos ir.

5. *Has dicho que es muy diferente a un casal, ¿Qué ves de diferente?*

J: Bueno pues que el casal es otro rollo sabes que el cau, el cau es más... No sé cómo explicarlo.

6. *Bueno, no te preocupes. ¿Alguien más ha ido a un casal?*

A: Yo

7. *¿Qué diferencias ves?*

A: Pues que el casal es más como jugar por jugar, sin un por qué. Es divertido también, pero todo lo hacen como yendo a parques acuáticos o ir en casa y esas cosas. Y en el cau, las actividades no son solo de jugar y ya está. Además, el cau es cada semana, el casal no. Con el cau también haces excursiones por la montaña, caminas por sitios raros y aprendes muchas cosas de la naturaleza y de otras cosas que en el casal no se hace.

I: También yo creo que, nunca he ido a un casal ni nada, pero por lo que he visto creo que el cau tienen un ambiente más familiar que cualquier otra entidad con características similares porque en este cau no hay mucha gente y hacíamos actividades con las personas de todas las edades, con los que tienen más edad, menos edad... y eso hace que te comuniques con todos y conozcas a todos.

S: Bueno yo también fui a un casal antes que ir al cau y cuando iba a venir al cau, pensaba que era como ir a un casal, que era venir a pasar la tarde, y jugar un poco y tal. Luego vi que las actividades eran diferentes y algunas debías pensar. Además, también tenías que comprometerte a venir para trabajar en equipo. Además de las excursiones que eso en el casal no lo hacíamos.

8. *Tengo una duda, todos empezasteis con unos campamentos. ¿Qué pensabais la noche antes de ir de campamentos?*

A: Yo estaba muy nerviosa, bueno a mí no me habían explicado nada. Pensaba que era como unas colonias con el cole, pero sin conocer a nadie. Por eso estaba muy nerviosa, porque iba a ir muchos días con gente con no conocía de nada. Bueno había más gente de mi centro allí y eso me ayudaba para calmarme, pero a la gran mayoría no los conocía. Entonces me rallaba por si les iba a caer bien, por si no, por si haría amigos y todo se me hizo una bola y estaba confusa de si quería ir, pero en cuanto llegue y la gente me vino a saludar ese sentimiento se fue de golpe

73

J: Más o menos a todos les pasa lo mismo ¿Sabes? A mí me pasaba también, no sabía si iba a caer bien a la gente, tenía el miedo ¿sabes? Si la gente me iba a caer bien a mí. Tenía el miedo no conocía a nadie, solo iba con mi hermano y otro chico del centro y eso acojonaba.

9. *¿A todos os pasaba lo mismo?*

S: No, yo creía que me lo iba a pasar muy mal, no quería ir, pero no quería que mi hermano fuera solo.

10. *¿Muy mal?*

S: Mucho, a mí no me gustaba ir con gente que no conocía, yo era más de lo que ya sabía y conocía pues repetirlo.

11. *¿No querías conocer gente nueva?*

S: No no, pero esto me había pasado con todo ehh. Con el casal que hemos hablado antes también me pasó. Al principio no quería ir y en el momento que empecé a conocer a la gente ya me molo más. Yo pensaba que era lo mismo, y encima al estar fuera pensaba que lo pasaría mal todo el campamento

I: Yo es que iba con el J y el S, así que sabía que iba hacer amigos rápido, porque ellos ya tenían amigos de otros años. Además, tenía muchas esperanzas de pasármelo bien por todo lo que me habían explicado estos dos ya

12. *¿Y después del vuestro primer campamento, con que sensación os quedasteis?*

J: Pues que queríamos volver y repetirlo otra vez ¿sabes? Cuando acabamos el primer campamento, nos queríamos apuntar al cau, lo que pasa es que no podíamos. Lo pedimos al centro y no nos dejaron. Entonces nos conformábamos con repetir cada año los campamentos, hasta que por fin nos dejaron apuntarnos.

A: Yo después de mi primer campamento con el cau, pensaba que me lo había pasado muy bien y justo después del campamento al que fui yo nos apuntaron. Nos gustó mucho, lo pedimos y bueno pues nos apuntaron y eso.

13. *¿Que es aquello que más os gustaba y aquellos que menos os gustaba del cau?*

J: Pues lo que más me gustaba era la gente. Las actividades, las excursiones y los campamentos molaban más por el grupo que había ¿sabes? Los campamentos era lo que más me gustaba porque estaba muchos días con ellos y hacíamos muchas actividades. Molaba mucho que estaban basadas en temas, tenían como una historia todas. Las rutas y todo eso. Y que no me gustaba pues algunas actividades más de pensar, hablar, reflexionar y pensar que decir y todo eso

I: A mí lo que no me gustaba era, por ejemplo. Ósea es que todo tiene una parte negativa y otra positiva, por ejemplo, montar tiendas era tope de aburrido, pero también me hacía unas risas con los amigos. Además, cuando pasó el tiempo y tenía más responsabilidades pues ayudaba a los que no sabían e intentaba estar pendiente de que todo el mundo hiciera algo. Además, era como un reto porque después tú dormías ahí por eso tenía que montar la tienda bien porque luego acaba durmiendo ahí. Luego cuando hacíamos ceremonias y estábamos dos horas de pie y al principio lo veía aburrido, pero debía respetar porque siempre hay algún protagonista en las ceremonias y cuando era yo me gustaba que respetasen mi espacio por eso respetaba el del resto. Otro ejemplo es que las rutas me gustaban mucho pero no me gustaba tener que llevar el material.

A: A mi justo eso es lo que menos me gustaba, cargar el material en las rutas. Eso es lo que menos me gustaba, porque entre que pesaba mucho, me cansaba mucho y me hacía ir la última pues eso no me gustaba, pero bueno una vez llegabas al sitio era como el doble de alegría porque lo habías conseguido y sabías que empezaban las actividades y que lo pasaríamos bien. También lo que me gustaba mucho era cuando hacíamos actividades conjuntas todas las edades, por ejemplo, saltos, guerra de agua y cosas así, porqué estábamos todos muy unidos, muy contentos y me parecía muy guay. Además, en un mismo juego jugaba con gente 5 años mayor que yo y con gente súper pequeña y eso no pensaba que era posible antes. Era muy chulo

S: A mí lo que más me gustaba eran los campamentos. Y dentro de los campamentos eran los juegos de noche, en el cau muchas veces después de cenar hacemos poca cosa y en el cau cuando cenabas sabías que aún quedaba un juego antes de irte a dormir y encima llegabas cansadísimo de todo el día y el juego de noche te petaba aún más, entonces por la noche dormías tope de bien. Además, todos los juegos jugábamos en equipos y siempre eran diferentes y si ganabas o perdías daba igual porque te lo habías pasado bien y por eso no era competitivo. Lo que no me gustaba era cuando teníamos que fregar y llevar tiendas

14. ¿Por qué pensáis que en el cau os obligaban hacer estas cosas que no os gustan tanto?

J: Porque son cosas que se tiene que hacer y nosotros tenemos que acostumbrarnos.

S: Sí, porque son cosas que a la larga te van a servir, igual en el momento piensas que coñazo, pero ahora lo piensas y dices: bua, hay gente que no sabe plantar una tienda y yo con 9 años ya sabía. O una ceremonia que dura dos horas y tienes que respetar, aprendes a que en algunos espacios se ha de respetar.

I: Por tradición también, como montar cosas con troncos, las ceremonias y eso es como que sirve para ver cómo es la historia del cau y sentirte parte de ella un poco también

porque cuando seas mayor y veas a niños pequeños haciendo lo mismo que tu hacías de pequeño, debe molar también.

A: Yo creo que es un aprendizaje práctico todo, porque los niños estamos muy acostumbrados a que nos hagan las cosas como por ejemplo fregar los platos y llega un día en que nadie te los friega y tienes que ser tú mismo quien los friegue, pues si vas aprendiendo eso de pequeño también es importante. Así que aprendes que en la vida hay cosas que hay que hacer a pesar de que no nos gusten tanto, es así.

J: Es que el cau constantemente está enseñando, con cualquier cosa ¿sabes?, hasta con el día a día vas aprendiendo cosas.

15. ¿Que creéis que habéis aprendido en el tiempo que habéis estado en el cau? Decid alguna cosa que creáis que habéis aprendido

J: A respetar la natura, a valorar las cosas, a respetar los espacios personales.

A: También a escuchar a las personas, a convivir con más gente. Porqué a veces, bueno también va bien estar con gente relacionarte y esas cosas porque mola conocer a alguien nuevo, porque en el centro siempre es la misma gente y sabes como son y en el cole no los conoces como en el cau

I: Yo he aprendido muchas cosas que no sabía, sobre todo a hacer, por ejemplo nudos, montar tiendas, cosas más teóricas. Todo lo relacionado con el mundo scout. Y además muchos valores, he visto la importancia de respetar a los demás, a saber que formas parte de un equipo y debes hacer lo que te toca para que la cosa vaya bien, a ser justo conmigo y con los demás. Todo esto es algo que ya forma parte de mi en cierta manera, es como algo que he ganado. Porque en el cau cuando había un conflicto todos éramos justos, no había amiguismos, si tu amigo la liaba lo decías y no pasaba nada, eso en otro lao no se ve. Y también a relacionarme con las personas.

S: Yo sobretodo he aprendido a respetar a la gente sobre todo, yo llegue y pensaba que iba a ser como siempre, que iba a tener problemas y al principio estaba siempre a la defensiva esperando que vinieran los problemas y poco a poco fui viendo como la gente me respetaba y entendí que debía respetarlos yo a ellos para que no se sintieran como me sentido yo a veces. Ahora siempre intento respetar a todo el mundo y al así me empiezan a gustar cosas que antes no me gustaban.

16. Habéis hablado casi todos de la gente, entiendo que os referís a los compañeros...

J: Bueno a todo el mundo en general, también a los caps

17. Y los compañeros, ¿Creéis que hay diferencias con otros compañeros que os habéis encontrado? ¿Cole u otras actividades?

S: Sí, muchas.

J: Sí, sí, que hay y porque en las actividades que hacemos en el cau son diferentes a las del cole, tipo los campamento. En el cole es más vienes a estudiar, vienes a aprender. En el cau en cambio viene a aprender pero a pasártelo bien y también aprendes de los otros

porque te relacionas con la gente y porque no estás en una clase encerrado y callao, estas conviviendo con ellos y aprendes diferentes maneras de hacer y de ver las cosas. Al ser más diferentes es mejor, porque es como que el propio ambiente te obliga a ser así.

S: Es que la diferencia clara es que los compañeros del cau son amigos más que compañeros, los del cole y los de otros laos solo los ves ahí en esos sitios. Algunos son más amigos porque te llevas mejor pero ninguno de nosotros quedamos con ellos, en cambio con los del cau sí. Además en el cau te tienes que relacionar con todos porque no hay divisiones de clases, en el cole a veces no te llevas con uno porque está en otra clase. En el cau eso no pasa.

I: La clave también es que el cole es obligatorio y esto no, tú aquí vienes porque quieres, en el cole no. Además todo lo que hacemos en el cau obliga a llevarte bien con las personas aunque no quieras. Y es lo que he dicho antes, toda la confianza que has de tener con todos para que las cosas salgan y que los monitores se preocupan de que la relación se cree, en el cole si eres un marginado nadie se preocupa.

A: También cuando hablas con tus compañeros del instituto por ejemplo, te explican cosas sobre el cole y sobre cotilleos del cole. O deberes o cotilleos ya está. En cambio, en el cau lo primero que hacías al llegar era explicarte cosas de la semana donde te lo habías pasado bien y eso hace que veas como la otra persona es más cercana que la que solo te habla de deberes y cotilleos. Es diferente la conversación con una del cau que con una del cole

18. ¿Y creéis que es por la gente o por las actividades que se hacen en el cau? Ósea, ¿Creéis que si tuvierais a los compañeros del cole en el cau tendrías buena relación con ellos?

S: Seria diferente porque la gente al cole normalmente va de mal humor y sin ganas de nada, aquí vienes porque quieres y porque te llevas bien con la gente. Entonces hay muchos que no me los imagino viniendo al cau

I: Yo es que en este cau había cada personaje que te hacia reír y pasártelo bien y en el cole, por lo menos en el mío no

19. Muy bien, Y la gente de fuera del cau, es decir compañeros del cole o del centro, ¿Qué os decían?

J: Hay gente de todo tipo, gente que no entiende y que sin saber las cosas dice que eres un friki por venir a estos sitios. Hay otra gente que respeta más y si no han venido ni nada se interesan por conocerlo y algunos preguntan por apuntarse y tal cuando les explicas. Hay de todo tipo

I: Eso mismo, es depende y también es que hay mucha gente que las cosas que haces aquí no las entiende. Se piensa que esto es como un casal o algo que vienes solo a jugar, no entienden que aquí se aprende mucho y hay un progreso personal constante con cualquier cosa que hagas. No todo es jugar y eso no entiende cómo puede molar.

20. ¿Qué diferencias veis entre los monitores y los educadores?

A: Pues muchísimas, en el cau, los caps no te ven cada día como los educadores. Los educadores están todo el día contigo y son los que te dicen haz los deberes, y esas cosas. En el cau vienen a pasártelo bien contigo.

21. Pero en campamentos estas todo el día con ellos

I: Yo creo que la diferencia principal es que los educadores son más mayores que los caps del cau. Y eso influye porque la media de los educadores en nuestro centro sale casi 40 años.

J: Claro y mejor que los caps sean jóvenes porque tienes más cosas con las que hablar con ellos que con una persona de 30 años. Que en verdad también puedes hablar con los educadores porque se te acercan y te dan la oportunidad de hablar de lo que te preocupa y de no hablar si no quieres. Pero con uno de 20 años es más cercano y seguramente te entiende mejor. Sobre todo se nota en gustos, en series de televisión y eso que con algunos educadores no se puede hablar de música y eso y con los caps alguno encuentras con tus mismos gustos

A: Sí, porque yo que se los caps hace poco han pasado por tu edad y saben más cómo te sientes, los educadores son más mayores y claro cuesta encontrar cosas de que hablar y cuesta más relacionarte. Además no son muy divertidos que digamos. Son más serios.

S: Yo no estoy de acuerdo en esto, la diferencia entre educadores y caps es que los caps eligen vivir un mundo que tú también estas eligiendo vivir y los educadores están ahí porque es su trabajo.

I: En verdad ahí tiene toda la razón, todo el mundo que va al cau va porque quiere. Te estas metiendo tu solito en eso, porque tú quieres y los caps igual que todos. En cambio los educadores, conocen a un montón de chavales que están poco tiempo allí y lo que pretenden es que sea una persona de provecho en el futuro. En cambio aquí tú vienes a aprender cosas puntuales pasándotelo bien.

22. Pero aunque sea su trabajo, muchos educadores están ahí porque quieren ¿no?

S: Si, pero ósea yo me refiero a que la diferencia es que cada uno elige si quiere estar. Además, muchos caps ya han ido a un cau y saben cómo es y lo que le gusta a la gente. Los educadores, no han estado en un centro como nosotros. Además, ellos elijen trabajar ahí pero no elijen ir cada día. Una vez empiezan a trabajar ahí ya siempre han de cumplir.

23. ¿Alguno de los educadores había sido cap en algún cau?

J: Sí, la Txell. La directora y siempre nos explica cosas sobre cuando estaba en el cau. En verdad fue ella quien nos dejó venir porque ya había venido y tenía buenos recuerdos.

I: Sí, cuando ella vino de directora nos apuntamos al cau, porque le hizo ilusión que hubiéramos ido de campamentos y nos preguntó si queríamos apuntarnos, nos dijo que si y ya está.

24. *Porque los primeros campamentos que decías que no os podías apuntar, ¿La Txell no estaba?*

A: No, teníamos otra directora que se llamaba Marta

25. *Molt be! ¿Creeis que los educadores y los caps tenían relación? Es decir, hablaban de vosotros y tal*

I: Yo creo que no porqué había un montón de educadores que no les gustaba que fuéramos al cau.

A: Ya per a otros sí.

S: Pero yo creo que la única que ha tenido relación es la Txell porque ella fue a un cau y sabe lo que es. El resto algunos les podía gustar más o menos pero no era su preocupación máxima. Pero relación solo la Txell.

J: Sí, sí, relación con los caps solo la Txell

26. *¿Creéis que hubiera sido mejor si hubiera habido más relación entre los educadores y los caps? O, ¿Así ya está bien?*

S: Hombre hubiera sido mejor si hubiera habido relación entre todos, porque no nos dirían que no con cosas del cau. Porque yo me acuerdo de dos compañeros del centro, el Fran y el Toni, que en un principio tenían idea de apuntarse y la influencia de las opiniones de algunos educadores les hizo cambiar de opinión a ellos.

J: Si los educadores os hubieran conocido y hubierais tenido relación hubieran cambiado de opinión ¿sabes? Porque sabrían como sois que hacíamos aquí y todo eso

27. *¿Que creéis que ha fallado en este aspecto?*

I: Los educadores totalmente porque siempre decían que era un sitio de hippies Es que es eso lo que decían eeh. Pero a mí para nada me parece un sitio de hippies, es que no sé cómo será otros pero este para nada.

28. *Vamos hablar ahora de como os sentisteis el día que decidisteis dejarlo. El día que le dijisteis a la gente, Txell, caps, compañeros, etc. Que lo dejabais*

J: A mí en verdad, me costó dejar el cau aunque ya lo había pensado, daba vueltas todo el rato porque no estaba seguro de si dejarlo o no. Pensaba que al dejarlo perdería todas las amistades y tal. Me costaba mucho porque no para de pensarlo y no estaba del todo seguro. Y sentía tristeza porque iba a dejar a mucha gente con la que había compartido muchas cosas durante mucho tiempo. Al final pensé que en el cau siempre me decían que debía estar seguro de mí mismo y hacer lo que quería y pude tomar la decisión.

29. *Y a día de hoy, ¿Cómo te sientes? ¿Qué recuerdo tienes?*

J: Tengo muchos recuerdos y muy buenos, claro he estado 3 años y he conocido mucha gente y he compartido muchas cosas todos esos recuerdos son muy buenos

S: Yo al principio me sentía mal, la verdad. Porque yo siempre he jugado a fútbol y no me influenciaba con el cau. Pero al crecer y haber de dedicar más tiempo al fútbol no me lo podía compaginar. A mí no me gustaba la idea de tener que dejar el cau pero las dos cosas eran inviables. Y hoy tengo un buen recuerdo y esperanza de volver algún día.

I: A mí me pasó como a él pero con hockey no con fútbol. Al final lo deje y en ese momento me sentía mal por todo lo que iba a perder pero en ese momento necesitaba hacerlo porque tampoco podía ir. Al cabo de un tiempo me arrepentí un poco pero luego vi que esa etapa ya había acabado.

A: Pues yo no sé, al principio también me costó. Me pasó un poco como el Jordi. Y al final decidí dejarlo, pero no se los recuerdos los tengo súper presentes. Tengo todo el foulard el polo, fotos, los libros, todo guardado y no lo tiraré. Lo que más me gusta es que aunque no esté en el cau sigo contactando con la gente y hablando con ellos, me preguntan cómo estoy y tal.

30. ¿Seguís en contacto con la gente del cau?

I: Yo soy el único que no. Pero porque no puedo porque no tengo móvil, no tengo Facebook, no tengo nada para comunicarme. Además no me conecto a nada nunca.

31. Me gustaria saber que le diríais a la gente de otros CRAES en referencia a este tema

J: Yo les diría que es un sitio donde te lo puedes pasar muy bien y aparte aprender, que te relacionas con gente nueva diferentes a ti y que luego te quedas con un montón de cosas para tu evolución como persona

S: Yo les diría que primero prueben y si les gusta que se queden y sino que se piren. También les explicaría mi experiencia de no quiere conocer a nadie, a pasar a cambiar de aires y conocer a gente nueva me ha cambiado un poco la manera de como veo la vida y como soy. Es importante ir a probar cosas nuevas y luego si no es lo tuyo dejarlo, pero no quedarse sin probar nada.

I: Yo empezaría diciendo que el cau no es un espacio ni para freaks, ni para hippies ni nada de eso, es un lugar para todo el mundo y mucha gente que piensa que no va encajar le acaba encantando y acaba siendo el más motivado del lugar. También les diría que el cau es muchas cosas y aunque no te guste todo, habrá cosas que te gusten. Además que a un chaval de centro le gustaría solo por el hecho de estar con gente diferente a la de siempre y desconectar un poco de todo lo otro. Porque muchos se quedan todo el finde encerraos en el centro y es una mierda eso porque no desconectas ni nada. Pues sales del centro que es mejor

A: Yo les diría que es un sitio muy divertido donde se lo van a pasar muy bien y van a aprender. Además les diría que conocerán a mucha gente con la que tendrán buena relación Además aunque no todo el mundo te caiga genial, con todo el mundo te lo pasaras bien. Y que el hecho de convivir con más gente también te ayuda a saber convivir en el centro. En el cau vas aprendiendo diferentes maneras de convivir y luego en el centro será más fácil.

9.8. Transcripció Entrevista 1

1. *Comencem l'entrevista amb l'educadora del CRAE Sants -Medir. La primera pregunta és: En quin moment es va decidir apuntar a aquests 4 infants a l'Agrupament Escolta Roland Philipps?*

Es que clar jo quan vaig arribar en aquí. Jo vaig agafar la direcció en 2012, en Gener del 2012. Llavors, jo sabia que els nanos havien anat només a l'estiu de campaments. No sé quan temps feia enrere, crec que 2 anys. I aleshores, jo havia anat a un agrupament de petita, Bueno de petita i fins als 23 anys, dels 8 fins als 23. Com que la meva experiència havia sigut tan bona i hi havia aquesta possibilitat doncs els hi vaig proposar apuntar-se. Llavors, als 4 que vaig apuntar va ser perquè eren els que es quedaven tot el cap de setmana al centre, no tenien cap mena de permisos ni visites ni res Llavors d'aquests vam agafar als més grans i els hi vam proposar. I va ser per això, perquè estaven tot el cap de setmana aquí al centre tancats i clar doncs era tot com idíl·lic. Coneixien un agrupament escolta i tenien disponibilitat per anar, doncs cap endavant. Així també podien viure l'experiència. Perquè aquests 4 perquè dels que es quedaven aquí eren els més grans. Els altres eren més petits i tampoc ho acabàvem de veure.

2. *Abans de que tu arribessis ells havien fet demanda d'apuntar-se o havien mostrat interès per fer-ho?*

No, no havien demanat res, només anaven de campaments a l'estiu i vaig ser jo la que els hi vaig dir ostres i si us ho passeu tan bé perquè no us apunteu i us ho passeu bé totes les setmanes i llavors, de seguida es van animar tots 4.

3. *De fet, ells m'ho van dir en el grup de discussió, que a mida que anaven provant els hi anava agradant més i volien apuntar-se*

Clar jo els hi vaig dir això. Escolta per estar aquí avorrits no és millor anar al cau i estar fent coses, estar creant projectes, excursions, campaments, més contacte amb la gent, aprendre un mogollon de valors. L'hi vaig començar a relatar la meva experiència i va ser com l'empenta que necessitaven perquè tenen moltes pors aquests nanos i a vegades s'ha de fer que es decideixin per allò que saps que els hi agradarà i els hi anirà bé.

4. *Tu has notat algun canvi en ells en el temps que han estat en el cau?*

Si, ostres molta més implicació, sobretot aquí al centre. Clar potser més també en veure com tenen una passió no? Perquè per ells el cau era com algo sagrat no? I era flipant veure com ells mateixos s'amoïnaven i s'alegraven si progressaven o no en el seu desenvolupament. Clar i com de tot l'equip jo era l'única persona que havia anat a un cau, tot això m'ho comentaven a mi. Cada dilluns quan arribava em venien m'explicaven i sobretot amb les excursions era un no callaven, no callaven i no callaven. Et deien tot el que havien fet, les promeses els símbols i clar jo portava els meus records de casa i ells flipaven i s'interessaven encara més. Va ser molt maco tot plegat i em va unir molt a ells. Clar després també hi havia educadors que no acabaven d'entendre perquè anaven i que és el que feien en allà. I em deien ostres es que el cau trenca la dinàmica del centre i clar ens em d'adaptar molt. I jo els hi deia mira, aquí en tots els anys que porten mai s'han amoïnat per no assolir un objectiu del PEI, en canvi allà ho senten de veritat i també s'estan desenvolupant com a persones, que més dona la dinàmica quan passa això? Es que en ells els hi anava molt bé. A més també coneixien molta gent nova, i el més important, fora de l'entorn familiar, de l'entorn institucional o de l'entorn del barri que Bueno, l'entorn d'aquest barri també s'ha posat una miqueta així més "xunguillo" i Bueno el fet de sortir de tot aquest cercle maliciós els hi anava molt molt bé. Hi feien bastanta pinya amb la gent, bueno no deixaven de compartir un projecte comú. Després també quan van sortir els mòbils, els whatsapps i aquestes coses estaven en mil grups amb els companys del cau. Bueno tot això, el que més remarco és que amb el cau he vist que ells van començar a voler superar coses i d'estar oberts a noves experiències.

5. *Creus que podries dir algun aspecte concret de cadascun d'ells?*

Ostres pues mira al Sergio, el Sergio està sent una llàstima que està tirant la seva vida per la borda, però el fet d'anar al cau li va obrir molt. Ell allà és sentia important, cosa que en el que portava de vida mai havia viscut aquesta sensació. Això feia que tingués molta implicació, a més no sé perquè va començar a progressar en el seu desenvolupament mental i a madurar emocionalment més ràpid del que esperàvem i va ser a la seva època del cau. Destacaria el compromís amb el Sergio, ja que arrel d'això va començar a ser conscient de la importància de complir compromisos i la responsabilitat que tenia. Amb el Jordi, el conèixer nova gent i desinhibir-se dels seu problemes, problemes que provocaven que fos un noi molt tancat, molt seu, la seves pors, els seus dubtes. La Azu,

tot el tema del contacte amb la natura, al cau va descobrir un món que no coneixia i que aquí al centre poc podem fer perquè ho coneguim. A més de la seva explosió creativa i artística que va patir en l'època del cau. Vam veure com començava a pensar d'una manera molt creativa i contínuament estava innovant i intentant millorant les idees que tenia, destacaria tot el tema creatiu i de contacte amb la natura. I l'Ivan, penso, buf, és que l'Ivan és l'Ivan jajajajajaja. És un cap quadrat i no hi ha manera de què vegi les coses d'una manera que no és la seva. Però potser el veure que no és tan perfecte com ell es pensa.

6. Creus que tot això que hem estat parlant fins ara, els hi ha servit per contribuir en el seu benestar i desenvolupament?

Ostres i tant que sí, la llàstima és que tots ho han acabat deixant. Per mi ha durat massa poc, és veritat, jo no els puc obligar ni res i també és cert que no estava aquí al costat del centre, que havien de recórrer un bon tros i anar amunt i avall, però de servir sí. Tot serveix i més quan són experiències positives com aquestes. La llàstima és el que et dic el temps que va durar. També hi ha un punt de la realitat que viuen, a més quan entres a l'època de l'adolescència hi ha una sèrie de factors que provoquen més dificultats en fer coses així i si això afegeixes diferents problemes que poden tenir pues tot s'agreuja. Les experiències de vida que han tingut fa que de vegades es puguin sentir diferents de la resta encara que ningú s'ho digui, clar el fet d'anar al cau era ser un més, però bueno no deixaven de ser els nens del centre que els portàvem a campaments amb la furgoneta amb tot plegat i aleshores, sí que ha sigut positiu, només cal veure el bon record que tots guarden i tota la part més educativa sobre els valors, la responsabilitat. Són nanos que bueno, a vegades tens la sensació que seuen a mira com la vida els hi passa i el cau ha fet que despertin i siguin protagonistes de la seva vida. També tenen moltes més pors que la resta, no han agut de deixar d'espavillar-se molt abans que la resta i això, vulguis que no et provoca moltes pors i estrès, que necessiten gestionar-ho en el seu temps d'oci, que és molt important perquè si el temps d'oci no l'aprofiten, no se senten millor i després, s'ajunten amb altes i creen bandes i marxen a fumar porros. Millor que tot això que vagin al cau home. De servir clar que els hi ha servit però penso que ha sigut com un tastet i que ho han deixat en un moment molt clau. Per la mandra que agafa a molts adolescents i abandonen. A més, molts nanos de centre abandonen en un moment donat

processos que estan fent bé i els hi està fent bé, els acaben petant a vegades. Per les pors que tenen. Però clar pensa que el Jordi ara mateix diu, em queden 10 mesos per marxar del centre i encara no sé a on viure. Creus que un xaval que té aquesta preocupació pot permetre's reflexionar sobre si ha fet bé acabant amb el procés del cau? És que no té altres coses en les que pensar. Pues clar qualsevol xaval amb 18 anys estarà tranquil a casa dels seus pares i ell ha d'estar gestionant un pis i una paga sap? Llavors tampoc pots exigir molt més, perquè es remouen moltes coses dintre d'ells. La Azu diu que als 18 anys no voldrà marxar d'aquí i que vindrà destrangis a dormir aquí. L'Ivan té molt clar que farà una carrera universitària de física, però un dia em va venir seriosament i em va dir jo als 18 anys podré venir a viure a casa teva? I el Sergio potser és el que ha engegat tot a la merda sense més i està petant tot el seu procés. Però que pots fer davant això? Jo penso que si el cau hagués estat més apropo potser haguéssim pogut mantenir-los, però clar ja coneixien aquest cau i els hi agradava i clar tampoc els canviaràs. Més canvis en la seva vida no si us plau.

7. Quines dificultats heu tingut en la vida del CRAE per compaginar-ho amb les activitats de l'agrupament ?

Bueno clar, fins als 12 anys, la DGAIA no deixa que els nanos vagin sols pel carrer i clar, fins als 12 anys havíem d'acompanyar-los sempre. A partir dels 12 anys ja deixa que si la cosa va mínimament bé puguin sortir una estona sols i tal. Clar al principi eren menors de 12 anys i el que va costar en un principi era que havien d'anar acompanyats i clar, aquí abans el cap de setmana eren tres educadors i sempre hi havia un que els havia d'acompanyar a l'hora d'entrar i anar a recollir. Imagina, era el desplaçament de l'educador, torna al centre, torna a anar a buscar-los i clar era una mica merder. Ara per exemple són només dos educadors, per tant no s'hagués pogut fer. La principal dificultat era la distància penso, sí. Mira també una última dificultat que i penso que va haver és la possibilitat d'assistir a les reunions de pares i mares que es feien des de l'entitat per tema campaments i inicis de curs, ja que si anava encara faria més hores de les que faig que ja són més hores de les que he de fer. Llavors jo intentava anar-hi però era impossible.

8. *Per què no sé com ho feu aquí eh, però teniu horaris estipulats a l'hora de dinar, de sopar, etc?*

Sí, sí, però això no era gaire problema perquè són horaris flexibles i per exemple tots fan activitats extraescolars, tenen partits, balls, circ, per això ens adaptem molt a les activitats que fan els menors del centre, o sigui per aquest aspecte es podia compaginar fàcilment. Però clar la resta d'activitats extraescolars eren aquí en el barri i clar si tenien futbol, basquet o hockey era aquí en el barri o si tenien partit fora, normalment els pares dels altres nanos els portaven al partit i els tornaven al barri. Clar al cau era anar fins a Gracia des de Sants i clar, amb la mandra aquesta que entra a l'adolescència. Per exemple, quan marxaven d'excursió deien i hem d'anar fins allà carregats amb les motxilles? I anaven contents eh però clar era cada dissabte al matí una batalla. Als campaments per exemple que anaven molt més carregats els portàvem amb la furgó que tenim aquí del centre. I també una altra de les dificultats que penso que ens hem trobat és que per exemples ells han fet molt vincle amb la gent del cau, han fet amics de veritat, no els amics aquest de quedar una tarda fer un tomb i tornar. Amics de trucar-se i preguntar-se que tal, com que no vas venir i aquestes coses. Doncs clar aquesta relació d'amistat arriba un punt tan fort que els han convidat a casa d'ells a dormir. Per exemple l'Ivan, el Jordi, el Sergio han anat a dormir amb el Gerard, amb el Jaume o amb l'Imanol, l'Azu ha anat amb la Irene, amb la Clara i amb la Laura. Coses molt típiques de l'edat. I clar nosaltres no hem pogut fer la tornada saps? És a dir, ells podien anar però no han pogut convidar a ningú i és una pena, ni tan sols algun dia després del cau convidar-los a sopar aquí al centre ni res i per ells en un sentiment un tant estrany no creus? És aquesta cosa de pensar, ostres sembla que m'estigui aprofitant de la situació saps? Jo vaig sempre però no els puc convidar mai. I òbviament la gent que et convida o fa perquè vol i no s'ho pensa això però és lògic que aquests nanos s'ho pensin. Aleshores tu intentes normalitzar la vida d'aquests nois però sempre hi ha cosetes que no deixa que hi sigui una vida totalment normalitzada.

9. *Per part de la DGAI heu tingut algun inconvenient?*

No, no, la DGAIA creu molt en el tema de què els infants puguin fer les mateixes activitats que la resta sense cap mena de problema o inconvenient. EL que busquen és que els adolescents que estan en centres puguin portar una vida lo més normalitzada possible, vull dir que siguin com un infant més. Però clar l'únic rollo amb aquestes coses és tot el

tema burocràtic que si havies de demanar mil autoritzacions per campaments, per al curs, per les sortides, també feina per l'agrupament de tenir tot controlat que qualsevol cosa medica per petita que sigui m'havien de trucar perquè jo havia de trucar al referent de la DGAIA, és més la gestió burocràtica que una altra cosa. A més un any van marxar a Aragó i un altre a Portugal a l'estiu, clar i eren més autoritzacions, mira el d'Aragó no va ser per tant, però el de fora d'Espanya, havíem de demanar molta documentació i amb molt de temps d'antelació i és un rollo, però és un rollo sobretot meu i dels educadors, d'anar perseguint a tothom i a tot hora per tenir tot i que puguin marxar, perquè si per la nostra incompetència no poguessin fer alguna activitat no ens ho perdonaríem mai. Però tret d'això, al contrari, la DGAIA amb aquestes coses ens ha donat un suport espectacular i ens ha ajudat molt.

10. Per tema de els pagaments de les activitats com ho fèieu?

Això sí que era un rotllo. Sí que era complicat, bueno es va haver de moure molts fils i parlar amb molta gent, clar pensa que un any de campaments van venir fins a 5 nanos del centre. Llavors clar nosaltres no podem demanar beques d'aquestes que poden demanar la família, ja que són nanos tutelats i no té sentit demanar que l'estat pagui algo que ja paga i clar principi tot ha de quedar cobert per aquests nanos. Però ens trobem des del 2007 amb les retallades que està patint el sector social i clar jo en algun moment vaig haver de demanar al cau si ens podien fer algun tipus de favor, sobretot pagar més tard o rebaixar una mica al preu. Clar i a mi em sabia molt greu demanar-ho perquè he estat en un cau i sé lo difícil que és recalcular constantment els pressupostos de campaments perquè els participants no paguen. Bueno ha sigut complicat però crec que aquí vam fer una bona feina conjunta tant l'agrupament com el centre perquè vam posar en comuns les necessitats de cada entitat i vam poder arribar un consens perquè tots poguéssim continuar sense problemes. Clar i això realment ha sigut el tema més conflictiu, perquè encara que sóc la directora jo no puc fer amb aquesta entitat el que em dóna la gana i alguns educadors no entenien per què havíem d'invertir tant en què anessin de campaments i clar jo ho havia de defensar molt perquè hi crec molt en l'escoltisme.

11. Des de la teva visió com a educadora social, Com valors la tasca que fan els voluntaris de les entitats de lleure educatives?

Jolin és una tasca brutal, perquè quan estàs en una entitat d'aquest tipus estàs constantment adquirint competències, competències que et serviran en qualsevol treball, però sobre tot en el sector social. Jo ara no sé com està muntat però jo recordo la meua etapa que eren reunions de la unitat, reunions de tot l'agrupament, reunions de la associació amb els caps de la mateixa unitat que jo, reunions amb tota la associació, reunions amb altres associacions i entitats del barri, formacions, les bàsiques i les específiques, o sigui arribava un punt que dius estic dedicant moltíssimes hores al cau que clar a més d'això treballes, estudies, etc. I clar, no deixa de ser un voluntariat, que si dediques aquestes hores és per que t'agrada i penso que això diu molt de la persona i no està gens reconegut, i penso que s'hauria de reconèixer d'alguna manera. Perquè no és el mateix que qui inverteix el temps en entrenar el seu cos o ampliar els seus coneixements estudiant, que jo ho respecto i cada persona sap que vol fer d'ella mateixa i no soc ningú per dir-li el que l'ha d'agradar i el que no, i molt menys dir-li a que ha de dedicar el seu temps lliure. Però si que penso que la gent que dedica el seu temps d'oci a la resta mereix un reconeixement i actualment el reconeixement es dona justament al contrari. A més, molta gent es pensa que aquest tipus de voluntariat és com fer de cangurs, venen una estona els nanos i després marxen i no és així, hi ha un treball darrera molt profund que podria ser perfectament el treball que hi ha qualsevol centre, planificacions i memòries anuals, objectius comuns i individuals, pressupostos, planificar activitats amb una finalitat educativa, etc. És el mateix però fet per voluntaris, i moltes vegades he pensat el perquè no es reconeix i és perquè aquestes persones són 4 xalats que tenen uns valors i uns ideals i això avui en dia no està de moda i la gent no es para a pensar quins són els seus i per això estan com marginats. La gent pensa com pot ser que prefereixin anar el cap de setmana a la muntanya sense internet ni tele ni bars i amb nanos a jugar i cantar en comptes d'anar al centre comercial, fer unes compres sopar i sortir de festa? I no li veuen sentit. A més la figura d'aquests voluntaris en la vida dels nanos que hi participen és igual d'important que la dels pares, mares o educadors, perquè els ajuden a crear el seu projecte de vida i els acompanyen en aquesta etapa de la vida, milloren les seves capacitats, potencien la seva autonomia, ajuden a treballar les emocions, etc. I també, el fet que siguin voluntaris és genial perquè demostra que es gent que vol ser-hi allà, que no està per final de mes cobrar un sou i ja està.

12. Creus que l'educació social en general, també hauria de fer un esforç per treballar conjuntament amb l'escoltisme?

És que el lleure és molt important, ja que és la part no obligatòria de les persones, vull dir tenir moltes obligacions i el lleure és la part del disfrute el lleure és el millor temps, és quan tu pots fer el que vols i el que et ve de gust i jo conec moltes entitats per la feina que treballen amb tot el tema de diversitat funcional, discapacitats mental i físiques, hi ha tota una xarxa brutal d'entitats que intenten integrar aquest col·lectiu tant amb altra gent que pateixi la mateixa discapacitat com amb gent que no la tingui. Amb la gent gran trobem també un munt de casals i recursos semblants, encara que se m'escapa una mica però clar l'altre dia una companya em deia que una residència de gent gran que hi ha prop de casa seva, va fer un projecte amb un agrupament escolta on van anar els avis i els nanos junts al CosmoCaixa. Clar això és brutal, el treball intergeneracional que hi ha, les coses que aprenen tant els nanos com els avis, etc. Clar és que de tot es pot aprendre i el lleure és vital per això perquè ho pots ajuntar amb qualsevol entitat i podem aprendre tots i de les entitats d'educació en el lleure i pot aprendre molt el lleure de nosaltres. Clar i en un centre també veus no la importància de saber gestionar el temps d'oci sobretot en aquestes edats, ja que duran l'adolescència la persona ho no sap que fer i ho vol fer tot i no fa res. Un treball conjunt amb les entitats de lleure això també t'ho pot solucionar. A més de treballar la participació de la comunitat dintre de la societat no?, el famós treball en xarxa, ja que si totes les entitats d'un territori treballen conjuntament es beneficien els usuaris d'aquestes entitats i les persones que resideixen en aquell territori. Per això penso que és important que des del sector social es potenciï aquest treball en xarxa.

13. Quines relacions es van establir entre els educadors i els monitors?

Boníssima relació, jo estava encantada, sempre estàvem en contacte tant per correu electrònic o per telèfon sempre en parlàvem de tot. Clar per exemple com he dit abans jo no anava a les reunions informatives que feia l'entitat però empre em passaven tota la informació per correu, em trucaven per explicar-me les coses i si calia quedàvem un dia i em feien una reunió particular, per això que en aquest aspecte era molt bona la relació. Clar jo no sé quan anava algun educador a buscar als nanos al sortir si tenien contacte

amb els monitors, però suposo que lo típic no, és a dir que si ha passat quelcom doncs se li explicava a l'educador perquè estigués assabentat però mai em van dir res greu d'algo que no se'ls hagués informat o d'alguna mala contestació no, tot lo contrari. A més, com ja he dit molts cops jo sé tota la feinada que comporta ser cap i llavors sempre els donava les gràcies per tot. Inclús a mi m'encantava parlar amb els caps, perquè era per mi com tornar a reviure tot allò que vaig viure de jove i un grup d'amics que tinc que anem quedant de tant en tant per fer una calçotada o per anar a la muntanya a passejar, són del cau de tota la vida i clar, quan jo els explicava que els nanos d'aquí del centre anaven a un cau sempre em preguntaven que com anaven que com era ara el cau i s'interessaven moltíssim. Clar i jo sempre buscava el contacte amb els caps per això no?, perquè era com tornar enrere. Bueno encara avui continuo agraïda.

14. Creus que aquesta bona relació ha ajudat a ells?

Sí, sí, en ells els hi ha ajudat molt, crec que al veure que jo parlava tan entusiasmada amb vosaltres, això feia que anessin amb una predisposició més positiva. Fins i tot, va venir l'Ivan un dia, un cop havia deixat el cau i em va dir: Txell, ho sento per haver deixat el cau no volia posar-te trista simplement es que no puc continuar. Clar en aquell moment vaig veure la importància de que nosaltres haguem tingut molt bona relació perquè ells pensen ostres ara la Txell perdrà els amics del cau (referint-se als caps). Bueno no sé penso que sempre és positiu tenir bones relacions i això ho reben els nanos, també penso que pot ser algun va aguantar una mica més per tenir aquesta bona relació. Però bueno els hi estic molt agraïda per tota la feinada que han fet amb nosaltres i només puc treure'm el barret. Clar pensa que a més, jo quan estava allà tens el típic pare que només s'està queixant de tonteries sempre, com paguen un servei tu li has de donar i això no és així és un voluntariat i tu has d'implicar-te i una manera d'implicar-te també és agrair les coses.

15. Tu recomanaries a altres educadors de centre animar als seus educands a participar en les activitats d'un agrupament?

Per descomptat, és que torno a lo mateix de sempre, però mira els explicaria la meva experiència, agafaria aquests 4 que s'apunten a un bombardeo i els portaria amb mi perquè donessin el seu punt de vista, però la meva experiència com a participant del cau, com a cap i com a educadora. Els hi explicaria l'emoció que sentien els nanos amb tota la

simbologia, com el Sergio cuidava el seu polo més que les seves bames Nike que li havien costat una pasta, com l'Ivan un cop va deixar el cau es va penjar el fulard a la paret, com la Azu encara guarda tot el material que tenia del cau i com el Jordi encara continua quedant amb els amics i amigues que va fer allà. Els hi diria aquest 4 que expliquessin les activitats que feien allà. Els hi explicaria que els diumenges els 4 que anaven al cau estaven més tristos que la resta perquè quedava molt per tornar al cau. Sí, els hi explicaria l'experiència, el que s'aprèn i els amics que fas que són els que a mi més m'han durat. A més que tot es fa en un entorn sa, encara que hi ha coses també que no són sanes, els primers porros tels fumes al cau si va, l'alcohol igual. Clar no deixes d'estar educat en un ambient de llibertat i això influeix en tot, al final és la persona qui decideix si es fica o no. Encara que jo considero que no és el mateix fumar-te algun porret de celebració amb els teus amics un cop has pujat al Pedraforca, que baixar-se al típic banc que hi ha a tots els barris a fumar-se 3 o 4 porros amb els teus amics escoltant Reggaeton a tota pastilla. I provar drogues també forma part de l'aprenentatge, tots hem passat per això i el que no podem fer és educar en la prohibició, sinó en el consum responsable. M'agradaria saber transmetre que és una educació molt diferent de la que pot fer qualsevol centre i que és molt important sentir-se part d'un grup, sobretot per aquest nano, tothom ho necessita però aquests nanos més i en el cau et sents part d'algo. Clar a aquests nanos constantment estan passant persones per la seva vida, companys de centre que duren pocs, educadors que canvien de feina, canvis de coles, etc. En el cau senten que són part d'algo, i encara que tot el que hem dit abans també passa, és un ambient sa. I sí, totalment recomanable, perquè és molt sa per nanos de CRAE és molt sa l'ambient que es crea allà.

9.9. Transcripció Entrevista 2

1. *Creus que tu o els teus companys van tenir algun prejudici o pors en el moment de saber que aquests infants eren d'un CRAE?*

Prejudicis no, però pors jo crec que sí. A veure hem d'entendre que és una realitat diferent i que nosaltres no som professionals ni molt menys, som persones voluntàries que tenim la nostra formació, però personalment considero molt bàsica. Alguns hem fet el curs de monitors i dintre de l'associació existeixen un conjunt de formacions que vas al llarg de la teva etapa de monitor, però entenc que aquestes formacions són bàsiques i no es pot especificar en totes i cadascuna de les activitats que et trobes fent aquest voluntariat. Per aquest motiu, sí que algun cop potser alguns hem pensat ostres i que fem si passa això o que fem si passes això altre. Bueno, pot ser sí que són prejudicis perquè després els coneixes i veus que són xavals com la resta, encara que sí que personalment, m'hagués agradat estar més preparat per afrontar algunes situacions. Bueno res greu, per exemple jo me'n recordo que en uns campaments van assabentar-nos que alguns havien portat tabac. Clar vam agafar el grup i vam dir que si agafàvem algú fumant ens quedàriem al tabac i li tornàriem al tornar davant de qui el vingués a buscar. Pues un dels xavals del CRAE ens va dir que al centre ja sabien que ell fumava i que no li importava. Clar vam haver d'estar parlant amb ell i tal però es més difícil controlar aquestes situacions.

2. *A l'hora d'adaptar-se al funcionament de l'entitat, han tingut més facilitats o més dificultats que la resta de educands?*

Doncs jo crec que es van adaptar molt ràpid al funcionament de l'entitat, bueno potser estan molt més acostumats a conviure en un espai amb altra gent, a tenir un horari a seguir i compartir espais. També jo ho vaig notar molt a les assemblees, suposo que allà al centre també deuen de fer. Per norma general els xavals quan arriben els hi costa una mica començar a participar a les assemblees que anem fent, ells en canvi de seguida participaven i donaven la seva opinió. Això va ajudar molt a la resta de companys, va ser com un impuls. Clar quan un viu amb els seus pares no es fan assemblees per decidir coses i gaire bé no tens veu ni poder de decisió en res, clar arribes a una entitat on et deixen dir que vols fer i cap on vols que vagi l'entitat i et quedes com dient: Si jo acabo d'arribar, jo que sé... Suposo que els del CRAE aquest procés ja l'han viscut i estan acostumats a participar en petites decisions del centre i la seva adaptació en aquests espais va ser més ràpida.

3. *En cadascun dels casos, com eren quan van començar a formar part de l'agrupament? Com eren al final? Que ha canviat en aquest temps?*

Doncs mira del Jordi destacaria sobretot com es va obrir a la gent, al principi no parlava amb ningú, només amb els companys del centre i si li preguntaven contestava, però mica en mica va agafar un rol molt protagonista i es va convertir en un referent. Me'n recordo un dia que va arribar un nen nou i el va agafar i el va començar a explicar tot i clar és un canvi espectacular. L'Azu sobretot el contacte amb la natura, és una noia que sempre expressava molt el que sentia i li encantava anar d'excursió i sortir de la ciutat. També vam observar que era molt creativa i que li encantava fer manualitats i tallers i ella ens deia que el cau era l'únic lloc on feia coses així. El Sergio la responsabilitat, era un xaval que va arribar sent un desastre, ho perdia tot, s'oblidava de coses, no feia cas als companys ni als monitors i mica en mica això va anar canviant i al final de tot el tio era el que deia a la gent que fes cas i ajudava molt a organitzar les tendes i aquestes cosetes, es va convertir en una persona molt responsable. I l'Ivan, es que jo a l'Ivan li tinc molt de carinyo perquè és un noi molt especial. L'Ivan té molt clar el que vol a la vida i el que vol al moment i al principi actuava molt per interessos, era un negociador, si a ell li anava bé doncs ho feia si no, no jajajaja. Jo crec que a mesura que ha passat al temps s'ha donat compte que sempre el treball cooperatiu és més fàcil que l'individual i això potser és el que li ha aportat el cau. També és que és un coco i es preocupa molt per saber-ho tot i per aprendre coses noves, sempre ens estava preguntant i també es va convertir en un expert en escoltisme.

4. *Com valors l'experiència de treballar amb una persona amb una realitat diferent?*

Uau, una experiència brutal i magnífica. A mi els quatre m'han aportat moltíssim. Jo abans de viure aquesta experiència pensava: pobrets estan com abandonats en un centre i ningú es preocupa per ells. Després de conèixer-los penso que són la canya i que tant de bo m'hagués topat amb aquesta realitat abans, a l'escola o algo. Com a monitor de lleure m'ha donat un monton de recursos, ja que doncs m'ha ajudat a ser més flexible, clar en el moment que tens nens acostumats a seguir els patrons de què els pares manen i si la lio molt li diran als pares i em fotran molta bronca pots tenir un recurs fàcil per controlar el grup i fer les activitats plantejades sense que es dispersin. Clar un dia arriben 4 que no tenen aquesta concepció i passen coses com la que té explicat abans del tabac

i xoca dius ostres ara que faig? Estic despullat. Doncs aquí t'has de renovar i trobar altres recursos. Amb això el que he après és que en un primer moment jo buscava tenir l'autoritat del grup per davant de tot, ara entenc que aquesta autoritat te l'has de guanyar, has d'aconseguir que els xavals et donin el poder de tenir aquesta autoritat perquè realment els importa que estiguis enfadat. Al grup, també moltes coses, tothom sempre els han estimat molt i han sigut conscients de la seva realitat, potser el grup ha madurat també. Han vist que aquesta vida hi ha realitats que són molt dures i que al cap i a la fi nosaltres hem tingut una vida molt fàcil i ho mirem tot des d'una perspectiva molt còmoda. A partir de compartir espais amb aquests 4 el grup ha sigut conscient de la importància de què a vegades s'han de mirar les coses des de diferents perspectives per entendre-les.

5. *Creus que el fet que aquests infants resideixin en un centre a sigut una dificultat per poder gaudir de les activitats com la resta (horaris, documentacions, etc.)?*

No, no crec que hagi hagut cap dificultat, també s'ha de destacar que crec que hem fet un bon treball conjunt i coordinat perquè els xavals poguessin gaudir de totes les activitats o si mes no de la majoria d'elles. Per la nostra part hem intentat calendaritzar les activitats al més aviat possible i d'aquesta manera des del centre es podien organitzar per tal de què els xavals poguessin venir a totes les activitats. També des del centre ens han donat molt de suport amb tot el tema més burocràtic, documentació legal, etc. Gràcies a aquesta bona feina els nens han pogut gaudir de totes les activitats i això és una gran recompensa. També, si per exemple un dia arribàvem tard d'una sortida, els educadors ens deien que baixin a sants ells en comptes de passeig de gràcia i cap problema. Crec que en aquest sentit la coordinació era molt bona.

6. *S'han establert relacions amb els educadors o la direcció del centre? Similars o diferents que amb la resta de famílies?*

Doncs, encara que la coordinació fossi tan bona, crec que l'única relació que diria que s'ha establert entre les persones de les dues entitats és la relació que establien els monitors que portaven als xavals aquell any amb la directora. La directora ens preguntava amb qui van i li dèiem amb aquest i aquest i ella agafava un com a referència i tot li preguntava a ell. En part era un bon mètode, efectiu i útil, però et quedés amb allò de dir que ostres podríem haver compartit més recursos entre educadors i monitors, al cap i a

la fi estem moguts més o menys per les mateixes inquietuds i ideals les persones que estem en aquest món. Però bueno, tampoc ha sigut tan diferent que amb la resta de famílies, sí que hi havia aquestes cosetes de treball conjunt però sempre intentaven venir a totes les activitats obertes i han procurat no faltar mai. Bueno, ara escoltant-me diria que la diferencia és que per a les famílies nosaltres moltes vegades som un servei, ells vénen aparquen als seus fills i vénen a buscar-los. En canvi pel centre era un equip extern a l'entitat amb el que havien de treballar coordinadament.

7. Creus que la vostra entitat treballa la inclusió?

Bueno l'escoltisme es basa una mica en això, en deixar el món millor de com l'hem trobat i potser aquests petits gestos no són un gran canvi dintre del gran món en el què vivim però sí que ajuden a millorar el nostre entorn i la nostra societat. Cal que els escoltes incidim en les diferents problemàtiques que existeixen a la nostra societat perquè el que no pot ser és que ens omplim la boca diem lo bo que és l'escoltisme i després ens quedem de braços plegats sense fer res davant d'una problemàtica. Jo estic molt content d'haver viscut aquesta experiència i de tenir altres exemples d'inclusió social dintre de la meva entitat, ets sents orgullós de dir que formes part d'ella i explicar allò que fem.

8. Recomanaries a altres entitats de lleure treballar la inclusió social animant als diferents residents de CRAES a participar en les activitats que organitzen?

Totalment, per tot el que he explicat, aportaria moltes millores a la qualitat educativa que es dona en aquests xavals i que el teixit associatiu d'un barri es crea a partir del treball conjunt entre les diferents entitats i per aquí és on es comença. Ostres és que igual que vas a buscar xavals a les escoles i instituts del barri perquè no vas a buscar-los als CRAES o als centres per gent amb síndrome de dawn, lo important és enriquir la teva entitat i omplir-la de diversitat i de diferents maneres de viure la vida, ja que si ho fas, aconseguixes que la teva entitat tingui molta més riquesa que la resta. A més que l'educació en el lleure ha de ser un dret per tothom, no importa d'on vinguis ni de quina religió siguis ni quina sigui la teva realitat. Lo important es que vulguis participar i vulguis sentir-te part d'aquesta la teva societat, si tens això, ho tens tot per participar en qualsevol entitat d'educació en el lleure. I per acabar, m'imagino la de recursos i alternatives que tindran si algun dia volen ser voluntaris en una entitat de lleure, el que s'ha d'intentar que formin part de l'educació en el lleure per enriquir-nos tots.

9.10. Transcripció Entrevista 3

1. *Tu o els teus companys van tenir algun prejudici o por a l'hora d'assabentar-se que s'apuntarien uns nens que venien d'un centre residencial d'acció educativa?*

Mira, jo crec que no hi havia cap prejudici perquè sempre tenim moltes ganes de què vinguin nens nous siguin d'on siguin potser que hem tingut alguna por quan venien a participar en una activitat d'un període més curt de temps, és a dir quan no venien tot l'any al cau, parlo per exemple de campaments perquè clar com no has estat tot l'any amb ells no has tingut l'oportunitat de detectar totes les necessitats que tenen per poder treballar-les i són coses que aniran sortint durant els 12 dies de campaments, llavors la por és aquesta, no saber com tractar-los, com apropar-te a ells i pensar si nosaltres que no som experts en això podrem assolir l'objectiu amb ells. Però tret d'això no hem tingut cap por o prejudici.

2. *Creus que a l'hora d'adaptar-se al funcionament de l'entitat han tingut més problemes que la resta d'infants que participen? O al contrari més facilitats?*

Crec que han tingut les mateixes dificultats i facilitats que pot tenir qualsevol nen o nena que entri de nou a l'entitat, el període d'adaptació ha estat igual i en això considero que no hi hagut diferències en què siguin de CRAE o no, simplement són nens nous que entren al cau i necessiten un període d'adaptació per entendre com funciona tot.

3. *Creu que els 4 nens del centre tenien alguna característica comuna que la resta d'infants no tenia?*

Això sí, pot ser eren uns nens que preguntaven més que fariem en tot moment, són nens que tota l'estona t'estaven preguntant: ara que farem? i després? I a la tarda que toca? Al principi ens va sobtar una mica, perquè tots els nens pregunten però quan els hi dius que es sorpresa deixen estar el tema, en canvi ells no paraven de preguntar i clar vam informar-nos perquè els hi passava això i els educadors i la directora ens van dir que al CRAE ells saben en tot moment el que tocava fer, perquè un centre funcioni bé ha d'estar tot ben planificat i organitzat, en canvi per un nen que viu a casa dels seus pares no té tanta planificació per això. Per aquest costum tenien la necessitat de saber que farien en tot moment.

4. *Aquest aspecte ho notàveu en l'ordre de les seves coses, sentit de pertinença d'objectes, etc.? O no?*

Bueno potser una miqueta si, bueno no deixen de venir d'un espai que s'ha assemblea una mica al cau no? En el fet que conviuen amb altra gent, hi ha uns horaris establerts, són característiques que un nen que viu amb la seva família no les té, per tant estan més acostumats a compartir espais amb altra gent i a saber que es seu i que ho han de cuidar.

5. *En cadascun dels casos que creus que li ha aportat el cau?*

Doncs bé jo he tingut la sort d'estar amb tots durant la seva època al cau. I mira: El Jordi és un cas molt clar, era un nen que quan va entrar al cau era molt tímid, li costava molt obrir-se al grup i a mesura que passava el temps en el cau va començar a obrir-se i a relacionar-se amb la resta i fins i tot va acabant sent un líder dintre del grup i la gent sempre comptava amb ell per a tot. Era ell qui integrava a la gent dins del grup quan entrava, per tant el cas del Jordi seria aquest, va començar sent un nen tímid que gairebé no parlava i va acabant sent un líder del grup. L'Azu va ser una nena que al principi veus que també era una mica tímida i que li costava entrar en el grup però no tant, a més ella era més petita. I aviat, vam veure que la nena era molt creativa i participava molt en les activitats. Li encantava la natura i estar la muntanya i dormir a la tenda. Crec que per ella el cau va ser una eina que va potenciar aquesta creativitat que tenia i una eina per poder estar en contacte sempre amb la natura, cosa que vivint a la ciutat no sempre és possible. Segurament sense el cau no hagués tingut aquest contacte amb la natura. L'Ivan era un noi que anava molt a la seva, no és que estigués apartat del grup però no es preocupava per estar més integrat i li agradava molt fer les coses pel seu compte. Jo crec que el cau és el que li va aportar, li va fer veure que hi ha vegades que una persona sola no pot resoldre problemes i que ha de treballar en equip per fer-ho. En el cas de l'Ivan destacaria això que va passar de ser solitari a treballar en equip. I el Sergio és un noi que quan va entrar era molt mogut i molt inquiet i en el cau va madurar, jo me'n recordo que quan va entrar era molt infantil i era molt nen i es va convertir en un adolescent amb nosaltres. Això es va notar en què va adquirir el sentit de la responsabilitat, quan va entrar era molt poc responsable i al sortir era molt responsable i sabia quan eren moments per jugar i moments per reflexionar i estar seriós.

6. *Com valors l'experiència personal d'haver treballat amb persones que venen d'una realitat diferent a la teva?*

Ho considero com una experiència molt positiva, ja que jo abans de coneixia a aquests nens no sabia res del món dels CRAES i no sabia com funcionava això. La qual cosa mostra que no m'havia preocupat per aquesta problemàtica, i arran de conèixer a aquests 4 nanos i veure com viuen i veure que hi ha moltes més situacions com aquestes doncs és algo que cala. I aprendre com és la seva vida doncs et fa ser més conscient de les problemàtiques que tenim a la nostra societat. Lo bo era aprendre, no per llegir llibres sobre CRAES o perquè la directora ens expliqués com funcionaven al centre i tal sinó perquè els mateixos nanos t'ho explicaven en xarrades informals que tenies amb ells. Clar és la seva vida i ells t'ho expliquen normal, tal com és, potser un altre nen et parla del seu tiet i ells et parlen dels seus companys del centre o dels seus educadors. I poc a poc a partir de les anècdotes que et van explicant entens més aquest món. Per aquest motiu jo ho valoro molt positivament i recomano a la gent a viure una experiència així perquè aprens molt i sobretot et fa veure que són nens molt més joves que jo i que potser han tingut una vida molt més dura i una realitat molt més difícil que la que jo he pogut tenir.

7. *I com a monitora de lleure que creus que t'ha aportat?*

Doncs bé he après que cada nen, vingui d'on vingui té les seves necessitats i té la seva forma de tractar-los, és important conèixer al nen i entendre'l i actuar en cada moment d'acord a la persona tenint en compte tot el context, jo el que he vist és que els nens de CRAE potser sí que tenen unes necessitats que en altres nens no es veuen, com per exemple saber donar una abraçada en el moment oportú, perquè ho necessiten. I gràcies a aquesta practica i estant amb ells contínuament, sento que ho he après i ara són una monitora una mica millor que abans de conèixer-los.

8. *Que creus que han aportat ells al grup d'iguals?*

Doncs jo crec que la resta del grup ha après moltes coses d'ells, diferents formes de viure i diferents realitats que existeixen. També una cosa que han après és a respectar-los, és a dir és increïble veure com els nens són cruels amb els altres quan estan enfadats però amb aquests nens no han sigut mai cruels, els respectaven i jo crec que era per la por de veure's en la seva situació. També, són nens que a vegades es queixen de tonteries, per

coses que no tenen tanta importància i aquests nens els hi ha fet veure que a la vida hi ha situacions més dures i més difícils de superar que les simples tonteries que a vegades ronden pel cap als nens. Per tant els hi ha aportat molt esperit de superació.

9. Creus que el fet que els infants resideixin en un centre ha dificultat que poguessin participar en les activitats organitzades per l'AE?

Doncs mira tema documentació jo crec que sí, perquè els nens de CRAE necessiten una documentació molt més estricta que la resta i no és tant el fet que els educadors no hagin volgut que participessin sinó que han hagut de moure molts fils perquè poguessin participar i això ens ha dificultat. En tema d'horaris el que més ens ha afectat era que les activitats havien d'estar planificades amb molta antelació, ja que són nens que a part de les activitats del centre tenen les seves visites familiars, i llavors havien de saber en temps quins eren els caps de setmana lliures per poder programar visites en aquests caps de setmana i així que no perdessin les activitats. He de dir que sempre des del centre s'ho han intentat muntar perquè els nens vinguessin a totes les activitats i si en alguna cosa no han participat, han sigut casos puntuals. Bueno i potser també destacar el fet que algun cop que ens ha vingut algun nen que resideix al CRAE, ens ha mancat informació relativa a aquesta persona, ja que des del centre no ens ho poden dir tot i en som conscient però que de vegades si això ha dificultat la nostra tasca en el sentit que si no et diuen tot, t'ho acabes trobant en el campament. Però bueno, entenem que és confidencial i que des del centre tampoc poden explicar-nos tot.

10. I en aquest aspecte com valoraries la tasca que han realitzat els educadors?

Doncs jo crec que han fet una molt bona tasca perquè en tot moment han estat a prop de nosaltres, dels monitors, ens han tractat molt bé. He de dir que hem tingut molt més contacte amb la directora que no pas amb els educadors perquè era la persona que gestionava tot el tema burocràtic, era la responsable i per tant la que més veiem. Aquesta noia intentava venir a tots els actes que fem per a les famílies: celebracions, trobades, etc. Estava sempre allà com a qualsevol nen els hi poden venir els seus pares o els seus familiars, doncs ella complia aquesta funció, sempre ha sigut molt propera i sempre ha sigut molt comprensiva i molt agraïda amb la feina que fem. Per tant, nosaltres estem encantats amb la feina que fan ells també.

11. Per tant diries que les relacions que s'han establert entre vosaltres i el centre ha sigut més amb la directora que amb els educadors no?

Sí en aquest cas sí, perquè el cas dels educadors anaven variant molt, sí que els venien a buscar o els portaven però anava molt en funció de la setmana qui vingués, en canvi la directora era com la nostra referent amb qui contactàvem per qualsevol cosa: per informar-li de les activitats, per informar-li de les reunions informatives, etc. De fet quan van créixer van començar a venir sols al cau i a marxar sols també i només veiem a la directora quan venia als esdeveniments que hem comentat abans.

12. La relació aquest que heu tingut amb la directora del CRAE, creus que ha sigut diferent que amb qualsevol altra família?

Sí, jo crec que hi ha aspectes que es diferencien. A l'hora d'assistir a tot i tal, això no, ja que gairebé sempre venia a tot, igual que les famílies, sí que és veritat que de vegades no podia venir per qualsevol motiu però com li pot passar a una família qualsevol. Potser la diferència principal és tot el recolzament que donàvem per la seva part, també l'agraïment que sempre rebíem per la seva part, la comprensió que tenien cap a nosaltres, si alguna cosa no sortia bé o trigàvem una mica a enviar qualsevol tipus de document com també estan més acostumats a aquests aspectes pues ens comprenien millor i sempre era això donar-nos les gràcies per tot. I això és trist però amb moltes famílies no t'ho trobes, ja que no són conscients del treball que hi ha darrere de tot el que fem, moltes famílies són molt exigents i no t'agreen tant les coses. A més, és una persona molt propera i cordial, això també s'agraeix. Realment es notava que sabia tota la feina que hi ha darrere de les activitats i ens ho feia veure.

13. Heu fet algun treball més per incloure un col·lectiu d'exclusió social?

Sí, la veritat és que en aquest aspecte estic orgullosa de la feina que fa l'entitat. Mira ara que recordi a part d'aquests nens de CRAE, a l'agrupament hem tingut un nen amb síndrome de dawn, també un nen amb un toc, una nena amb autisme i participaven com la resta de les activitats. També fa poc vam fer un projecte amb una residència de gent gran en el que els més grans de l'agrupament van passar un dia a la residència, els van cuinar i van estar jugant per la tarda amb ells. A més cada any fem el projecte de la bossa solidària, on fem una recollida d'aliments solidària per un menjador social del barri. Per

últim, l'any passat els caps, els monitors, vam fer el projecte donem pel sac, que va consistir en fer una recollida de sacs de dormir i repartir-los entre gent sense llar del barri.

14. Aquest projectes són premeditats o us venen donats?

Hi ha una mica de tot, sí que en algun cas ve donat perquè nosaltres si ve una família dient que vol apuntar al seu fill que té síndrome de down o que té autisme o qualsevol altra problemàtica no li direm que no, l'escoltisme està obert a tothom i no té sentit vetar l'entrada a aquelles persones que més bé els hi anirà. Sempre avisem que no som experts i que ho farem lo millor que puguem perquè no es pensin que estan apuntant als seus fills en un centre especialitzat en la seva problemàtica però els acceptem sense problemes. Però per altra banda també ho busquem una mica, ja que també forma part de l'escoltisme això no. També ens és una eina per educar en els valors que volem als nostres nens i d'aquesta manera ells també des de petits poden veure les diferents realitats que hi ha a la societat en la que viuen.

15. Llavors treballeu els valors i la inclusió social amb els educands de l'entitat?

Sí, sí, per suposat, ells són sempre els protagonistes dels projectes, sí que és veritat que va molt adaptat als grups d'edat no. Quan són més petits si han de pensar en projectes i tal només pensaran en jocs i en coses on s'ho passin bé. En canvi quan creixen i sobretot porten temps dintre de l'entitat ja li veuen el sentit i són ells qui demanen treballar aquest tipus de valors. Pot ser, als nens petits els hi has de camuflar més tot el que és el treball d'inclusió i a través dels valors i amb els més grans pots ser més sincer i crear debats més profunds. Però sempre són participants de tot.

16. Si tinguessis l'oportunitat d'anar algun altra agrupament, els hi recomanaries que treballessin coordinats amb el CRAE del barri?

Sí, sí, ho recomano al 100% per dues bandes, ho recomano perquè la nostra experiència ens diu que ha sigut molt profitosa per ells, s'ho han passat bé, han fet amics i tenen un molt bon record a la seva vida. A més per l'entitat ens ha aportat molt, tant als monitors que ens ha fet créixer com a persones i com a monitors i per als companys que han vist altres realitats i altes maneres de viure i uns amics que segurament tenen més pes que la resta. Per tant ha sigut una experiència que ha aportat moltes coses ambdues parts i de la qual ens hem beneficiat totes les persones de l'entitat i sobretot ells 4.